

**UCHWAŁA NR XLIII/437/2014
RADY MIEJSKIEJ W ZAKLICZYNIE**

z dnia 26 września 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata
2014-2020.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z póź. zm.) w związku z art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz.182, z póź. zm.) Rada Miejska w Zakliczynie, uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014 - 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Zakliczyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Józef Wojtas

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020

Projekt:

Wykonawca

**FRDL Małopolski Instytut
Samorządu Terytorialnego
i Administracji**

Zakliczyn 2014

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w **Gminie Zakliczyn**

Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

Lider Projektu:

FRDL MISTIA | ul. Szlak 73a, 31-153 Kraków | tel.: 12 633 51 54 | www.mistia.org.pl | e-mail: mistia@mistia.org.pl

Partnerzy Projektu:

Miasto i Gmina Radłów

Miasto i Gmina Wojnicz

Miasto i Gmina Zakliczyn

Gmina Pleśna

Gmina Szczurowa

Spis treści

Wstęp	3
Podstawa prawna	5
Metodyka procesu planowania rozwoju w zakresie polityki społecznej w Gminie Zakliczyn.....	6
Relacje Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn z innymi dokumentami	11
Diagnoza społeczna – ocena zasobów polityki społecznej w Gminie Zakliczyn	17
Rys metodologiczny	17
Ogólna charakterystyka Gminy Zakliczyn	18
Demografia	20
Pomoc społeczna	30
Infrastruktura społeczna	45
Sytuacja gospodarcza	61
Bezpieczeństwo publiczne.....	74
Organizacje pozarządowe	77
Analiza SWOT obszaru polityki społecznej w Gminie Zakliczyn	81
Misja polityki społecznej w Gminie Zakliczyn.....	86
Plan operacyjny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020.....	87
OBSZAR I: POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA	90
OBSZAR II: INTEGRUJĄCA POLITYKA SPOŁECZNA.....	99
OBSZAR III: USŁUGI PUBLICZNE	105
OBSZAR IV: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY.....	112
Ramy finansowe realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020.....	121
System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020	127
Spis tabel	131
Spis wykresów	133

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze społecznością lokalną.

Strategia jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod, ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Projektowane działania służą zapobieganiu zjawiskom skutkującym wykluczeniem społecznym oraz likwidacji ich przyczyn (bardziej niż minimalizowanie skutków).

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014 – 2020 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również nowe działania wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych.

Niniejsza Strategia jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby, wynika z obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Zakliczyn i jej najbliższego otoczenia, regionu małopolskiego oraz całego kraju, związanej głównie z:

- coraz szybszymi i bardziej zasadniczymi przemianami demograficznymi, społecznymi i gospodarczymi,
- planowanymi zmianami w ustawie o pomocy społecznej (nowe regulacje wejdą w życie najprawdopodobniej z dniem 1 stycznia 2015 roku),
- procesem weryfikacji, powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym szczebla krajowego i regionalnego (konieczność uwzględnienia wytycznych i rekomendacji, płynących z dokumentów nadrzędnych dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zakliczyn),
- nowymi możliwościami pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój lokalny, w tym na politykę społeczną (nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020).

Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w Gminie Zakliczyn na długofalowym planowaniu i przejrzystych celach, pomaga zarządzać sferą polityki społecznej i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację interwencji społecznych. Strategia pomaga także skoordynować działania różnych instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie wokół głównego kierunku działań (misja polityki społecznej w Gminie Zakliczyn) i głównych problemów w tej sferze.

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn przyjęto na siedem lat (2014-2020), co ułatwi władzom gminy i innym partnerom formułowanie zadań do realizacji z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej w ramach nowej perspektywy budżetowej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje gminy (Urząd Miejski w Zakliczynie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, instytucje kultury, itd.). Strategia proponuje również zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich

instytucji działających na polu polityki społecznej w Gminie Zakliczyn. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Niniejszy dokument opisuje przebieg realizacji procesu planowania strategicznego, ramy prawne i charakterystykę relacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn z innymi dokumentami nadrzędnymi, zawiera diagnozę problemów społecznych oraz plan operacyjny. Obszerłą część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej, sporządzona na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie oraz danych dostępnych w statystyce publicznej (Bank Danych Lokalnych GUS), opisująca aktualne problemy i tendencje społeczne występujące w Gminie Zakliczyn. Najważniejsze kwestie społeczne identyfikowano również za pomocą narzędzia, jakim była analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej (analiza strategiczna SWOT). W oparciu o aktualną diagnozę sytuacji, wynikającą z analiz statystycznych i strategicznych, oraz wytyczne pochodzące z dokumentów strategicznych szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego (rekomendowane kierunki działań w perspektywie czasowej do 2020 roku), wyznaczono najważniejsze obszary Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020, które zostały ujęte w cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki interwencji. Ponadto, Strategia zawiera misję oraz cele i kierunki interwencji, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych oraz służą podnoszeniu jakości poziomu życia mieszkańców gminy. Pokazując przejrzystość struktury Strategii, a tym samym ułatwiając korzystanie z dokumentu, cele, kierunki, realizatorzy poszczególnych działań oraz wskaźniki ich wykonania, zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Dokument zawiera również ramy finansowe oraz system monitorowania realizacji Strategii.

Podstawa prawna

Struktura i zawartość Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 przygotowywana została z uwzględnieniem wymogów nakładanych na jednostki samorządu terytorialnego przez Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., Ustawę o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 18 marca 2011 roku.

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b. ww. ustawy, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na strukturę i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, oprócz ustawy o pomocy społecznej, mają także wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. u. z 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).

Metodyka procesu planowania rozwoju w zakresie polityki społecznej w Gminie Zakliczyn

Przyjęta metodyka opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn oparta została na eksperckim przygotowaniu analiz diagnostycznych oraz partnerskiej budowie planu strategicznego, której elementem były w szczególności warsztaty z udziałem Konwentu Strategicznego. Model partycypacyjno-ekspercki w pełni oddaje oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój lokalny w Polsce. Metodyka MISTiA uwzględniała szersze, ponadlokalne i długoletnie doświadczenia konsultantów w tworzeniu strategicznych planów rozwoju, zarówno strategii ogólnych (gminy, powiatu), jak również branżowych (polityki społecznej, rozwoju przedsiębiorczości, rynku pracy, turystyki, oświaty, rewitalizacji).

Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli samorządu, organizacji publicznych, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia Rozwiązywanie Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn stanowi syntezę świadomych wyborów i rekomendacji, sformułowanych w ramach szerokiej debaty publicznej (przez przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową gminy).

Organizacja procesu

Władze Gminy Zakliczyn uznały, że proces strategicznego planowania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinien być wspierany zarówno przez lokalne instytucje i grupy społeczne, jak również przez konsultantów zewnętrznych. Do prac nad strategią zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu gminy, tworząc Konwent Strategiczny. W jego skład, z uwagi na pełnioną rolę współtworzenia Strategii, weszli m.in. przedstawiciele Rady Miejskiej, Urzędu Miejskiego w Zakliczynie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie, Zakliczyńskiego Centrum Kultury, szkół gminnych, sołtysi, liderzy lokalni, a także reprezentanci lokalnych organizacji pozarządowych zajmujących się polityką społeczną.

Tabela 1 Członkowie Konwentu Strategicznego.

L.p.	Imię i nazwisko	Reprezentowana instytucja lub organizacja, pełniona funkcja
1.	Jerzy Soska	Burmistrz Miasta i Gminy Zakliczyn
2.	Stanisław Żabiński	Z-ca Burmistrza
3.	Janusz Krzyżak	Sekretarz Gminy Zakliczyn
4.	Ryszard Kuczyński	Samarytańskie Towarzystwo im. Jana Pawła II
5.	Józef Franczyk	Sołtys wsi Melsztyn
6.	Roman Batko	NZOZ „Centrum Stomatologii”
7.	Ewa Jóźwiak	Stowarzyszenie „Bez Barier”
8.	Agata Murczek	SFOP Zakliczyn

9.	Gertruda Boczek	Pracownik socjalny GOPS
10.	Zofia Pawłowska	GKRPA
11.	Teresa Motak	Pracownik socjalny GOPS
12.	Zuzanna Filipiska	Kierownik GOPS
13.	Sabina Kras	Pracownik socjalny GOPS
14.	Dagmara Styrkosz	Pracownik socjalny GOPS
15.	Bernadeta Stanuszek	Pracownik socjalny GOPS
16.	Wioletta Osiecka	GOPS Zakliczyn, KGW „Wróblowianki”
17.	Bożena Kirc	NSP Wróblowice
18.	Ewa Nijak	Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Szkoły we Wróblowicach
19.	Henryk Lasota	Radny, Sołtys wsi Wesołów
20.	Ewa Węglarczyk	Pracownik socjalny GOPS
21.	Romana Nosek	GBP Zakliczyn
22.	Janina Bolechała	Klub Seniora Zakliczyn
23.	Kazimierz Ryba	Przewodniczący Miasta Zakliczyn
24.	Jan Rogowski	Kierownik kadr w ZSP Zakliczyn
25.	Sylwester Gostek	Dyrektor ZSP Paleńnica
26.	Lucyna Janda	Dyrektor PPM1 Zakliczyn
27.	Elżbieta Malawska-Pajor	Dyrektor SP w Stróżach
28.	Józef Gwiżdż	Dyrektor ZSPiG Zakliczyn
29.	Małgorzata Jaworska	Dyrektor Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli
30.	Maciej Gofron	OSP Zakliczyn
31.	Jerzy Łopatka	Radny Gminy Zakliczyn

Obraz środowiska lokalnego – analiza sytuacji społecznej Gminy Zakliczyn

Planowanie strategiczne oparte jest na obiektywnej ocenie społecznego i ekonomicznego charakteru społeczności lokalnej i jej miejsca na mapie regionu. W ramach realizacji tychże działań przeprowadzona została ekspercka analiza sytuacji społecznej Gminy Zakliczyn. Dane zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, tj. zestawiono zostaną ze sobą dane z lat 2008-2012/2013, co pozwoliło na zaobserwowanie dynamiki zmian w obszarze zasobów polityki społecznej w gminie. Ponadto, dane dla Gminy Zakliczyn zostały porównane ze statystykami innych gmin - partnerów projektu Nowoczesne Zarządzanie Publiczne, a także średnimi wartościami wskaźników dla powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego. W efekcie prac eksperckich powstał opis sytuacji społecznej Gminy Zakliczyn, będący punktem wyjścia do prac planistycznych i stanowiący element niniejszej strategii. Praca analityczna konsultantów MISTiA prowadzona była w oparciu o materiały i dokumenty uzyskane z Urzędu Miejskiego w Zakliczynie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy, Policji, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) oraz Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Ocena strategiczna zasobów pomocy społecznej - analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych (przeprowadzona metodą SWOT)

Kolejnym ważnym elementem prac nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn była analiza zasobów wewnętrznych w zakresie polityki społecznej (silne i słabe strony polityki społecznej) oraz analiza otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju tejże polityki. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT, która stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. W otoczeniu zewnętrznym zidentyfikowano i uszczegółowiono trendy polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, ekologiczne i prawne, rozumiane jako szanse, ale także zagrożenia.

Określenie misji polityki społecznej Gminy Zakliczyn

Kluczowym elementem niniejszej strategii jest misja – naczelny cel polityki społecznej Gminy Zakliczyn, wokół którego powinny koncentrować się działania różnych lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych.

Sformułowanie obszarów priorytetowych i planu operacyjnego Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020

Zasadniczym etapem prac było opracowanie założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w ramach warsztatów strategicznych z udziałem Konwentu Strategicznego, na podstawie danych i sugestii przekazanych przez Gminę Zakliczyn, z uwzględnieniem wymogów ustawowych oraz wytycznych i rekomendacji, płynących z dokumentów nadrzędnych. Zakres prac warsztatowych i eksperckich obejmował:

- wybór obszarów priorytetowych, odzwierciedlających zasadnicze pola działań w zakresie polityki społecznej,
- wybór celów strategicznych i operacyjnych Strategii;
- określenie kierunków interwencji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;

- określenie ram logistycznych realizacji kierunków interwencji – instytucja koordynująca zadanie, partnerzy realizacyjni, itd.;

Opracowanie założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn nastąpiło na warsztatach strategicznych, dając szansę na pracę indywidualną, w zespołach i na sesji plenarnej. Dzięki temu umożliwiono uczestnikom spotkań całościową refleksję nad perspektywami rozwoju polityki społecznej w gminie. W efekcie zidentyfikowano i przeanalizowano pod kątem zagadnień strategicznych następujące obszary priorytetowe polityki społecznej w Gminie Zakliczyn:

**POMOC SPOŁECZNA
I POLITYKA
PRORODZINNA**

**INTEGRUJĄCA
POLITYKA SPOŁECZNA**

USŁUGI PUBLICZNE

**PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
I RYNEK PRACY**

Dla zidentyfikowanych obszarów priorytetowych polityki społecznej w Gminie Zakliczyn przygotowany został plan operacyjny. Dla ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy operacyjne, opisano je w następującym układzie:

- cele strategiczne (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?)
- cele operacyjne (w jaki sposób to osiągnąć?)
- kierunki interwencji (kluczowe zadania)

Warsztaty z członkami Konwentu Strategicznego prowadzono metodami interaktywnymi z użyciem narzędzi (technik) treningowych, pozwalających uczestnikom indywidualnie i grupowo identyfikować, następnie analizować i proponować możliwe rozwiązania. Ten sposób pracy traktuje uczestników spotkań jako ekspertów posiadających znaczące doświadczenie, a rolą konsultantów jest prowadzenie procesu budowy strategii oraz proponowanie narzędzi i podawanie przykładów rozwiązań sprawdzonych w innych samorządach. Każde spotkanie warsztatowe prowadzone było urozmaiconymi technikami: mini wykłady z użyciem prezentacji multimedialnych, techniki kreatywne, prace z formularzem, techniki pracy zespołowej, moderowana dyskusja.

Identyfikacja mierników realizacji celów strategii

Identyfikacja mierników realizacji celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn została dokonana poprzez ekspercki dobór mierników dla poszczególnych celów oraz ich weryfikację wspólnie z kierownictwem gminy. Przy doborze mierników uwzględniono takie kryteria, jak: adekwatność do celów, mierzalność, łatwość w pozyskiwaniu i komplementarność z miernikami przyjętymi w strategii wojewódzkiej i dokumentach ogólnokrajowych.

Proces wdrażania

Proces wdrażania to „przejście” od planowania strategicznego do zarządzania strategicznego, czyli realizacja zapisów Strategii. Konsultanci MISTiA określili dla niniejszej strategii rekomendacje wdrożeniowe, czyli elementy, które powinny zostać spełnione, aby jej realizacja odbywała się efektywnie. Rekomendacje te – zawarte w końcowej części Strategii – dotyczą trzech poziomów:

- organizacyjnego – zarządzanie strategią,
- merytorycznego – ocena i przegląd zapisów strategii,
- społecznego – promocja i pozyskiwanie partnerów.

Ostateczna wersja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, a jednocześnie zawierającym priorytety i narzędzia realizacji, które na najbliższe lata wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społecznego w Gminie Zakliczyn. Z biegiem czasu, w ciągłym procesie wdrażania, Strategia będzie ulegać modyfikacjom i aktualizacjom tak, aby jej realizacja odpowiadała potrzebom i aspiracjom lokalnej społeczności.

Relacje Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn z innymi dokumentami

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 jest spójna z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to w szczególności:

1. **Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo** – w szczególności w zakresie celów i kierunków interwencji:
 - Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:
 - I.3.2. Rozwój kapitału społecznego,
 - I.3.3 Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela,
 - Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego:
 - II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej,
 - II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego,
 - Cel III.1. Integracja społeczna:
 - III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych¹;
2. **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar Aktywnej integracji**, którego celem głównym jest zmniejszenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej – w szczególności w zakresie celów i obszarów:
 - Cel operacyjny 1: Usługi dla aktywności i profilaktyki - Ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży - „zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szansę na aktywizację rodziców”,
 - Cel operacyjny 2 - Gwarancje dla przyszłości młodzieży – „stworzenie spójnego systemu działań społecznych, edukacyjnych i zawodowych, umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycia niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny”,
 - Cel operacyjny 3: Aktywna osoba i zintegrowana rodzina - odpowiedzialne lokalne środowisko - „rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem oraz umożliwiającego godzenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz udział w społeczności lokalnej”,
 - Cel Operacyjny 5: Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni - „zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym objęcia przyjaznymi formami opieki oraz

¹ Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo. Program przyjęty uchwałą Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020 (M.P. z 2012 r. Nr poz. 882).

formami aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe”²;

3. **Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020** – zgodnie z zapisami dokumentu, „celem polityki senioralnej w Polsce prezentujący wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych” – w szczególności w następujących zakresach:

- Tworzenie warunków dla jak najdłuższego utrzymywania dobrego stanu zdrowia i autonomii,
- Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie stosowanym wobec nich nadużyciom,
- Wspieranie przestrzennego planowania architektonicznego dostosowanego do wszystkich (projektowanie uniwersalne) i z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wieku (w tym osób starszych),
- Zaplanowanie i podjęcie działań, które pozwolą na jak najlepsze wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy i tym samym pozwolą na zwiększenie i przedłużenie aktywności zawodowej osób 50+ oraz 60+,
- Wspieranie idei uczenia się wśród osób starszych i aktywizowanie do działań obywatelskich i społecznych, w tym: rozwój (zwiększenie dostępności i jakości) oferty edukacyjnej dla osób starszych i zwiększenie ich uczestnictwa w tej ofercie, rozwój i wspieranie aktywności społecznej osób starszych (m.in. zaangażowania obywatelskiego i wolontariatu), w tym w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, zwiększenie uczestnictwa osób starszych w kulturze zarówno jako jej odbiorców, jak i twórców,
- Budowa i rozwój koncepcji srebrnej gospodarki, rozumianej jako system ekonomiczny ukierunkowany na wykorzystanie potencjału osób starszych i uwzględniający ich potrzeby,
- Budowanie i wzmacnianie solidarności pokoleń jako normy kierunkowej w społeczeństwie, polityce społecznej, kulturze oraz na rynku pracy³;

4. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020** - w szczególności w zakresie następujących celów i kierunków interwencji:

- Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji:
 - 1.2. Wspieranie edukacji innej niż formalna ukierunkowanej na kooperację, kreatywność i komunikację społeczną (uczenie się w różnych miejscach przez całe życie),

² Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, maj 2014.

³ Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020, Załącznik do uchwały nr 238 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. (poz. 118).

- Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne:
 - 2.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej,
 - 2.3. Wzmocnienie integracji i solidarności społecznej,
- Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego:
 - 4.1. Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej⁴;

5. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020:**

- Cel 1. Wzrost zatrudnienia (m.in. efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących, dostosowanie rynku pracy do zmiany struktury demograficznej, w szczególności wzrostu liczby osób w wieku starszym wśród aktywnych, wyrównywanie szans różnych grup społeczno-demograficznych na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych),
- Cel 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych (m.in. stworzenie warunków do rozwoju srebrnej gospodarki, promowanie edukacji osób starszych, kształcenie, wspieranie aktywności społecznej osób starszych, rozwój wolontariatu, tworzenie warunków do rozwoju partycypacji społecznej, zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych, w tym opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej),
- Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych i niepublicznych, działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej, ograniczenie skali ubóstwa i zagrożenia ubóstwem, w szczególności wśród dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, wzmocnienie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności, aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, wsparcie dla osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie),
- Cel 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
- Cel 5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli (m.in. poprawa dostępności i jakości wczesnej edukacji, poprawa jakości kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz rozwój kreatywności i innowacyjności osób uczących się, dopasowanie kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach do potrzeb gospodarczych i społecznych)⁵;

⁴ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, Warszawa, 26 marca 2013 r., Załącznik do uchwały nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. (poz. 378).

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, przyjęta przez Radę Ministrów 18 czerwca 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 640).

6. **Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020”** – w szczególności w zakresie:
- Obszar 6. Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne – cel: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym:
 - 6.2 Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego: profilaktyka i ochrona zdrowia,
 - 6.3 Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna,
 - 6.4 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym;
7. **Program strategiczny⁶ „Włączenie społeczne”** – w zakresie celów strategicznych:
- Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny,
 - Zwiększenie udziału osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i publicznym,
 - Dobra Opieka dla Małopolan – podnoszenie jakości i dostępności opieki nad osobami starszymi,
 - Wspieranie aktywności osób starszych oraz przeciwdziałanie stereotypom,
 - Aktywizacja społeczno-zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
8. **Program strategiczny „Kapitał Intelktualny i Rynek Pracy”** – w szczególności w zakresie priorytetów i działań:
- Priorytet 3. Wsparcie mieszkańców Małopolski w planowaniu ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowego na każdym etapie życia - Działanie 3.1. Małopolski program na rzecz rozwoju całonizyowego poradnictwa zawodowego;
 - Priorytet 4. Rozwój mechanizmów uczenia się przez całe życie:
 - Działanie 4.1. Program wsparcia na rzecz uczenia się przez całe życie,
 - Działanie 4.3. Dostosowanie oferty edukacyjnej i szkoleniowej do potrzeb mikro, małych i średnich przedsiębiorców,
 - Priorytet 5. Wsparcie zatrudnienia - Działanie 5. 2. Wsparcie na rzecz zatrudnienia wybranych grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
9. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnowskim na lata 2009-2015** - w szczególności w zakresie celów:
- Cel strategiczny I: Stworzenie skutecznego wsparcia dla dziecka i rodziny poprzez kompleksowe, specjalistyczne poradnictwo i wzrost jakości usług pomocy społecznej:
 - Cel operacyjny: 1.1. Stworzenie systemu współpracy osób i instytucji zajmujących się pomocą rodzinie w Powiecie Tarnowskim,
 - Cel operacyjny: 1.2. Wspieranie osób, rodzin i dzieci w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - Cel operacyjny: 1.5. Tworzenie rodzinnej opieki zastępczej,

⁶ Samorząd województwa małopolskiego przygotował 10 programów strategicznych, które służyć mają realizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 (jako najważniejsze narzędzia zarządzania rozwojem regionu).

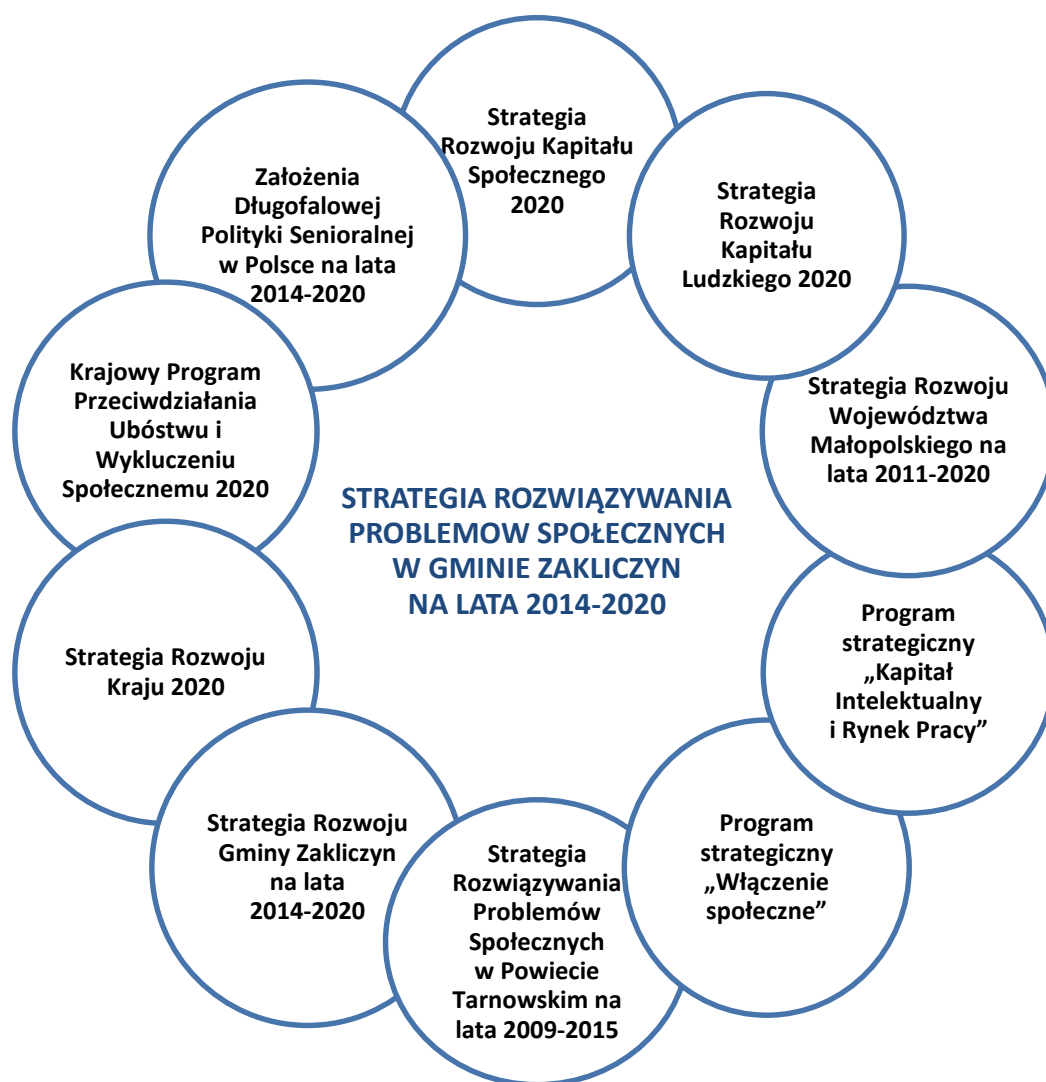
- Cel strategiczny II: Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz stworzenia systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych:
 - Cel operacyjny: 2.1. Pełne uczestnictwo w życiu społecznym osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń różnego rodzaju,
 - Cel operacyjny 2.3. Zapewnienie usług instytucjonalnych i innych form wspierania osób starszych i niepełnosprawnych,
- Cel strategiczny III: Aktywizacja osób bezrobotnych – w tym niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tych osób,
 - Cel operacyjny 3.1. Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i wykluczenia zawodowego, przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym w tym osób niepełnosprawnych do wejścia na rynek pracy⁷;

10. Strategia Rozwoju Gminy Zakliczyn na lata 2014-2020 – w szczególności w zakresie celów operacyjnych:

- Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału intelektualnego,
- Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego gminy,
- Cel operacyjny II.3 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej,
- Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym,
- Cel operacyjny III.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym,
- Cel operacyjny IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.

⁷ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnowskim na lata 2009-2015, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie, Tarnów 2009.

Schemat 1 Relacje Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi

Diagnoza społeczna – ocena zasobów polityki społecznej w Gminie Zakliczyn

Rys metodologiczny

Diagnoza społeczna Gminy Zakliczyn została sporządzona w ramach projektu Nowoczesne Zarządzanie Publiczne o numerze: POKL.05.02.01-00-025/12-00. Przeprowadzono ją w oparciu o dane dot. zasobów polityki społecznej, pochodzące ze statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie, Urzędu Miejskiego w Zakliczynie, Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie oraz Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych GUS). Dane zostały zaprezentowane w dwóch płaszczyznach. Po pierwsze, dane przedstawiono w ujęciu dynamicznym, tj. zestawiono ze sobą dane z lat 2008-2012 (gdy było to możliwe z lat 2009-2013 roku), co pozwoliło na zaobserwowanie dynamiki zmian w okresie pięcioletnim w obszarze zasobów polityki społecznej w gminie. Po drugie, dane dla Gminy Zakliczyn zestawiono ze statystykami innych gmin – partnerów projektu Nowoczesne Zarządzanie Publiczne (tj. gmin: Pleśna, Radłów, Szczurowa oraz Wojnicz), a także średnimi wartościami wskaźników dla powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego. Poniższa tabela prezentuje podstawowe informacje o porównywanych jednostkach, zwanych dalej grupą porównawczą.

Tabela 2 Podstawowe informacje o gminach grupy porównawczej.

Gmina	Powiat	Liczba ludności	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia
Zakliczyn	tarnowski	12444	123	101 os./km ²
Pleśna	tarnowski	11859	83	143 os./km ²
Radłów	tarnowski	9738	86	113 os./km ²
Szczurowa	brzeski	9771	135	72 os./km ²
Wojnicz	tarnowski	13305	79	168 os./km ²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Benchmarking (analiza porównawcza) pozwala na identyfikację słabszych stron danej jednostki samorządu terytorialnego oraz zaprojektowanie procesu doskonalenia poprzez odniesienie do czynników warunkujących efektywniejsze wyniki w podobnych obszarach w przypadku pozostałych analizowanych jednostkach.

W gronie porównywanych samorządów Gmina Zakliczyn jest druga pod względem powierzchni – 123 km² (największa jest Gmina Szczurowa, położona w powiecie brzeskim: 135 km²) oraz druga pod względem liczby ludności – 12444 mieszkańców (najludniejsza jest gmina Wojnicz: 13305 obywateli). Powierzchnia analizowanej gminy jest jednak największa w powiecie tarnowskim (stanowi 9,2% powierzchni powiatu). Średnia gęstość zaludnienia w Gminie Zakliczyn wynosi 101 osób/km² i jest jedną z najniższych w gronie porównywanych gmin – w Wojniczu wskaźnik ten wynosi 168 osób/km², a w Szczurowej 72 osoby/km².

Ogólna charakterystyka Gminy Zakliczyn

Gmina Zakliczyn położona jest w południowo-zachodniej części powiatu tarnowskiego na wschodzie województwa małopolskiego, w środkowym biegu rzeki Dunajec, w strefie Pogórza Karpackiego (na pograniczu Pogórza Wiśnickiego, Rożnowskiego i Ciężkowickiego, rozdzielonych rozległą doliną środkowego biegu Dunajca). W Zakliczynie krzyżują się dwie drogi wojewódzkie: nr 980 Jurków – Biecz oraz nr 975 Dąbrowa Tarnowska – Dąbrowa (obok Nowego Sącza). Odległość do najbliższej drogi krajowej (nr 4 w Wojniczu) wynosi 15 km, a do zjazdu z autostrady A4 (w Wierzchosławicach) – 20 km. Odległość Zakliczyna do największych miast regionu wynosi: Kraków (90 km), Nowy Sącz (40 km), Tarnów (25 km).

Według podziału administracyjnego kraju w skład Gminy Zakliczyn wchodzi 24 miejscowości: Bieśnik, Borowa, Charzewice, Dzierżaniny, Faliszewice, Faściszowa, Filipowice, Gwoździec, Jamna, Kończyska, Lusławice, Melsztyn, Olszowa, Paleśnica, Roztoka, Ruda Kameralna, Słona, Stróże, Wesołów, Wola Stróska, Wróblowice, miasto Zakliczyn Zawada Lanckorońska, Zdonia.

Rysunek 1. Sołectwa Gminy Zakliczyn.

Źródło: Urząd Miejski w Zakliczynie

Początki Zakliczyna sięgają bardzo odległych czasów. Niektórzy badacze tych terenów sądzą, że Zakliczyn można identyfikować z miejscowością Dunauiz, należącą do benedyktynów tyńskich od 1086 roku, a wymienioną w dokumencie z roku 1125. Przekazy z XVII wieku mówią, że następnie pojawiła się nazwa Goluczyn, określająca miejscowość leżącą między

rzeką a pobliską Zdonią. Goluczyn, Zdonia i Ujazdy stanowiły wówczas własność Pakosza z rodu Gierałtów. Po nadaniu tychże wsi opatowi tynieckiemu – po śmierci Pakosza w 1284 roku – przez wdowę, Goluczyn został nazwany Opatkowicami.

Pierwsza pewna wiadomość o Opatkowicach pochodzi z roku 1326. Miejscowość ta była już wtedy siedzibą parafii. Około połowy XV wieku osada posiadała 8 łanów kmiecych, jednego zagrodnika z rolą, jedną karczmę, młyn, znajdował się tu także dwór i folwark, należący do opactwa tynieckiego. Opatkowice swój rozwój zawdzięczały dogodnemu położeniu na szlaku handlowym wiodącym z Węgier przez Biecz, Grybów i Czchów do Krakowa i spławnemu w tamtych czasach Dunajcowi. Tereny Opatowic i okolic wchodziły w skład dóbr benedyktynów tynieckich. W okresie rządów opata tynieckiego, Wincentego Baranowskiego (1542-1558), Spytek Wawrzyniec Jordan, właściciel Melsztyna, późniejszy kasztelan krakowski, w drodze zamiany, w roku 1557 nabył od benedyktynów Opatowice, Ujazdy, Zdonię za Brzozową i Polichy.

Pierwszą wzmiankę o Zakliczynie znajdujemy w „Liber beneficiorum” Długosza. Wnosić stąd należy, że powstał on na miejscu wsi Opatkowice. U stóp zamku melsztyńskiego, po drugiej stronie Dunajca, na gruncie starej wsi Opatkowice, Wawrzyniec Spytek Jordan, mocą przywileju królewskiego, wydane w Wilnie 16 lipca 1667 roku przez Zygmunta Augusta, erygował miasto na prawie magdeburskim. W roku 1558 miasto zwane było już Zakliczynem i choć Zakliczyn posiadał trzy łany ziemi, przybrał on charakter osady o przewadze rzemiosła nad rolnictwem. Po śmierci Wawrzyńca Spytka Jordana oraz jego żony, Zakliczyn, w roku 1597, przeszedł z rąk Jordanów na Sobków, a w początkach XVII wieku, w roku 1639 przeszedł w ręce Tartów ze Szczekarzowic, herbu Topór i do 1748 roku przy nich pozostawał. W latach 1748-1886 miasto pozostawało w rękach rodu Lanckorońskich, herbu Zadora. Ze względu na zmniejszenie się aktywności przebiegających przez miasto szlaków handlowych, w XIX wieku nastąpił w Zakliczynie zastój gospodarczy, trwający praktycznie do połowy ubiegłego stulecia.

Pod zaborem austriackim Zakliczyn był osadą rolniczo-rzemieślniczą. W okresie międzywojennym w miasteczku prowadzono handel bydłem, rozwijało się rzemiosło, głównie szewstwo, zasłużoną sławą cieszyli się również zakliczyńscy masarze. Reforma administracji gminnej przeprowadzona w latach 1934-35 spowodowała, że Zakliczyn utracił prawa miejskie, stając się osadą wiejską.

W okresie II wojny światowej Zakliczyn nie uległ zniszczeniu, mimo toczonych w okolicy miasteczka walk wojska polskiego z hitlerowskim najeźdźcą. W okresie powojennym Zakliczyn, wykorzystując malownicze położenie, cenne walory kulturowe, zabytki architektury i sprzyjające walory klimatyczne rozwinął się jako miejscowość letniskowa.

Od 1975 roku Zakliczyn, leżący w powiecie brzeskim, przechodzi wraz z gminą do województwa tarnowskiego. W 1976 roku układ urbanistyczny Zakliczyna zostaje wpisany do rejestru zabytków. Ratusz usytuowany na Rynku (170 m x 100 m) otoczony jest pięknymi parterowymi i piętrowymi kamienicami. W styczniu 2006 roku Zakliczyn ponownie otrzymuje prawa miejskie, które utracił przed 72 laty. W 2012 roku w leżących w odległości 1 km na wschód od Zakliczyna Łusławicach zainaugurowało swoją działalność Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego (narodowa instytucja kultury).

Od zachodu Gmina Zakliczyn graniczy z Gminą Czchów, od północy z gminami: Dębno, Wojnicz i Pleśna, od wschodu z gminami: Gromnik i Ciężkowice, a od południa z gminami: Gródek nad Dunajcem i Korzena. Niemal 100% powierzchni Gminy Zakliczyn leży na obszarze podlegającym

ochronie przyrodniczej. Południowa część gminy zajmowana jest przez Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy na terenie, którego znajduje się Rezerwat „STYR”. Środkowa część gminy (w tym miasto Zakliczyn) objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego, a jej północna część należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Wschodniego Pogórza Wiśnickiego.

Gmina Zakliczyn jest w głównej mierze gminą rolniczą, ale z silnie rozwijającą się funkcją handlowo-usługową oraz nabierającą coraz większego znaczenia funkcją kulturalno-turystyczną. Gospodarkę rolną indywidualną charakteryzuje duże rozdrobnienie gruntów. Ponadto ukształtowanie pól w układzie szachownicy powoduje trudności w intensyfikowaniu produkcji rolnej. Dodatkowym problemem jest niska specjalizacja gospodarstw rolnych oraz przeważnie niedoinwestowanie i słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną.

W celu zmiany struktury gospodarczej władze gminy podjęły decyzję o budowie Zakliczyńskiej Strefy Aktywności Gospodarczej (ZSAG). W pełni uzbrojona w infrastrukturę techniczną, położona w Zakliczynie strefa liczy 3,3 ha i oczekuje na inwestorów. W planach Gminy Zakliczyn jest, aby ZSAG stała się podstrefą Specjalnej Strefy Ekonomicznej Krakowski Park Przemysłowy, dzięki czemu inwestorzy mogliby liczyć na ulgi w podatku dochodowym.

Demografia

Liczba i struktura ludności

Zgodnie z danymi ewidencji ludności gminy, na koniec 2013 roku Gminę Zakliczyn zamieszkiwały 12444 osoby, w tym 6258 kobiet (50,3% ogółu mieszkańców) i 6186 mężczyzn (49,7% ogółu mieszkańców). Ludność Gminy Zakliczyn stanowi ok. 6,3% mieszkańców powiatu tarnowskiego oraz ok. 0,4% mieszkańców województwa małopolskiego. Wielkość populacji Gminy Zakliczyn wolno, ale systematycznie wzrasta (średnio rocznie o ok. 0,2%). W 2013 roku mieszkało na jej terenie o 1,1% więcej obywateli niż w 2009 roku. Wzrost liczby mieszkańców następuje dzięki dodatniemu przyrostowi naturalnemu w gminie, co zobrazują dane w dalszej części analizy. W Gminie Zakliczyn systematycznie wzrasta też liczba kobiet – w skali pięciu lat zanotowano wskaźnik wzrostu na poziomie 1,7%.

Tabela 3 Zmiany w liczbie ludności Gminy Zakliczyn w latach 2009-2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana w stosunku do roku bazowego (2009)
Liczba ludności	12312	12374	12388	12426	12444	1,1%
Zmiana w stosunku do roku poprzedniego	-	0,6%	0,1%	0,3%	0,1%	-
W tym kobiety	6155	6180	6199	6238	6258	1,7%
Kobiety jako % ogółu	50,0	49,9	50,0	50,2	50,3	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zakliczynie

Wykres 1 Zmiana liczby ludności Gminy Zakliczyn w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zakliczynie

W skład Gminy Zakliczyn wchodzi miasto Zakliczyn i 23 sołectwa. Największą miejscowością w gminie jest Zakliczyn – stolica gminy i siedziba władz lokalnych. Na koniec 2013 roku mieszkały w Zakliczynie 1572 osoby, co stanowiło 12,6% ogółu ludności gminy. Kolejnymi pod względem liczby mieszkańców sołectwami Gminy Zakliczyn są wsie: Luślawice (993 mieszkańców), Gwoździec (983 mieszkańców), Wesołów (896 mieszkańców) i Wróblowice (700 mieszkańców). Na terenie Gminy Zakliczyn znajdują się dwie miejscowości, których liczba mieszkańców nie przekracza 200 – są to wsie: Melsztyn (193 mieszkańców) oraz najmniejsza miejscowość gminy – Jamna (85 mieszkańców).

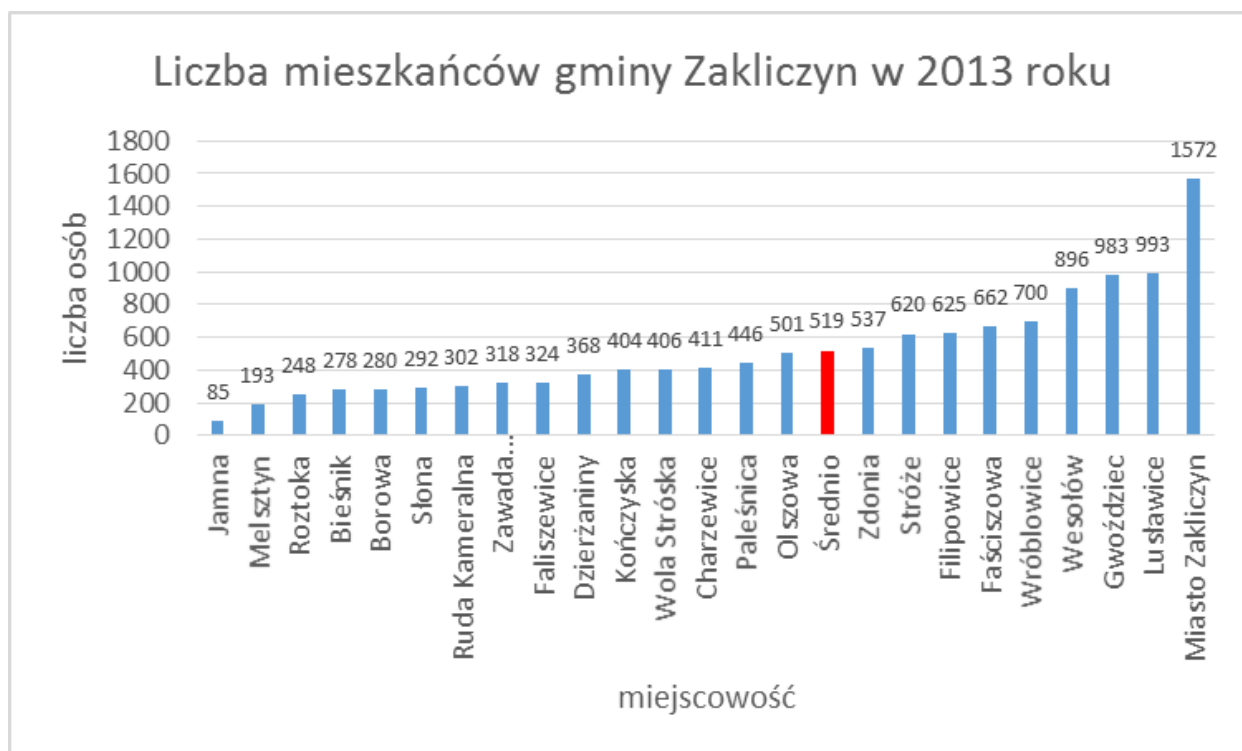
Tabela 4 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Zakliczyn w grudniu 2013 roku.

Miejscowość	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba ludności ogółem	% ogólnej liczby ludności gminy
Miasto Zakliczyn	794	778	1572	12,6
Bieśnik	142	136	278	2,2
Borowa	136	144	280	2,3
Charzewice	199	212	411	3,3
Dzierżaniny	176	192	368	3,0
Faliszewice	166	158	324	2,6
Faściszowa	335	327	662	5,3
Filipowice	307	318	625	5,0
Gwoździec	480	503	983	7,9
Jamna	41	44	85	0,7
Kończyska	217	187	404	3,2

Lusławice	488	505	993	8,0
Melsztyn	102	91	193	1,6
Olszowa	243	258	501	4,0
Paleśnica	216	230	446	3,6
Roztoka	121	127	248	2,0
Ruda Kameralna	155	147	302	2,4
Słona	134	158	292	2,3
Stróże	366	254	620	5,0
Wesołów	460	436	896	7,2
Wola Stróska	203	203	406	3,3
Wróblowice	348	352	700	5,6
Zawada Lanckorońska	158	160	318	2,6
Zdonia	271	266	537	4,3
Ogółem	6258	6186	12444	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zakliczynie

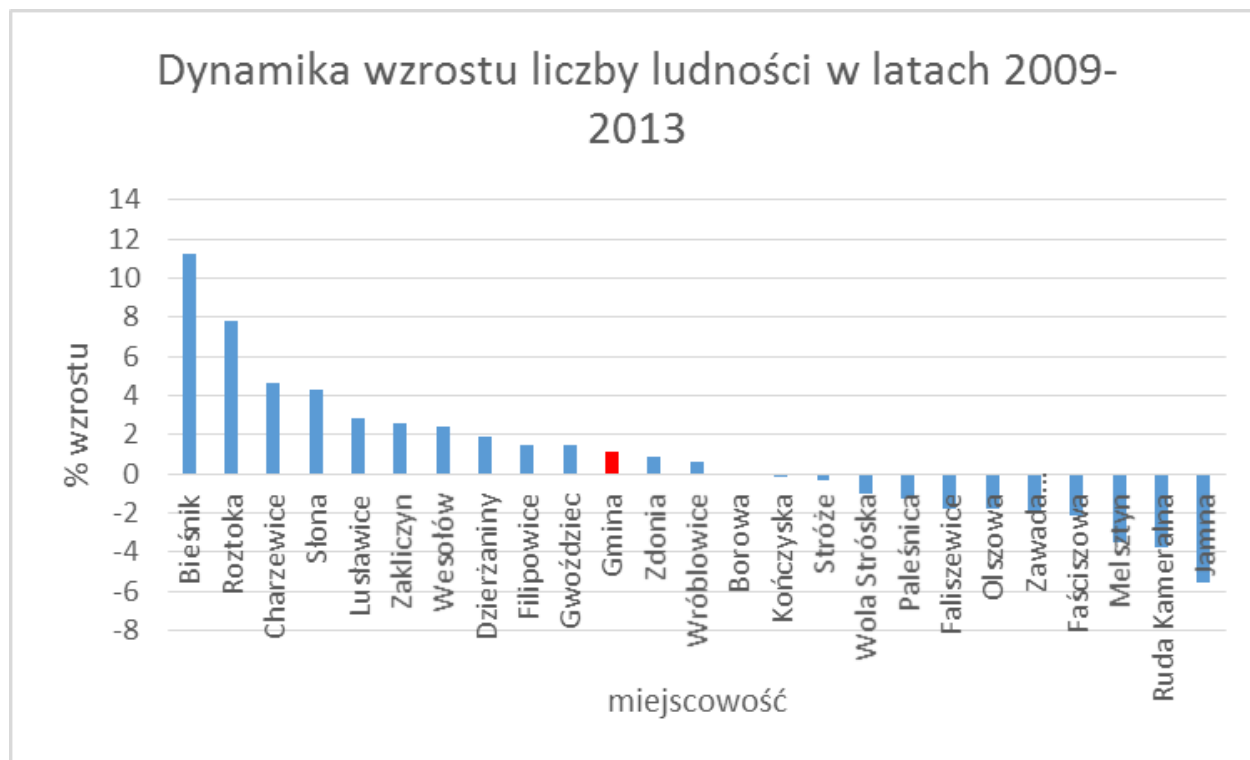
Wykres 2 Liczba mieszkańców Gminy Zakliczyn w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zakliczynie

Poniższy wykres prezentuje natomiast zmiany w liczbie ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Zakliczyn w ciągu ostatnich 5 lat (od 2009 do 2013 roku).

Wykres 3 Dynamika wzrostu liczby ludności Gminy Zakliczyn (w podziale na sołectwa) w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zakliczynie

W ciągu ostatnich pięciu lat w 12 miejscowościach Gminy Zakliczyn zanotowano wzrost liczby mieszkańców, w 11 miejscowościach liczba obywateli uległa zmniejszeniu, a w 1 miejscowości liczba zamieszkałych osób pozostała bez zmian. Największy procentowy wzrost liczby ludności zanotowano w przypadku wsi Bieśnik – obecnie mieszka w niej 11,2% więcej osób niż w 2009 roku. Spośród pozostałych miejscowości gminy największy wzrost liczby mieszkańców zanotowały: Roztoka (7,8%), Charzewice (4,6%), Słona (4,3%) oraz Lusławice (2,8%). Największe spadki liczby ludności charakteryzowały natomiast miejscowości: Jamna (-5,6%), Ruda Kameralna (-3,8%), Melsztyn (-3,5%), Faściszowa (-2,1%) oraz Zawada Lanckorońska (-1,9%). W miejscowości Borowa na koniec 2013 roku mieszkało tyle samo osób, co w 2009 roku (280 obywateli).

Tabela 4. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy Zakliczyn w latach 2009-2013.

Miejscowość	Liczba ludności					Wzrost / spadek w %
	2009	2010	2011	2012	2013	
Miasto Zakliczyn	1532	1535	1569	1561	1572	2,6
Bieśnik	250	258	265	277	278	11,2
Borowa	280	289	284	280	280	0,0
Charzewice	393	396	403	409	411	4,6

Dzierżaniny	361	362	366	370	368	1,9
Faliszewice	330	324	325	318	324	-1,8
Faściszowa	676	670	672	670	662	-2,1
Filipowice	616	616	617	613	625	1,5
Gwoździec	968	972	979	973	983	1,5
Jamna	90	87	87	86	85	-5,6
Kończyska	405	414	407	407	404	-0,2
Lusławice	966	986	974	987	993	2,8
Melsztyn	200	206	201	196	193	-3,5
Olszowa	510	499	495	506	501	-1,8
Paleńnica	452	450	443	450	446	-1,3
Roztoka	230	234	238	242	248	7,8
Ruda Kameralna	314	310	307	311	302	-3,8
Słona	280	287	287	294	292	4,3
Stróże	622	617	624	624	620	-0,3
Wesołów	875	893	888	890	896	2,4
Wola Stróska	410	416	413	413	406	-1,0
Wróblowice	696	695	695	698	700	0,6
Zawada Lanckorońska	324	324	321	319	318	-1,9
Zdonia	532	534	528	532	537	0,9
Ogółem	12312	12374	12388	12426	12444	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zakliczynie

Struktura wieku ludności

Struktura wieku mieszkańców Gminy Zakliczyn na koniec 2013 roku (według danych BDL GUS) kształtowała się następująco: 21,3% ludności stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), 62,8% - osoby w wieku produkcyjnym (18-60 w przypadku kobiet lub 65 lat w przypadku mężczyzn) oraz 15,9% - osoby w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 lub 65 lat).

Struktura wieku ludności Gminy Zakliczyn jest korzystniejsza w porównaniu do struktury wiekowej w województwie małopolskim i powiecie tarnowskim, głównie ze względu na wyższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym – średni wskaźnik małopolski wynosi w tym przypadku 19,2% ogółu populacji regionu, a w powiecie tarnowskim 20,9%. Z kolei wskaźnik mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niższy od średniej regionalnej (63,1%) i powiatowej (63,3%). Obywatele w wieku poprodukcyjnym tworzą grupę 17,7% wszystkich obywateli województwa małopolskiego, co jest

wskaźnikiem mniej korzystnym w porównaniu do Gminy Zakliczyn. Powiat tarnowski w tym porównaniu wypada tak samo, jak Gmina Zakliczyn (15,9% osób w wieku poprodukcyjnym).

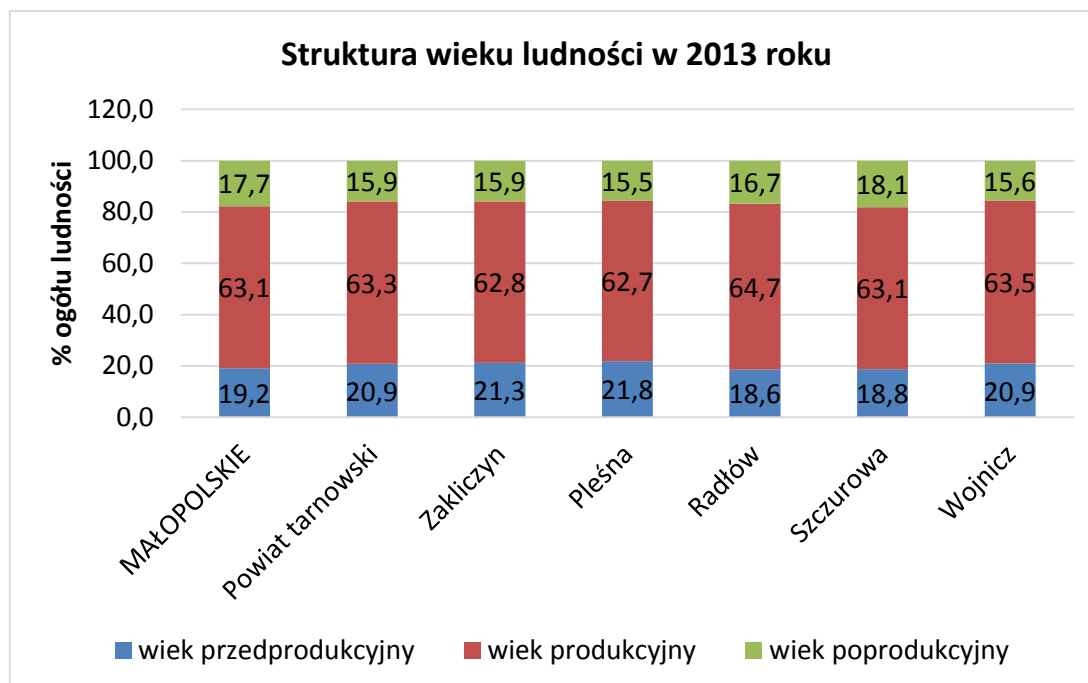
Porównując Gminę Zakliczyn do pozostałych gmin, reprezentowanych w niniejszej analizie, należy stwierdzić, że posiada ona jeden z najwyższych wskaźników osób w wieku przedprodukcyjnym (21,3%) – wyższy posiada tylko Gmina Pleśna (21,8%), podczas gdy w Gminie Radłów wskaźnik ten wynosi tylko 18,6%. Gmina Zakliczyn w gronie samorządów gminnych reprezentowanych w niniejszej analizie posiada jeden z najniższych wskaźników liczby osób w wieku produkcyjnym, który wynosi 62,8% - niższy posiada tylko Gmina Pleśna (62,7%), a najwyższy Gmina Radłów (64,7%). Z kolei przyjmując do porównania udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności, Gmina Zakliczyn lokuje się pośrodku grupy porównawczej. W przypadku dwóch gmin odnotowano niższy analizowany wskaźnik (lepszy) – są to: Pleśna (15,5%) oraz Wojnicz (15,6%). Natomiast gminy: Szczurowa i Radłów charakteryzuje wyższy w stosunku do Gminy Zakliczyn współczynnik ludności w wieku poprodukcyjnym, odpowiednio 18,1% oraz 16,7%.

Tabela 5 Struktura wieku ludności w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego, powiatu tarnowskiego i gmin w 2013 roku.

Jednostka	Odsetek ludności w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	Poprodukcyjnym
Województwo małopolskie	19,2%	63,1%	17,7%
Powiat tarnowski	20,9%	63,3%	15,9%
Gmina Zakliczyn	21,3%	62,8%	15,9%
Gmina Pleśna	21,8%	62,7%	15,5%
Gmina Radłów	18,6%	64,7%	16,7%
Gmina Szczurowa	18,8%	63,1%	18,1%
Gmina Wojnicz	20,9%	63,5%	15,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 4 Struktura ludności Gminy Zakliczyn w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami młodymi (tj. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla Gminy Zakliczyn generalnie przyjmuje trend malejący w całym badanym okresie. W 2013 roku równy był 35,4, podczas gdy w 2009 roku wynosił 38,5. Świadczy to o zmniejszaniu się liczebności grupy przedprodukcyjnej w strukturze wieku mieszkańców badanej gminy. Dla porównania w województwie małopolskim w 2013 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30,6 osób w wieku przedprodukcyjnym. Niemniej, w 2013 roku był to i tak najkorzystniejszy wskaźnik w grupie porównywanych gmin – podobny wynik uzyskała jedynie Gmina Pleśna, podczas gdy Gmina Radłów zanotowała współczynnik na poziomie 29,3. Dla porównania w województwie małopolskim w 2013 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30,6 osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (tj. liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w Gminie Zakliczyn w 2013 roku wyniósł 25,3. Obserwowany jest delikatnie rosnący trend w stosunku do 2009 roku (24,9). Dla porównania najwyższy analizowany wskaźnik cechuje Gminę Szczurowa (28,7), a najniższy Gminę Pleśna (24,2). Z kolei Gmina Zakliczyn wypada korzystniej w kontekście średniej województwa małopolskiego, która wynosi 28,1.

Należy przyznać, że podobnie, jak w całym powiecie i regionie, ludność Gminy Zakliczyn powoli, ale stale się starzeje. Zmniejsza się liczba osób młodych, poniżej 18 roku życia (w 2009 roku grupa ta liczyła 2783 osoby, w 2013 roku 2643) i jednocześnie zwiększa się liczebność mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (1899 osób w 2009 roku i 1972 osoby w 2013 roku).

Wskaźniki demograficzne

Przyrost naturalny

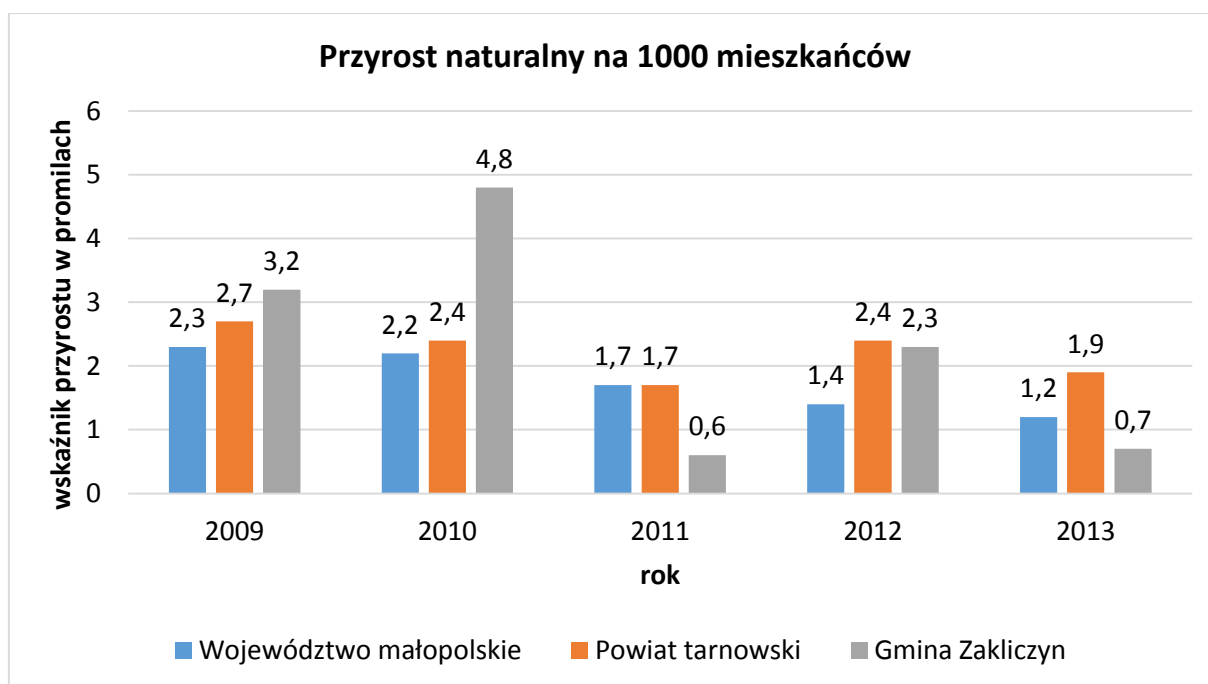
Na przestrzeni całego badanego pięcioletniego okresu (lata 2009-2013) Gmina Zakliczyn notowała dodatnie wartości przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców (średnio 2,3), co pokrywa się z tendencjami obserwowanymi w całym województwie małopolskim (1,8) i powiecie tarnowskim (2,2). W najlepszym w tym względzie 2010 roku badana gmina zanotowała przyrost naturalny na poziomie 4,8%, a w 2013 roku już tylko 0,7%.

Tabela 6 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego i powiatu tarnowskiego w latach 2009-2013.

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
Województwo małopolskie	2,3	2,2	1,7	1,4	1,2	1,8
Powiat tarnowski	2,7	2,4	1,7	2,4	1,9	2,2
Gmina Zakliczyn	3,2	4,8	0,6	2,3	0,7	2,3
Gmina Pleśna	3,2	2,3	1,9	1,7	2,8	2,4
Gmina Radłów	1,1	0,7	1,3	-1,4	1,5	0,6
Gmina Szczurowa	-2,1	-2,1	-2,3	-2,6	-1,2	-2,1
Gmina Wojnicz	5,0	1,2	2,3	3,2	2,1	2,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

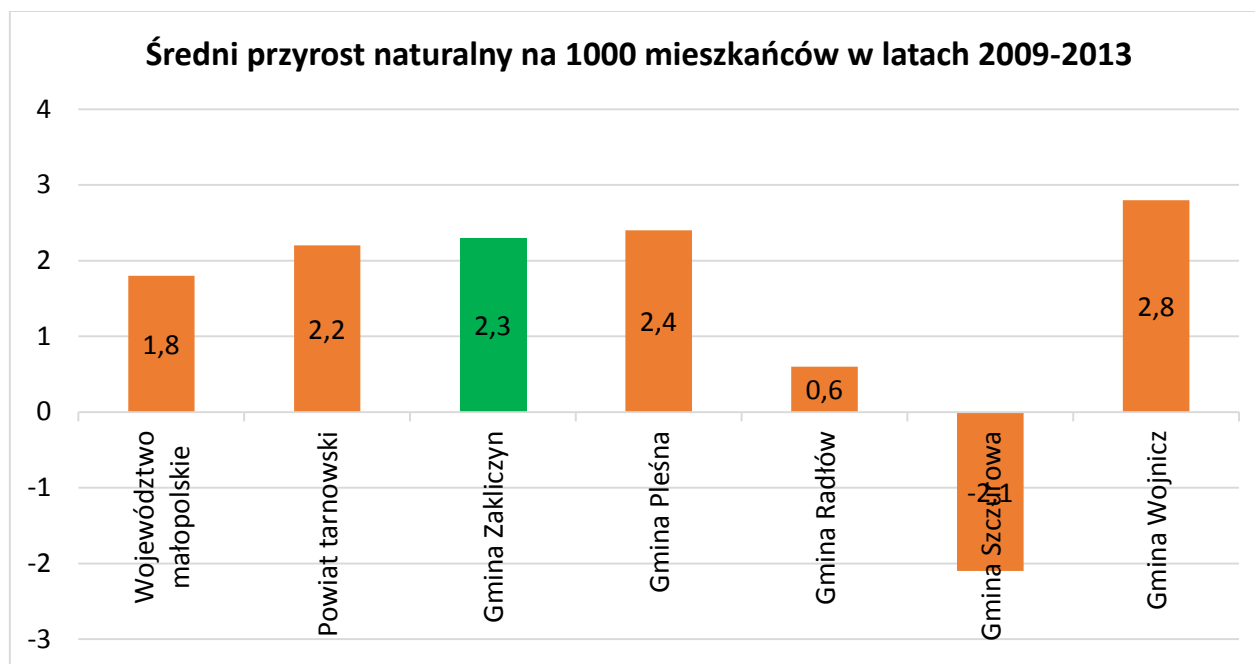
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakliczyn, powiecie tarnowskim i województwie małopolskim w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyniki Gminy Zakliczyn (2,3‰), plasują ją w środku stawki porównywanych samorządów. W latach 2009-2013 zdecydowanie najlepszy wynik uzyskała Gmina Wojnicz (2,8‰), a za nią Gmina Pleśna (2,4‰). Niski, lecz dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego zanotowała Gmina Radłów (0,6‰), a zupełnie niekorzystny, ujemny przyrost naturalny cechują Gminę Szczurowa (-2,1‰).

Wykres 6 Średni przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w jednostkach grupy porównawczej w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Migracje

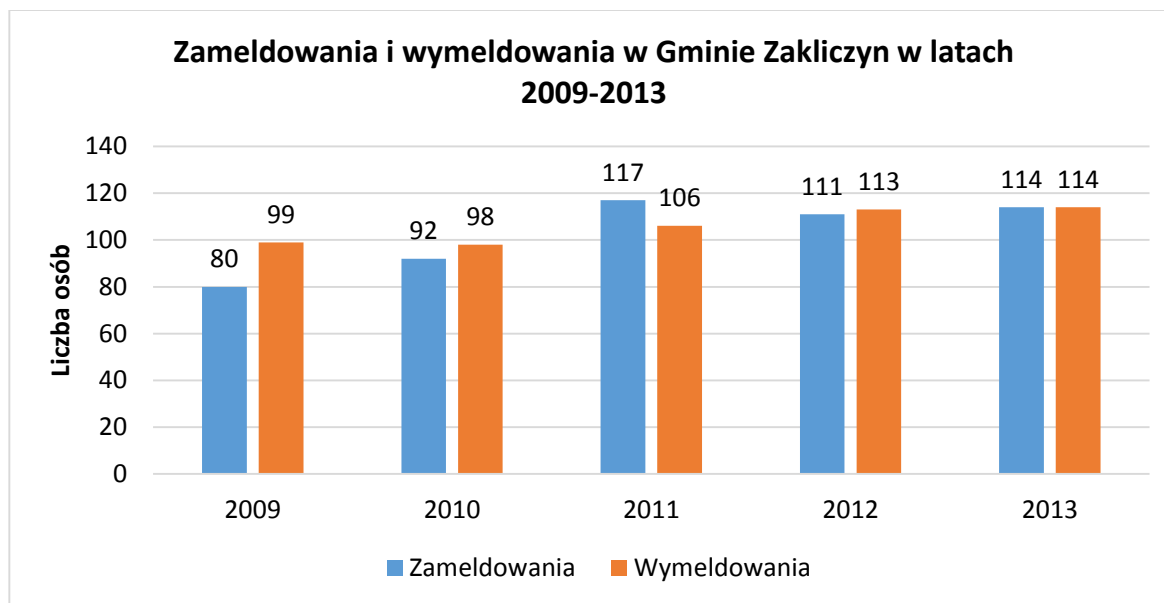
W latach 2009-2013 na tereny Gminy Zakliczyn zameldowało się ogółem 514 mieszkańców (średnio co roku przybywało 103 osoby), przy czym najwięcej zameldowań odnotowano w 2011 roku (117 zameldowań), a najmniej w 2009 roku (80 zameldowań). W tym samym okresie wymeldowało się z Gminy Zakliczyn 530 mieszkańców, co oznacza średnio 106 osób rocznie. Najwięcej osób (114) wymeldowało się w 2013 roku, a najmniej w 2010 roku (98 obywateli).

Tabela 7 Migracje w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Pozycja	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Zameldowania	80	92	117	111	114	514
Wymeldowania	99	98	106	113	114	530
Saldo migracji osoby	-19	-6	+11	-2	0	-16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 7 Zameldowania i wymeldowania w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

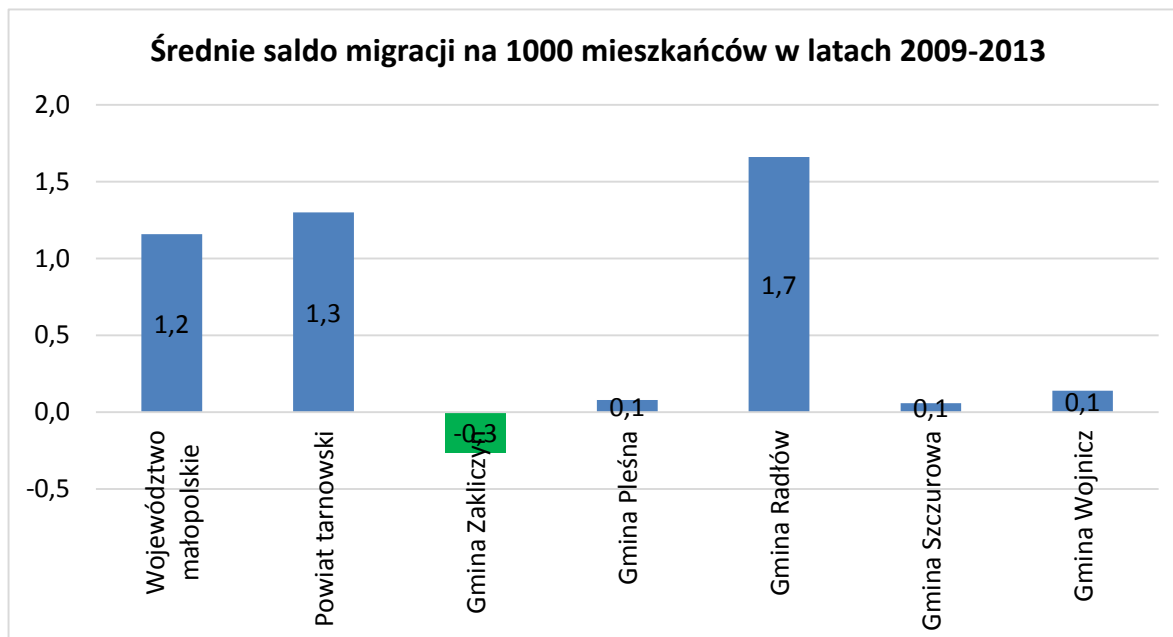
Powyższe dane oznaczają, że Gmina Zakliczyn notuje ujemne saldo migracji – w okresie pięciu lat różnica pomiędzy liczbą osób wymeldowanych a zameldowanych wyniosła 16. Tym samym średni wskaźnik salda migracji osiągnął poziom -0,3‰. W całym pięcioletnim okresie jedynie w 2011 roku Gmina Zakliczyn zanotowała dodatnie saldo migracji (0,9‰) – dla porównania dwa lata wcześniej saldo migracji osiągnęło poziom -1,5‰. Jako ciekawostkę należy podać fakt, że w 2013 roku saldo migracji w gminie było zerowe (114 osób zostało zameldowanych i tyleż samo wymeldowało się). W gronie samorządów porównawczych Gmina Zakliczyn wypada w niniejszym porównaniu najmniej korzystnie w kontekście salda migracji. Biorąc pod uwagę średnie saldo migracji liczone za okres pięciu lat (2009-2013) badana gmina jako jedyna zanotowała ujemny wskaźnik (-0,3‰). Zdecydowanie najlepszą wartość zanotowała Gmina Radłów (1,7‰), pozostałe trzy gminy (Pleśna, Szczurowa, Wojnicz) uzyskały ten sam uśredniony wskaźnik salda migracji na poziomie 0,1‰. Należy dodać, że zarówno województwo małopolskie, jak i powiat tarnowski notują dodatnią wartość salda migracji – średnia za ostatnie pięć lat wynosi odpowiednio 1,2‰ i 1,3‰.

Tabela 8 Saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego, powiatu tarnowskiego i gmin w latach 2009-2013.

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
Województwo małopolskie	1,3	1,3	1,3	1,1	0,8	1,2
Powiat tarnowski	1,3	2,1	1,1	1,6	0,4	1,3
Gmina Zakliczyn	-1,5	-0,5	0,9	-0,2	0	-0,3
Gmina Pleśna	3,8	0,7	-7,4	1,3	2,0	0,1
Gmina Radłów	3,2	-0,6	3,0	0,7	2,0	1,7
Gmina Szczurowa	1,5	-0,7	1,2	-0,8	-0,9	0,1
Gmina Wojnicz	0,8	1,2	-0,7	1,7	-2,3	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 8 Średnie saldo migracji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w jednostkach grupy porównawczej w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ujemne saldo migracji notowane w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013 (średnio -0,3‰) nie stanowi na razie zagrożenia dla populacji gminy. Przeciwwagą dla niego jest relatywnie wysoki przyrost naturalny w badanej gminie, który w tym samym czasie wyniósł 2,3‰. Dzięki temu liczba mieszkańców Gminy Zakliczyn rośnie, lecz nie musi to być trwały trend.

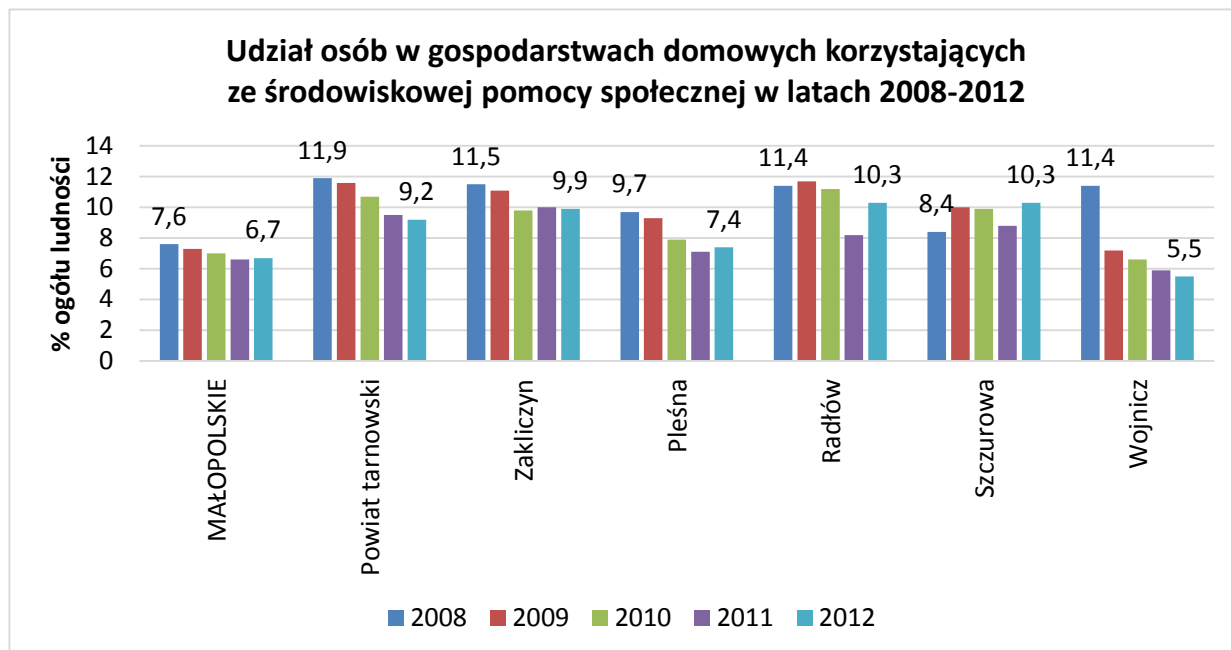
Pomoc społeczna

Korzystający z pomocy społecznej

Zgodnie z danym BDL GUS, w 2012 roku co 10 mieszkańców Gminy Zakliczyn (9,9% ogółu) korzystał z usług pomocy społecznej. Jest to niższy wskaźnik w porównaniu z rokiem 2008, kiedy wynosił on 11,5%. Biorąc pod uwagę okres ostatnich 3 lat (2010-2012), należy wskazać, że liczba mieszkańców Gminy Zakliczyn, korzystająca ze wsparcia społecznego, utrzymuje się na podobnym poziomie, oscylującym wokół 10%. Spośród gmin grupy porównawczej najwyższy odsetek mieszkańców, korzystających z pomocy społecznej, charakteryzował w 2012 roku Gminę Radłów i Gminę Szczurowa (w obu przypadkach 10,3%). W pozostałych gminach grupy porównawczej był on niższy – 5,5% w Gminie Wojnicz i 7,4% w Gminie Pleśna. W województwie małopolskim wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej wyniósł w 2012 roku 6,7%, a w powiecie tarnowskim 9,2%, a więc w obu przypadkach był niższy w porównaniu z Gminą Zakliczyn.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie, w 2013 roku pod opieką GOPS pozostawało łącznie 365 rodzin, liczących 1281 osób. Stan ten wskazuje na niewielki wzrost na poziomie 2% w stosunku do roku 2012, gdy pomocą objęto 350 rodzin, liczących 1232 osoby.

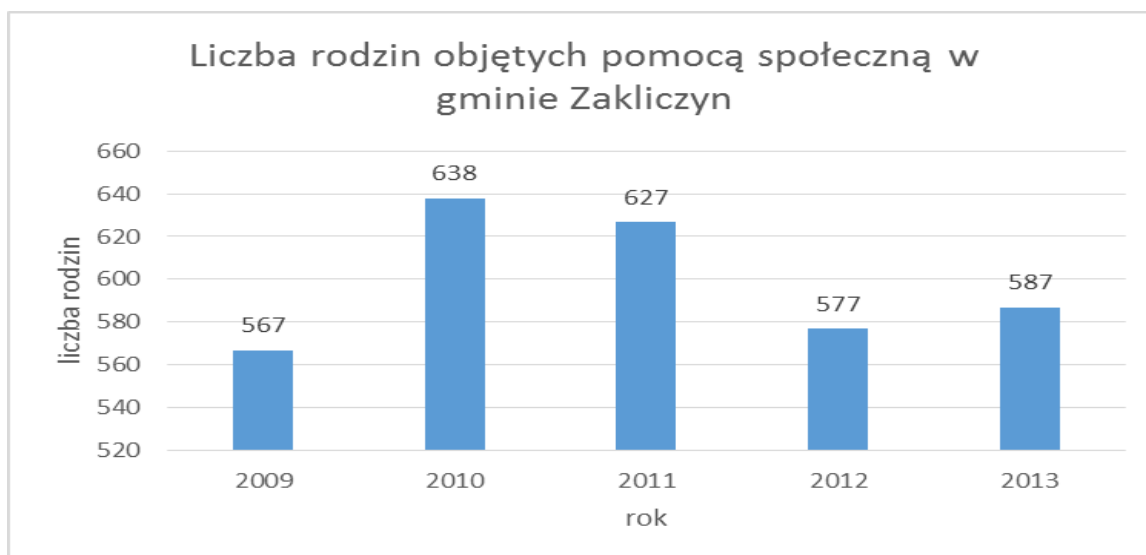
Wykres 9 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Biorąc pod uwagę zasadę, że jedna rodzina może korzystać z pomocy społecznej z kilku powodów, GOPS w Zakliczynie udzielił w 2013 roku wsparcia dla 587 rodzin⁸, liczących 2000 osób. W ostatnich 5 latach najwięcej osób i rodzin pozostawało pod opieką zakliczyńskiego GOPS w 2010 roku – ze świadczeń korzystało wtedy 2757 osób w 638 rodzinach. Związane to było z wypłatą dodatkowych zasiłków dla rodzin poszkodowanych podczas powodzi, która w tym roku nawiedziła Małopolskę.

Wykres 10 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Zakliczyn (liczba wsparć dla rodzin).

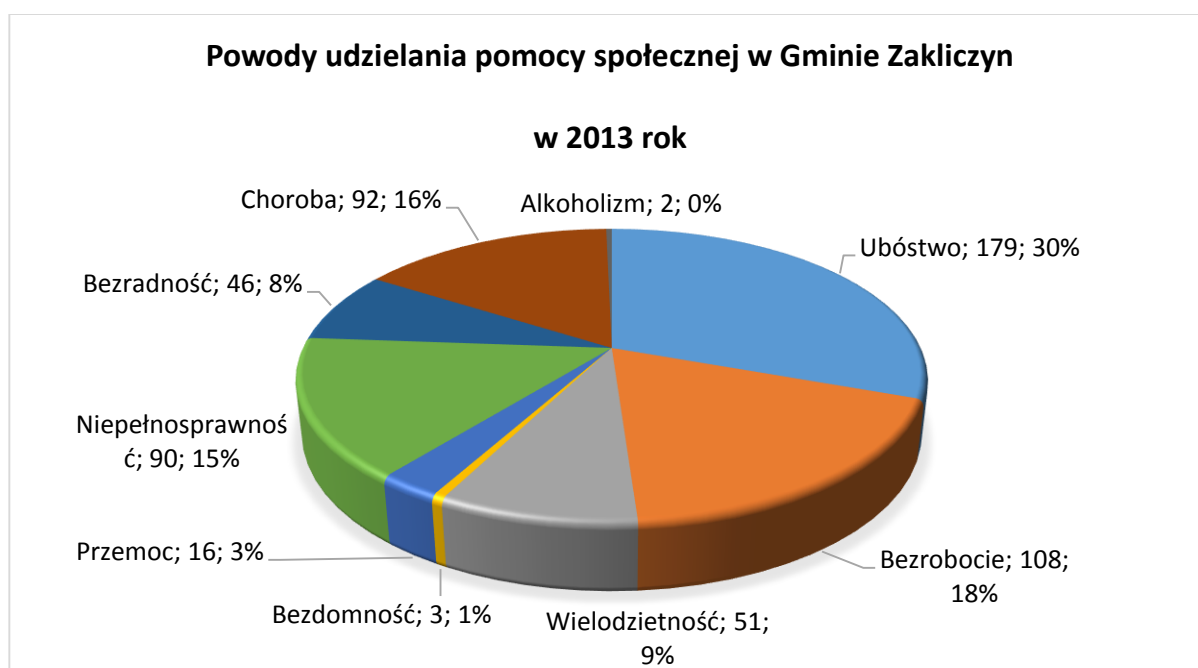
*** jedna rodzina mogła korzystać z pomocy z kilku powodów**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

⁸ Rodziny korzystające ze świadczeń z kilku powodów wliczane są w tę statystykę kilkukrotnie.

Niemal co trzecie świadczenie społeczne (30,5% ogółu rodzin korzystających ze wsparcia GOPS) w Gminie Zakliczyn w 2013 roku udzielone było rodzinom z powodu ubóstwa (179 rodzin). Na drugim miejscu wśród powodów udzielania pomocy społecznej w gminie pozostaje bezrobocie (108 rodzin – 18,4% wszystkich korzystających z pomocy zakliczyńskiego GOPS). Co szósta rodzina wspierana przez ośrodek pomocy społecznej korzysta ze wsparcia na skutek choroby oraz niepełnosprawności (odpowiednio 92 rodziny i 90 rodzin – 15,7% oraz 15,3% ogółu rodzin, będących klientami GOPS). Ponad 8% rodzin (51 gospodarstw domowych) otrzymuje wsparcie ze względu na wielodzietność, a prawie 8% rodzin (46 rodzin) z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Przemoc stanowi główny powód udzielania pomocy społecznej dla 16 rodzin z Gminy Zakliczyn (2,7% ogółu rodzin otrzymujących wsparcie z GOPS).

Wykres 11 Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w Gminie Zakliczyn w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, objętych pomocą społeczną w podziale na poszczególne powody udzielania pomocy w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Tabela 9 Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom - liczba rodzin* objętych pomocą w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Powód udzielania pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej					Wzrost / spadek w %	% ogółu w 2013
	2009	2010	2011	2012	2013		
Ubóstwo	259	209	201	185	179	-30,9	30,5
Bezrobocie	92	84	93	96	108	17,4	18,4
Wielodzietność	4	48	99	52	51	1125,0	8,3
Bezdomność	3	3	7	6	3	0	0,5
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0,0
Przemoc	0	0	15	15	16	1600,0	2,7
Niepełnosprawność	68	71	84	85	90	35,3	15,7
Bezradność	83	139	41	39	46	-44,6	7,8
Choroba	57	64	83	96	92	61,4	15,7
Alkoholizm	0	17	0	0	2	200,0	0,3
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0,0
Kryzys	0	0	2	1	0	0	0,0
Zdarzenia losowe	1	3	2	2	0	-100,0	0,0
OGÓŁEM	567	638	627	577	587	3,5	100,0

** jedna rodzina mogła korzystać z pomocy z kilku powodów*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Liczba świadczeń dla rodzin w Gminie Zakliczyn, którym udzielono pomocy społecznej w 2013 roku, była o 3,5% wyższa niż w 2009 roku (wzrost o 20 rodzin). W badanym okresie, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, najbardziej wzrosła⁹ grupa gospodarstw korzystających ze wsparcia GOPS z powodu wielodzietności (wzrost o 47 rodzin) oraz choroby (wzrost o 35 rodzin) i niepełnosprawności (wzrost o 22 rodziny). Zwiększenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej zanotowano także z powodu bezrobocia i przemocy w rodzinie (w obu przypadkach wzrost o 16 rodzin), a także na skutek alkoholizmu (wzrost o 2 rodziny). Natomiast w badanych pięcioletnim okresie zanotowano duży spadek (o 80 gospodarstw) liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (choć nadal jest ono najczęstszym tytułem świadczenia pomocy), a także z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (spadek o 37 rodzin). W latach 2009-2013 w Gminie Zakliczyn nie udzielono wsparcia z GOPS z powodu sieroctwa i narkomanii, a pojedyncze rodziny skorzystały z pomocy na skutek bezdomności, kryzysu rodzinnego i zdarzenia losowego.

⁹ W liczbach bezwzględnych.

Wykres 12 Liczba osób objętych pomocą społeczną w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013 (liczba wsparć dla osób).

** jedna osoba mogła korzystać z pomocy z kilku powodów*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Tabela 10 Powody udzielania pomocy społecznej – liczba osób* objętych pomocą w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

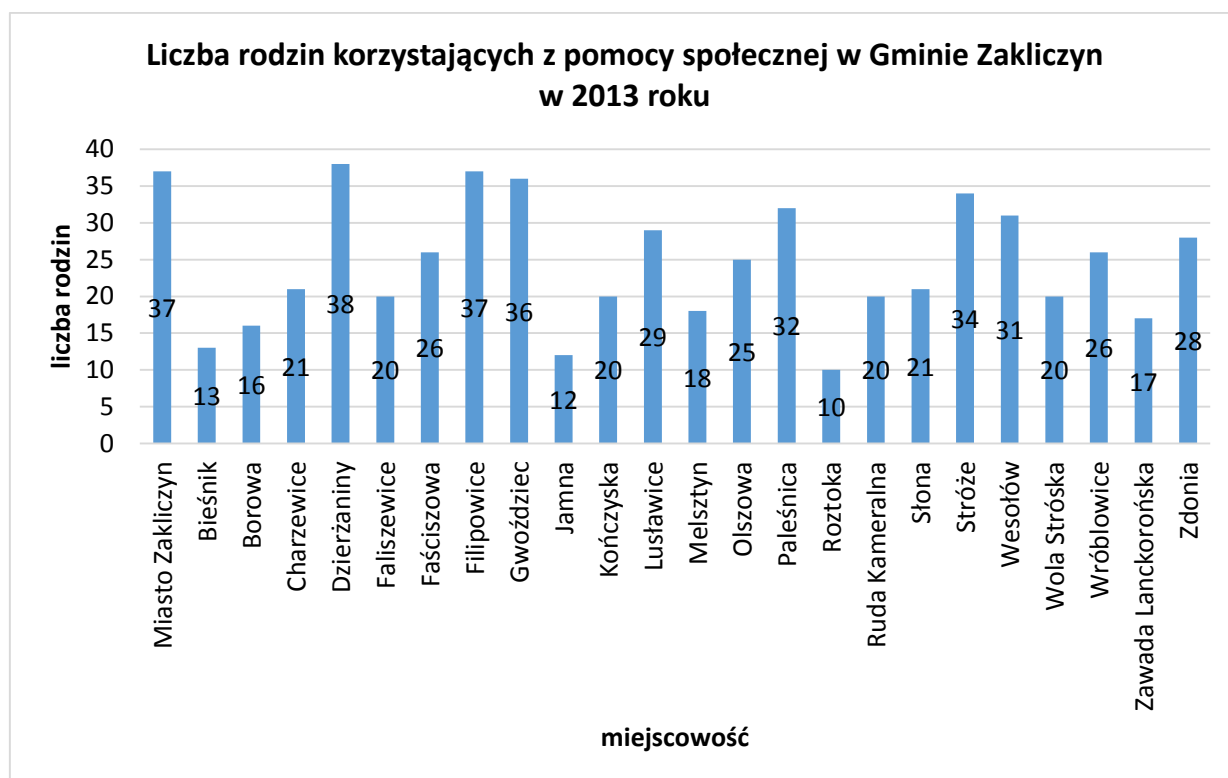
Powód udzielania pomocy społecznej	2009	2010	2011	2012	2013	Wzrost / spadek w %
Ubóstwo	1024	880	815	744	708	-30,9
Bezrobocie	345	308	331	352	380	10,1
Wielodzietność	30	269	588	320	308	926,7
Bezdomność	9	3	7	6	3	-66,7
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Przemoc	0	0	75	39	65	6500
Niepełnosprawność	159	158	165	158	174	9,4
Bezradność	605	837	162	249	186	-325,2
Choroba	188	199	228	252	174	-7,4
Alkoholizm	0	93	0	0	2	200,0
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Kryzys	0	0	11	1	0	0
Zdarzenia losowe	6	10	12	4	0	-600,0
OGÓŁEM	2366	2757	2394	2125	2000	-15,5

** jedna osoba mogła korzystać z pomocy z kilku powodów*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Liczba świadczeń dla osób w Gminie Zakliczyn, którym udzielono pomocy społecznej w 2013 roku, była o 15,5% niższa niż w 2009 roku (spadek o 366 osób). W badanym okresie, biorąc pod uwagę liczbę osób, najbardziej wzrosła¹⁰ grupa korzystających ze wsparcia GOPS z powodu wielodzietności (wzrost o 278 osób), a także przemocy (wzrost o 65 osób), bezrobocia (wzrost o 35 osób) i niepełnosprawności (wzrost o 15 osób). W badanych pięcioletnim okresie zanotowano duży spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (spadek o 419 osób) oraz ubóstwa (spadek o 316 osób). W latach 2009-2013 w Gminie Zakliczyn nie udzielono wsparcia z GOPS z powodu sieroctwa i narkomanii.

Wykres 13 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zakliczyn w 2013 roku (w podziale na poszczególne miejscowości).

*** jedna rodzina mogła korzystać z pomocy z kilku powodów**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

W 2013 roku najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało w Dzierżaninach (38 rodzin, co stanowi 6,5% wszystkich rodzin będących klientami zakliczyńskiego GOPS), a także w Zakliczynie (37 rodzin – 6,3%), Filipowicach (37 rodzin – 6,3%), Gwoźdźcu (36 rodzin – 6,1%) i Stróżach (34 rodziny – 5,8%), przy średniej dla gminy oscylującej na poziomie 24 rodzin. Powyżej średniej gminnej znalazły się także miejscowości: Paleśnica (32 rodziny), Wesołów (31 rodzin), Lusławice (29 rodzin), Zdonia (28 rodzin), Faściszowa i Wróblowice (po 26 rodzin) oraz Olszowa (25 rodzin). Najmniejsza liczba rodzin pozostająca pod opieką GOPS w Zakliczynie zamieszkuje w Roztoce (10 rodzin), w Jamnej (12 rodzin), Bieśniku (13 rodzin), Borowej (16 rodzin) oraz w Zawdzie Lanckorońskiej (18 rodzin).

¹⁰ W liczbach bezwzględnych.

Tabela 11 Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w miejscowościach Gminy Zakliczyn w 2013 roku (w podziale na poszczególne miejscowości).

Miejscowość	Powód udzielania pomocy społecznej – liczba rodzin*														% ogółu rodzin korzystających z GOPS	% ogółu rodzin w miejscowości
	Ubóstwo	Bezrobocie	Wielodzietność	Bezdomność	Sieroctwo	Przemoc	Niepełnosprawność	Bezradność	Choroba	Alkoholizm	Narkomania	Kryzys	Zdarzenia losowe	OGÓŁEM		
Miasto Zakliczyn	8	5	4	0	0	2	7	3	7	1	0	0	0	37	6,3	9,5
Bieśnik	3	2	1	0	0	0	2	1	4	0	0	0	0	13	2,2	22,0
Borowa	8	2	0	0	0	0	0	2	4	0	0	0	0	16	2,7	26,7
Charzewice	4	3	1	0	0	1	4	1	7	0	0	0	0	21	3,6	24,7
Dzierżaniny	13	8	3	1	0	1	6	2	4	0	0	0	0	38	6,5	48,1
Faliszewice	5	3	3	0	0	0	3	2	4	0	0	0	0	20	3,4	31,3
Faściszowa	8	4	3	0	0	1	1	3	6	0	0	0	0	26	4,4	19,3
Filipowice	12	6	4	0	0	1	6	3	5	0	0	0	0	37	6,3	26,2
Gwoździec	15	6	4	0	0	0	4	2	5	0	0	0	0	36	6,1	16,7
Jamna	3	2	1	0	0	1	2	1	2	0	0	0	0	12	2,0	60,0
Kończyska	5	3	2	0	0	0	5	3	2	0	0	0	0	20	3,4	20,6
Lusławice	7	6	2	0	0	2	5	3	4	0	0	0	0	29	4,9	13,9
Melsztyn	8	4	2	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	18	3,1	42,9
Olszowa	7	6	3	0	0	0	4	2	3	0	0	0	0	25	4,3	22,3
Paleśnica	13	7	1	0	0	1	4	2	4	0	0	0	0	32	5,5	34,0
Roztoka	4	2	1	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	10	1,7	19,6
Ruda Kameralna	6	4	2	0	0	0	3	3	2	0	0	0	0	20	3,4	26,3
Słona	4	3	2	1	0	1	3	1	6	0	0	0	0	21	3,6	35,0
Stróże	11	6	1	0	0	1	10	2	3	0	0	0	0	34	5,8	31,2
Wesołów	8	7	2	0	0	2	4	3	4	1	0	0	0	31	5,3	16,3
Wola Stróska	5	5	2	0	0	0	3	2	3	0	0	0	0	20	3,4	21,1
Wróblowice	9	4	3	0	0	0	4	2	4	0	0	0	0	26	4,4	19,5
Zawada Lanckorońska	3	4	2	0	0	1	4	1	2	0	0	0	0	17	2,9	21,5
Zdonia	10	6	2	1	0	1	3	2	3	0	0	0	0	28	4,8	22,2
Ogółem	179	108	51	3	0	16	90	46	92	2	0	0	0	587	100,0	21,6

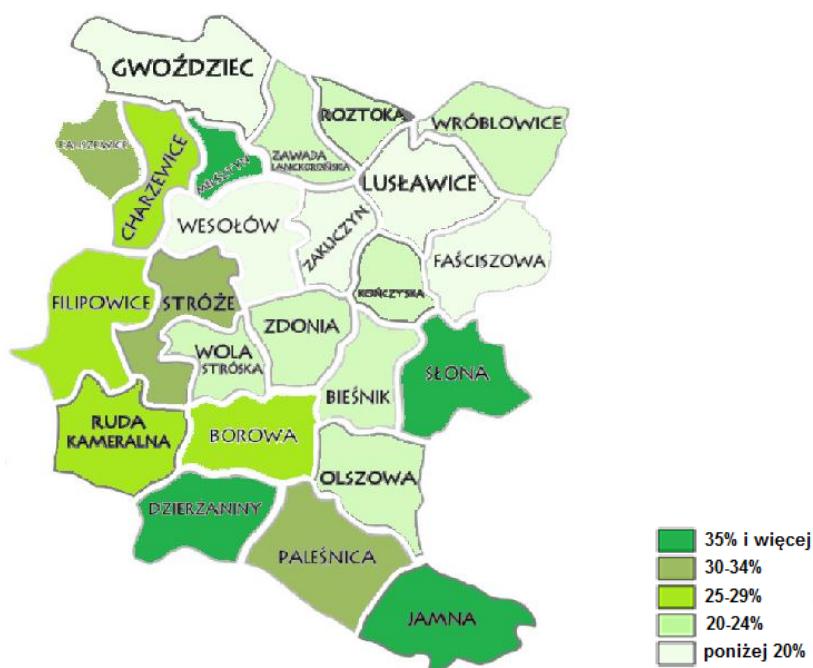
* jedna rodzina mogła korzystać z pomocy z kilku powodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Problem ubóstwa dotyczy w największym stopniu miejscowości: Gwoździec (15 rodzin korzystających z pomocy GOPS), Dzierżaniny i Paleńnica (po 13 rodzin). Z powodu bezrobocia ze wsparcia społecznego korzysta 8 rodzin w Dzierżaninach oraz po 7 rodzin w Paleśnicy i Wesołowie. Choroba to główny powód udzielania pomocy społecznej dla 7 rodzin w Zakliczynie i 7 rodzin w Charzewicach oraz dla 6 gospodarstw domowych w Faściszowej i Słonej. Z tytułu niepełnosprawności pomoc społeczną otrzymuje 10 rodzin w Stróżach, 7 rodzin w Zakliczynie oraz po 6 rodzin Dzierżaninach i Filipowicach. Problem wielodzietności dotyka po 4 rodziny w Zakliczynie, Filipowicach i Gwoźdźcu. Po 3 rodziny korzystają z pomocy społecznej na skutek bezradności w miejscowościach: Zakliczyn, Faściszowa, Filipowice, Kończyska, Lusławice oraz Ruda Kameralna i Wesołów.

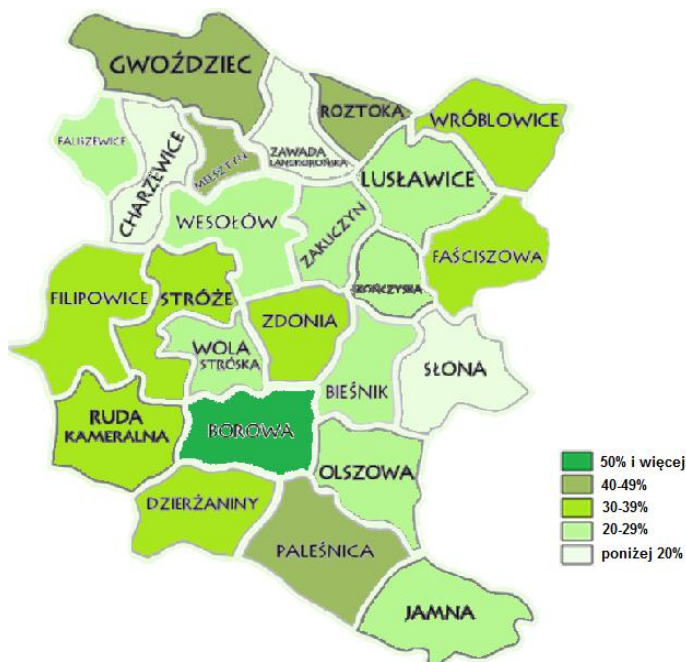
Jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę wskaźnik obciążenia pomocą społeczną rodzin w poszczególnych miejscowościach Gminy Zakliczyn (liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich gospodarstw domowych w miejscowości), okaże się, że relatywnie najwięcej rodzin (60%), będących klientami GOPS, mieszka w Jamnej. Wynika to z faktu, że jest to najmniejsza miejscowość w Gminie Zakliczyn, gdzie na 20 rodzin aż 12 otrzymuje wsparcie społeczne. Z pomocy społecznej korzysta niemal co druga rodzina z Dzierżanin (48,1%) oraz prawie 43% gospodarstw domowych z Melsztyna. Powyżej średniej gminnej (21,6% rodzin korzystających z GOPS) plasują się także następujące sołectwa: Słona (35,0%), Paleńnica (34%), Faliszewice (31,3%), Stróże (31,2%), Borowa (26,7%), Ruda Kameralna (26,3%), Filipowice (26,2%), Charzewice (24,7%), Olszowa (22,3%), Zdonia (22,2%) oraz Bieśnik (22,0%). Najmniejszy odsetek rodzin pobierających zasiłki z GOPS mieszka w Zakliczynie (9,5%) oraz miejscowościach Lusławice (13,9%) oraz Wesołów (16,3%). Są to jednocześnie największe miejscowości w gminie, co pokazuje tendencję, że im większe sołectwo, tym wskaźnik rodzin korzystających ze wsparcia GOPS jest niższy.

Mapa 1. Udział liczby świadczeń dla rodzin, korzystających z pomocy społecznej, w ogólnej liczbie rodzin miejscowości Gminy Zakliczyn w 2013 roku

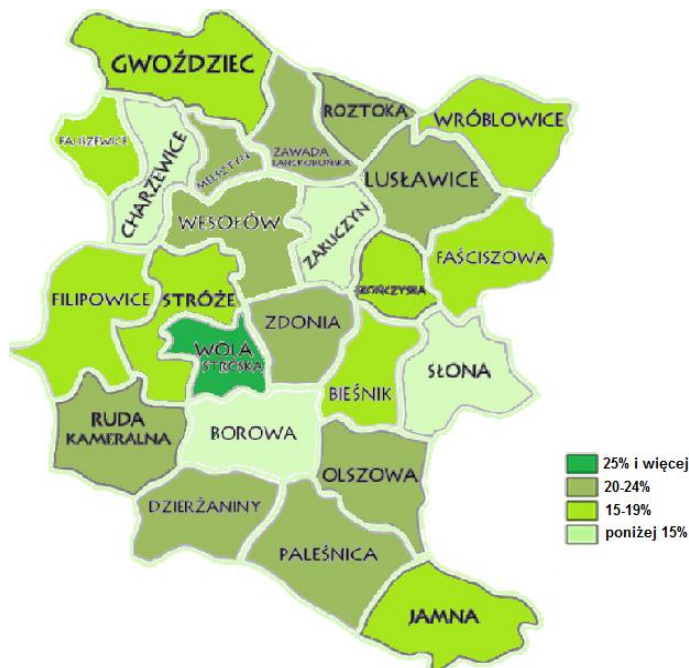
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Mapa 2. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu UBÓSTWA w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach Gminy Zakliczyn w 2013 roku

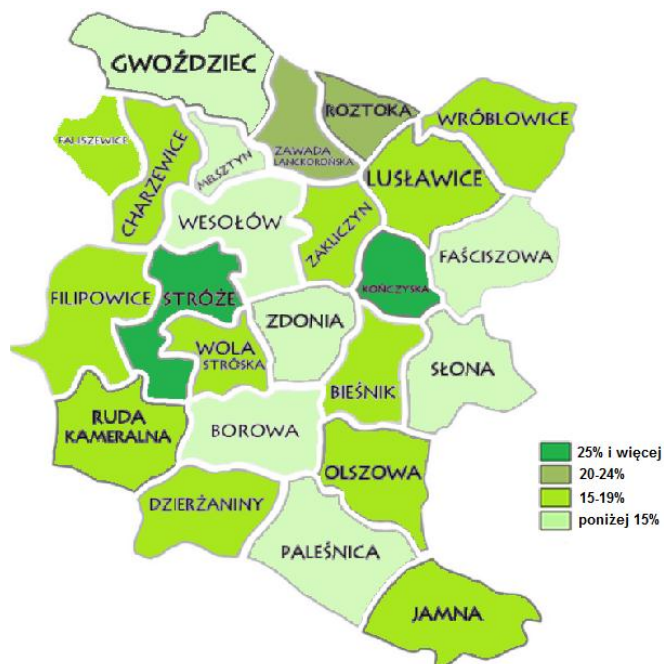
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Mapa 3. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu BEZROBOCIA w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach Gminy Zakliczyn w 2013 roku

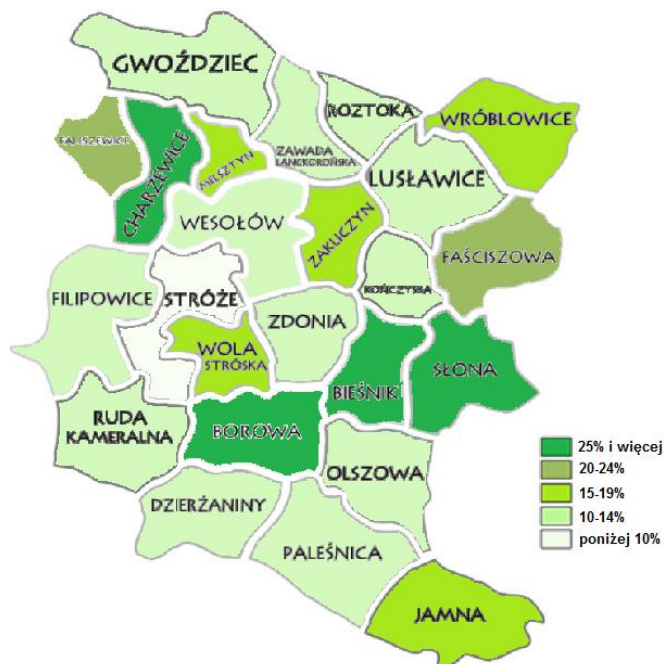
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Mapa 4. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach Gminy Zakliczyn w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Mapa 5. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu CHOROBY w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach Gminy Zakliczyn w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakliczynie jest gminną jednostką organizacyjną, odpowiedzialną za realizowanie zadań z zakresu polityki społecznej w Gminie Zakliczyn. Pracuje w nim łącznie 15 osób, z czego 6 jest pracownikami socjalnymi. Pięciu pracowników GOPS legitymuje się wykształceniem wyższym, troje posiada I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny.

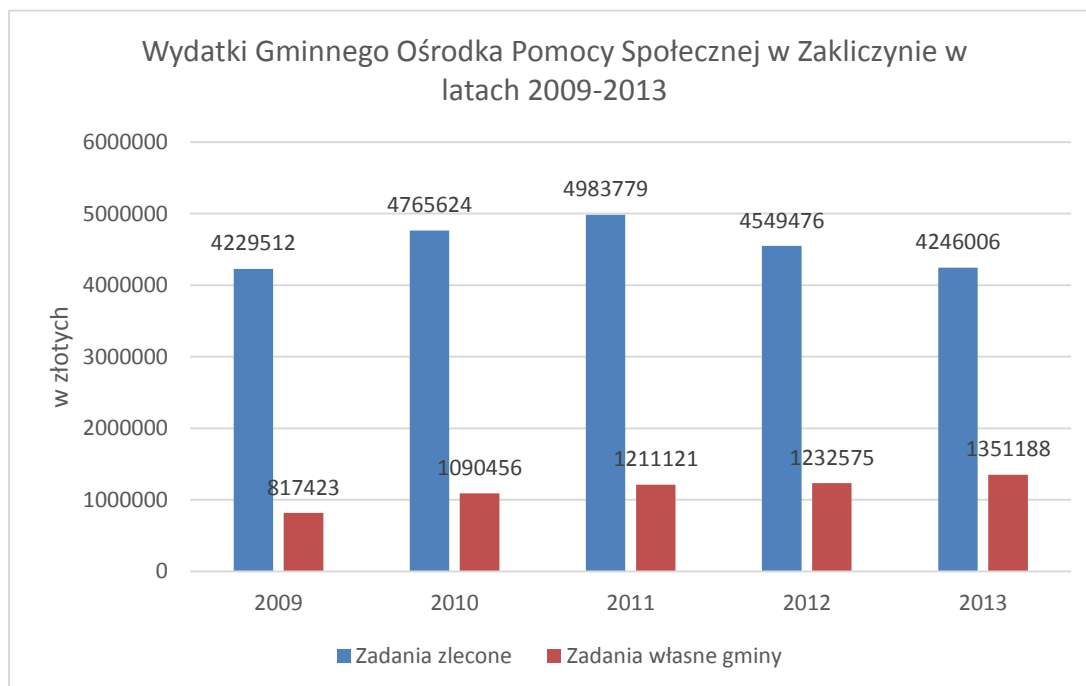
Tabela 12 Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku.

Kadra GOPS w Zakliczynie	
Liczebność kadry	15
Liczba pracowników socjalnych	6
Liczba pracowników, posiadających wyższe wykształcenie	5
Liczba pracowników, posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Poniżej zaprezentowano zestawienie wydatków GOPS w Zakliczynie w ramach zadań zleconych i własnych gminy. Na przestrzeni pięciu lat (2009-2013) obserwuje się zmianę proporcji wydatków – systematycznemu zwiększeniu ulega procent środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych gminy, a zmniejsza się odsetek wydatków na zadania zlecone. O ile w 2009 roku na zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej zakliczyński GOPS przeznaczył 16,2% swojego budżetu, to w 2013 roku było to już prawie ¼ (24,1%) ogółu wydatków ośrodka.

Wykres 14 Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Tabela 13 Zestawienie wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w latach 2009-2013

Formy pomocy	Wartość udzielonych świadczeń w zł	% ogółu udzielonych świadczeń
2009 rok		
Zadania zlecone	4 229 512,00	83,80%
Zadania własne gminy	817 423,00	16,20 %
OGÓŁEM 2009 r.	5 046 935,00	100 %
2010 rok		
Zadania zlecone	4 765 624,00	81,40%
Zadania własne gminy	1 090 456,00	18,60 %
OGÓŁEM 2010 r.	5 856 080,00	100 %
2011 rok		
Zadania zlecone	4 983 779,00	80,40 %
Zadania własne gminy	1 211 121,00	19,60 %
OGÓŁEM 2011 r.	6 194 900,00	100 %
2012 rok		
Zadania zlecone	4 549 476,00	78,70%
Zadania własne gminy	1 232 575,00	21,30 %
OGÓŁEM 2012 r.	5 782 051,00	100 %
2013 rok		
Zadania zlecone	4 246 006,00	75,90 %
Zadania własne gminy	1 351 188,00	24,10 %
OGÓŁEM 2013 r.	5 597 194,00	100 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

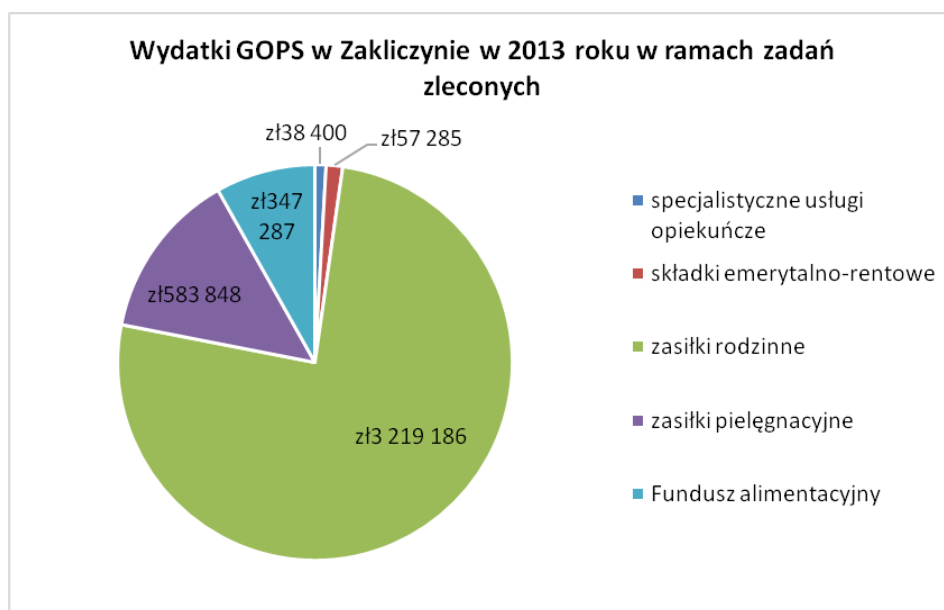
Wartość finansowa udzielanych przez GOPS w Zakliczynie świadczeń na przestrzeni ostatnich 5 lat wykazywała zmienną tendencję – w 2013 roku wartość świadczeń ogółem (5 597 194 zł) była wyższa o 10,9% niż w 2009 roku (5 046 935 zł). Jednak biorąc pod uwagę cały okres porównawczy (lata 2009-2013) widoczne jest, że najwyższą wartość udzielonych świadczeń zakliczyński GOPS zanotował w 2011 roku: 6 194 900 zł. Stały trend widoczny są natomiast w porównaniu wydatków zakliczyńskiego ośrodka pomocy społecznej na zadania zlecone i zadania własne gminy. Wysokość wydatków na zadania zlecone w 2013 roku (4 246 006 zł) była na porównywalnym poziomie, jak w 2009 roku (4 229 512 zł), natomiast wartość wydatków na zadania własne w 2013 roku (1 351 188 zł) była o ponad 65% wyższa aniżeli w 2009 roku (817 423 zł). To porównanie najlepiej ukazuje wzrost obciążenia budżetu Gminy Zakliczyn realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 14 Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku.

Formy pomocy	Wartość udzielonych świadczeń w zł	% ogółu udzielonych świadczeń
I. ZADANIA ZLECONE		
OGÓŁEM, w tym:	4 246 006,00	75,90%
specjalistyczne usługi opiekuńcze	38 400,00	0,7%
składki emerytalno-rentowe	57 285,00	1,0%
zasiłki rodzinne	3 219 186,00	57,5%
zasiłki pielęgnacyjne	583 848,00	10,4%
Fundusz alimentacyjny	347 287,00	6,2%
II. ZADANIA WŁASNE GMINY		
OGÓŁEM, w tym:	1 351 188,00	24,10%
zasiłki stałe	258 586,00	4,6%
zasiłki okresowe	102 078,00	1,8%
zasiłki celowe	23 994,00	0,4%
składki zdrowotne	21 915,00	0,4%
posiłki	283 352,00	5,1%
usługi opiekuńcze	103 648,00	1,9%
domy pomocy społecznej	545 168,00	9,7%
schronienie	5 000,00	0,1%
piecza zastępcza	7 447,00	0,1%
O G Ó Ł E M:	5 597 194,00	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Wykres 15 Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku – zadania zlecone.

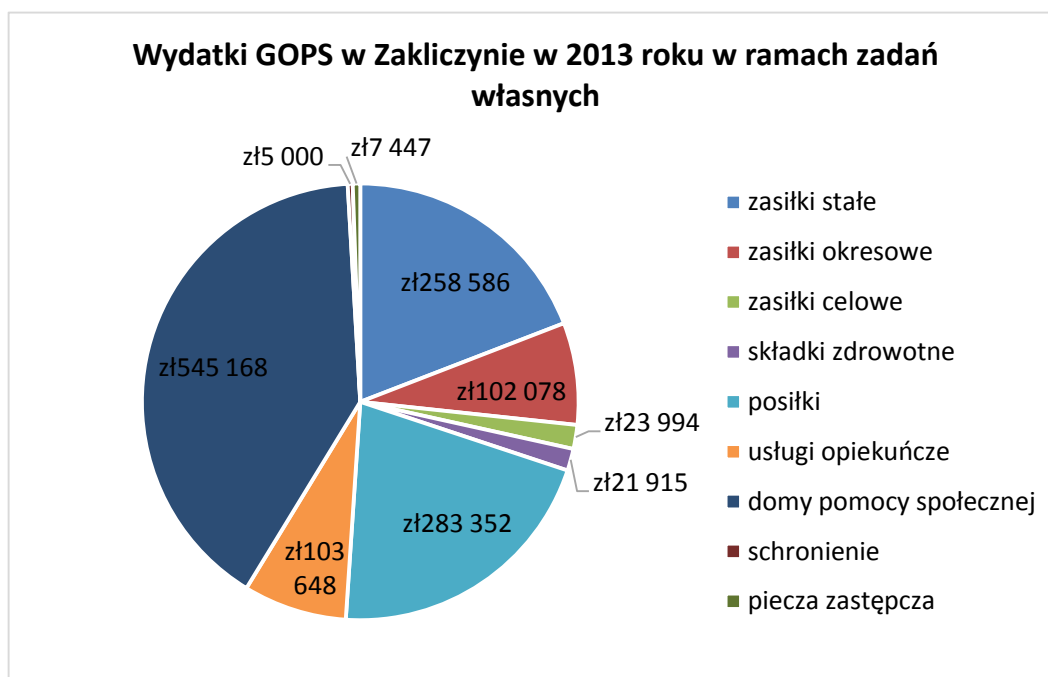

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Ogólna kwota wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku wyniosła 5 597 194 zł, z czego 75,9% stanowiły wydatki w ramach zadań zleconych (4 246 006 zł). Wydatki w ramach zadań własnych gminy stanowiły zatem niespełna ¼ ogółu wydatków rocznych (1 351 188 zł). Najobszerniejszą kategorię wydatków zakliczyńskiego GOPS (57,5% ogółu wydatków w 2013 roku) stanowiły zasiłki rodzinne – udzielono ich na kwotę 3 219 186 zł. Kolejną znaczącą pozycją wydatków (10,4% ogółu) były zasiłki pielęgnacyjne, na które przeznaczono 583 848 zł.

Dużą i corocznie wzrastającą pozycją po stronie wydatków GOPS w Zakliczynie jest dofinansowanie pobytu osób w domach pomocy społecznej – w 2013 roku realizacja tego zadania kosztowała 545 168 zł, co stanowiło prawie 10% ogółu wydatków ośrodka. Ważnym, realizowanym od kilku lat w służbach pomocy społecznej, zadaniem jest Fundusz alimentacyjny, w ramach którego GOPS w Zakliczynie wydał w ubiegłym roku kwotę 347 287 zł, co stanowiło 6,2% ogółu budżetu tej instytucji. W dalszej kolejności 5,1% stanowiło dofinansowanie posiłków (283 352 zł), a 4,6% wypłacono w formie zasiłków stałych (258 586 zł).

Wykres 16 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku – zadania własne.

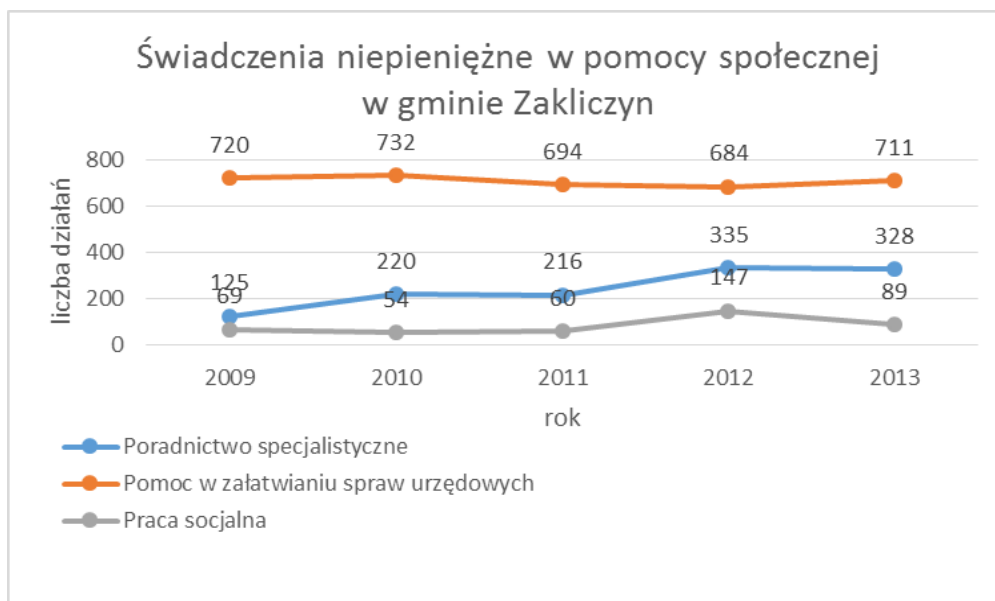
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Tabela 15 Świadczenia niepieniężne w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Forma pomocy	2009	2010	2011	2012	2013	Wzrost / spadek w %
Poradnictwo specjalistyczne	125	220	216	335	328	262,00%
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	720	732	694	684	711	-1,00%
Praca socjalna	69	54	60	147	89	29,00%
Razem	914	1006	970	1166	1128	23,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

Wykres 17 Świadczenia niepieniężne w pomocy społecznej w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

W 2013 roku GOPS w Zakliczynie udzielił łącznie 1128 świadczeń niepieniężnych, z czego większość stanowiła pomoc w załatwieniu spraw urzędowych (711 działań). W dalszej kolejności realizowano poradnictwo specjalistyczne (328 pozycji) oraz pracę socjalną (89 działań). Udzielano także pomocy w zakresie załatwiania spraw urzędowych (181).

Liczba udzielonego w 2013 roku wsparcia niepieniężnego wzrosła w całym pięcioletnim okresie o 23% (w 2009 roku udzielono 914 działań w formie niepieniężnej), przy czym ponad 2,5 razy wzrosła liczna udzielonych porad specjalistycznych.

Procedura Niebieskiej Karty jest instrumentem, służącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Obowiązek jej prowadzenia mają jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariusze Policji, przedstawiciele oświaty i ochrony zdrowia. Niebieskie Karty zakładane są rodzinom, co do których funkcjonariusze wyżej wymienionych służb publicznych mają podejrzenie o występowaniu problemu przemocy. Procedura Niebieskiej Karty obowiązuje funkcjonariuszy Policji m.in. do monitoringu danej rodziny, udzielania podejrzanym o stosowanie przemocy informacji o grożących sankcjach karnych oraz ewentualnego wszczęcia czynności procesowych. Z kolei na przedstawicielach organów pomocy społecznej ciąży obowiązek udzielania kompleksowego wsparcia psychologicznego, prawnego czy pedagogicznego oraz informacji o możliwościach innych działań, służących zaradzeniu zaistniałemu problemowi.

Tabela 16 Realizacja procedury Niebieskiej Karty w Gminie Zakliczyn w latach 2011-2013.

Kategoria	2011	2012	2013
Liczba niebieskich kart	15	15	16
Liczba grup roboczych	15	15	16
Liczba rodzin objętych	15	15	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie

W okresie ostatnich trzech lat zwiększyła się liczba rodzin, objętych działaniami w ramach procedury Niebieskiej Karty w Gminie Zakliczyn pozostaje praktycznie na tym samym poziomie – 15 rodzin objętych wsparciem w 2011 roku i 16 rodzin w 2013 roku. Świadczy to o tym, że z tej formy pomocy korzysta od lat ta sama grupa rodzin, choć z drugiej strony staje się ona coraz powszechniejszą formą interwencji w zakresie przeciwdziałania problemowi przemocy w rodzinie.

Infrastruktura społeczna

Zasoby mieszkaniowe

Na zasoby mieszkaniowe Gminy Zakliczyn składało się na koniec 2012 roku 3366 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 298514 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania wyniosła zatem 88,7 m², co jest wskaźnikiem wyższym od wartości wojewódzkiej (77,0 m²), ale niższa od wartości powiatu tarnowskiego (91,7 m²). Na jednego mieszkańca Gminy Zakliczyn przypadało średnio 24,1 m² powierzchni użytkowej mieszkania, mniej niż średnia wojewódzka (25,3 m²), ale więcej w porównaniu ze wskaźnikiem powiatowym (23,7 m²).

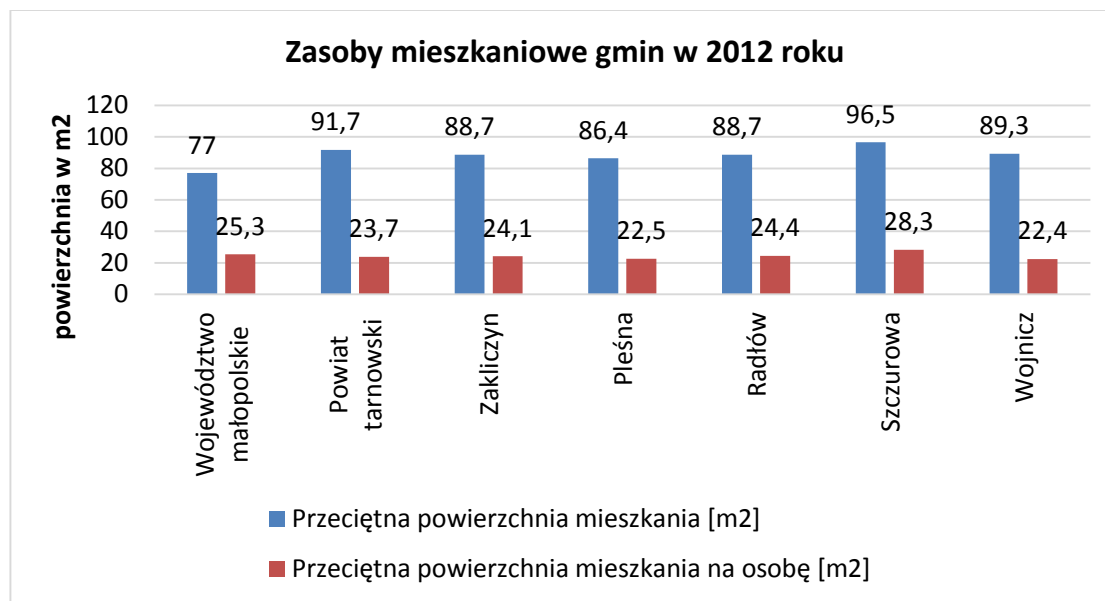
Tabela 17 Przeciętna powierzchnia mieszkania ogółem i przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w gminach grupy porównawczej w 2012 roku.

Jednostka	Przeciętna powierzchnia mieszkania ogółem [m ²]	Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę [m ²]
Województwo małopolskie	77,0	25,3
Powiat tarnowski	91,7	23,7
Zakliczyn	88,7	24,1
Pleśna	86,4	22,5
Radłów	88,7	24,4
Szczurowa	96,5	28,3
Wojnicz	89,3	22,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Zakliczyn plasuje się pośrodku stawki porównywanych gmin w kontekście średniej powierzchni mieszkania oraz średniej powierzchni użytkowej mieszkania na osobę. Największe mieszkania notuje się na terenie Gminy Szczurowa (średnio 96,5 m²), a najmniejsze w Gminie Pleśna (86,4 m²). Gmina Szczurowa oferuje także najwyższą w grupie porównawczej przeciętną powierzchnia mieszkania na osobę, która wynosi 28,3 m², podczas, gdy w Gminie Wojnicz wskaźnik ten wynosi 22,4 m².

Wykres 18 Zasoby mieszkaniowe jednostek grupy porównawczej w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2008-2012 w Gminie Zakliczyn każdego roku oddawano do użytkowania średnio 3,39 mieszkań na 1000 mieszkańców. Jest to najwyższy wskaźnik w gronie porównywanych gmin – druga w kolejności Gmina Wojnicz zanotowała wartość 3,18 nowych mieszkań na 1000 obywateli, a trzecia Plesna 2,58. W Gminie Szczurowa analizowany wskaźnik był niemal trzykrotnie niższy (1,18) w porównaniu z Gminą Zakliczyn. Słabiej wypadła Gmina Zakliczyn w kwestii powierzchni nowopowstałych mieszkań – średnia powierzchnia nowopowstałego w latach 2008-2012 mieszkania wyniosła 136 m², podczas gdy w Gminie Wojnicz – najlepszej w tym porównaniu - 146 m².

Oświata gminna

W Gminie Zakliczyn w roku szkolnym 2013/2014 funkcjonowały następujące placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina:

- 1) Przedszkole Publiczne Nr 1 w Zakliczynie wraz z Oddziałem w Lusławicach,
- 2) Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Filipowicach,
- 3) Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Gwoźdźcu,
- 4) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Paleśnicy,
- 5) Szkoła Podstawowa w Stróżach,
- 6) Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zakliczynie (Oddział na ul. Malczewskiego – klasy IV-VI szkoły podstawowej oraz gimnazjum; Oddział Rynek – oddziały przedszkolne oraz klasy III szkoły podstawowej; Filia w Charzewicach).

Na terenie Gminy Zakliczyn funkcjonują także jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym są osoby prawne inne niż gmina. Są to:

- 1) Przedszkole Niepubliczne p.w. Św. Rodziny w Zakliczynie (od 1 września 2008 r.), prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Św. Józefa - Prowincja Tarnowska
- 2) Szkoła Podstawowa im. Jacka Malczewskiego w Faściszowej (od 1 września 2012 r.) – Szkoła Publiczna prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły im. Jacka Malczewskiego "Szkoła Marzeń"

- 3) Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Wróblowicach (od 1 września 2012 r.) wraz z niepublicznym punktem przedszkolnym, prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Szkoły we Wróblowicach

W 10 przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Gminie Zakliczyn w roku szkolnym 2013/2014 pobierało ogółem edukację 423 dzieci (w wieku 3-6 lat), w tym 100 dzieci w przedszkolu w Zakliczynie i jego oddziale w Lusławicach. Z każdym rokiem liczba ta wzrasta, co wynika zarówno z polityki władz gminy nastawionej na wzrost liczby miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, jak również z wprowadzenia obowiązku szkolnego dla pięciolatków. Dla porównania w 2009 roku do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych uczęszczało zaledwie 141 dzieci, co w okresie pięciu lat oznacza trzykrotny wzrost liczby „przedszkolaków” w gminie.

Tabela 18 Wykaz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba dzieci					
		2009 /2010	2010 /2011	2011 /2012	2012 /2013	2013 /2014	Wzrost / spadek w %
1	Przedszkole Publiczne Nr 1 w Zakliczynie i Oddziałem w Lusławicach	100	100	100	100	100	0,0
2	Przedszkole w Filipowicach	0	35	39	42	32	-8,6
3	Przedszkole w Gwoźdźcu	0	37	40	39	33	-10,8
4	Przedszkole w Paleśnicy	0	37	58	65	67	81,1
5	Oddział przedszkolny w SP Stróże	0	19	19	18	18	-5,3
6	Oddział przedszkolny w SP Zakliczyn	0	60	65	67	93	55,0
7	Przedszkole Niepubliczne w Zakliczynie	27	27	27	27	27	0,0
8	Oddział przedszkolny w Faściszowej*	0	8	13	15	19	237,5
9	Przedszkole we Wróblowicach**	14	19	16	0	0	14,3
10	Oddział przedszkolny w Niepublicznej Szkole Podstawowej we Wróblowicach***	0	0	0	13	16	23,1
11	Niepubliczny Punkt Przedszkolny we Wróblowicach****	0	0	0	12	18	50,0
Przedszkola i oddziały przedszkolne ogółem		141	342	377	398	423	300,0

*od września 2012 r. w strukturze publicznej Szkoły Podstawowej w Faściszowej, prowadzonej przez Stowarzyszenie

**z dniem 31 sierpnia 2012 r. nastąpiła likwidacja Przedszkola we Wróblowicach

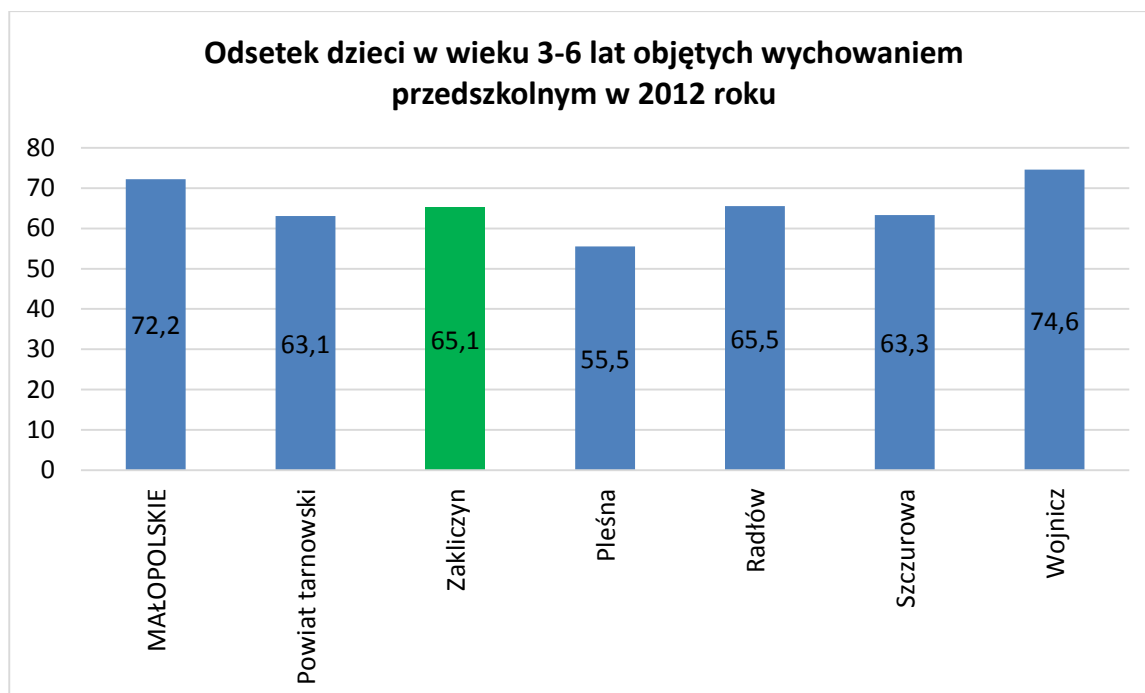
***od września 2012 r. w strukturze Niepublicznej Szkoły Podstawowej we Wróblowicach, prowadzonej przez Stowarzyszenie

****od września 2012 r. Niepubliczny Punkt Przedszkolny we Wróblowicach, prowadzony przez Stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

Analizując wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2012 roku, Gmina Zakliczyn plasuje się pośrodku stawki porównywanych samorządów. Wychowaniem przedszkolnym objętych jest $\frac{2}{3}$ (65,1%) wszystkich dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat, co jest wskaźnikiem lepszym w relacji do powiatu tarnowskiego (63,1), lecz znacznie niższym w stosunku do średniej małopolskiej (72,2%). Najwyższy wskaźnik odnotowano w przypadku Gminy Wojnicz (74,6%), a najniższy w przypadku Gminy Pleśna – 55,5% dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym.

Wykres 19 Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2012 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W Gminie Zakliczyn zanotowano spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2013/2014 do wszystkich placówek szczebla podstawowego w gminie uczęszczało 755 uczniów, co oznacza spadek o prawie 8% w stosunku do 2009 roku (819 uczniów). Największa liczba uczniów pobiera naukę w Szkole Podstawowej w Zakliczynie – 333 uczniów (spadek o 8,5% w stosunku do 2009 roku). Druga pod względem wielkości szkoła działa w Paleśnicy, gdzie uczy się 113 osób, co oznacza wzrost o niemal 18% w stosunku do okresu sprzed 5 lat. Wzrost ten jest podyktowany przejściem uczniów ze zlikwidowanej szkoły z sąsiednich Dzierżanin. Na trzecim miejscu plasuje się Szkoła Podstawowa w Gwoźdźcu – 76 uczniów, na czwartym szkoła w Stróżach – 74 uczniów, a na piątym szkoła w Filipowicach – 66 uczniów. Najmniejsze szkoły podstawowe w gminie to placówki prowadzone przez stowarzyszenia oświatowe – publiczna szkoła w Fańciszwowej, kształcąca 50 dzieci oraz niepubliczna szkoła we Wróblowicach, licząca 43 uczniów na szczeblu edukacji podstawowej.

Tabela 19 Wykaz szkół podstawowych w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów					
		2009/ 10	2010/ 11	2011/ 12	2012/ 13	2013/ 14	Wzrost/ spadek w %
1	Szkoła Podstawowa w Filipowicach	70	63	67	66	66	-5,7
2	Szkoła Podstawowa w Gwoźdźcu	81	76	77	75	76	-6,2
3	Szkoła Podstawowa w Paleśnicy*	96	95	112	114	113	17,7
4	Szkoła Podstawowa w Stróżach	92	90	87	86	74	-19,6
5	Szkoła Podstawowa w Zakliczynie	364	340	326	328	333	-8,5
6	Szkoła Podstawowa w Faściszowej**	65	66	55	55	50	-23,1
7	Szkoła Podstawowa we Wróblowicach***	51	44	46	42	43	-15,7
	Szkoły Podstawowe ogółem	819	774	770	766	755	-7,8

*od września 2011 r. wraz z uczniami przyjętymi ze zlikwidowanej z dniem 31 sierpnia 2011 r. Szkoły Podstawowej w Dzierżaninach

**od września 2012 r. jako publiczna Szkoła Podstawowa w Faściszowej, prowadzona przez Stowarzyszenie

***z dniem 31 sierpnia 2012 r. nastąpiła likwidacja Szkoły Podstawowej we Wróblowicach, od września 2012 r. jako Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Wróblowicach, prowadzona przez Stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

Biorąc pod uwagę wskaźnik średniej liczby uczniów przypadających na 1 oddział w szkole podstawowej, Gmina Zakliczyn wypada słabo w porównaniu z pozostałymi gminami z grupy porównawczej (biorąc pod uwagę względy ekonomiczne). W 2012 roku w jednym oddziale pobierało naukę średnio 14,2 uczniów (wszystkich oddziałów w szkołach podstawowych w gminie było 53), podczas gdy średnia dla powiatu tarnowskiego wyniosła 15,1 uczniów, a średnia wojewódzka osiągnęła wartość 17,6. Spośród gmin najlepszy wynik uzyskała Gmina Szczurowa (przeciętnie 16 uczniów w każdym oddziale szkoły podstawowej), a najniższy Gmina Radłów – 11,8 uczniów.

Wykres 20 Średnia liczba uczniów w 1 oddziale szkoły podstawowej w 2012 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

Malejąca tendencja uczniów jest zauważalna w dwóch gimnazjach działających na terenie Gminy Zakliczyn. Ogółem w okresie pięciu lat liczba gimnazjalistów uległa zmniejszeniu z poziomu 539 uczniów w 2009 roku do 455 uczniów w 2013 roku (spadek o 15,6%). W gimnazjum w Zakliczynie w roku szkolnym 2013/2014 naukę pobierało 356 uczniów, podczas, gdy 5 lat wcześniej liczba gimnazjalistów w tej placówce wynosiła 419. Oznacza to spadek liczby uczniów o 15%. Relatywnie większy spadek liczby uczniów (17,5%) zanotowało gimnazjum w Paleśnicy, do którego w roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało 99 uczniów, natomiast w 2009 roku ich liczba wynosiła 120.

Wykres 21 Liczba dzieci i uczniów w placówkach oświatowych Gminy Zakliczyn.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

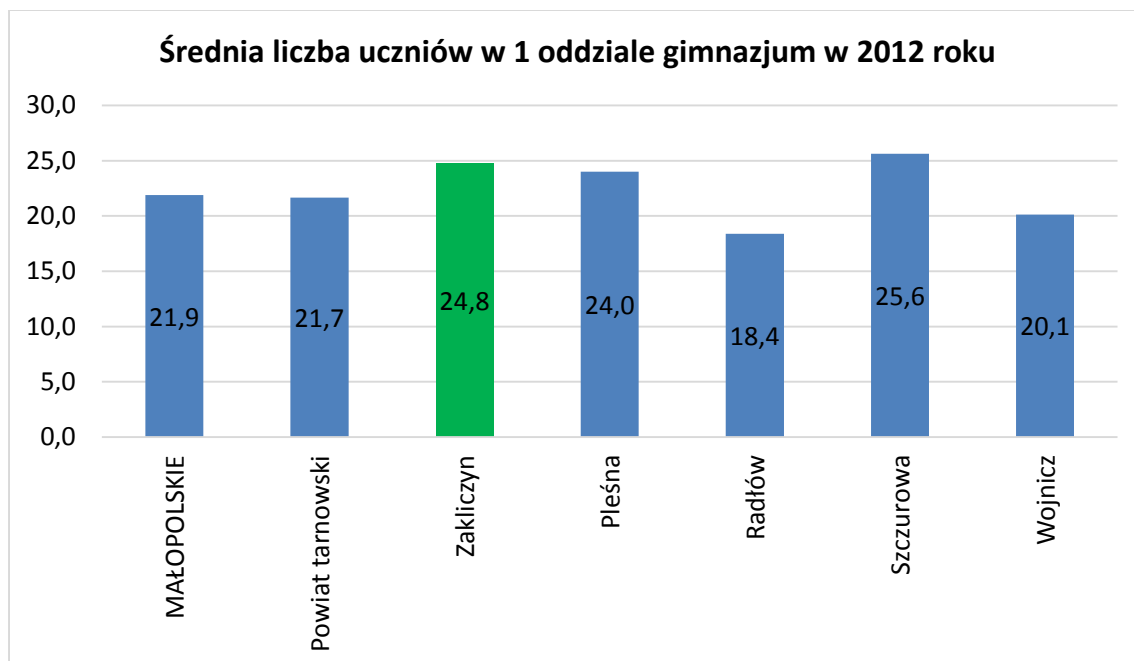
Tabela 20 Wykaz gimnazjów w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów					Wzrost / spadek w %
		2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	
1	Gimnazjum w Zakliczynie	419	386	388	374	356	-15,0
2	Gimnazjum w Paleśnicy	120	105	108	97	99	-17,5
	Gimnazja ogółem	539	491	496	471	455	-15,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

Analizując wskaźnik średniej liczby uczniów przypadających na 1 oddział w gimnazjum, Gmina Zakliczyn wypada korzystnie, zarówno w kontekście średniej powiatowej, jak i wojewódzkiej (biorąc pod uwagę względy ekonomiczne). W 2012 roku w jednym oddziale gimnazjum naukę pobierało średnio 24,8 uczniów (wszystkich oddziałów w gimnazjach gminnych było 19), podczas gdy średnia dla powiatu tarnowskiego wyniosła 21,7 uczniów, a średnia wojewódzka osiągnęła wartość 21,9. Spośród gmin grupy porównawczej tylko w przypadku Gminy Szczurowa odnotowano wynik wyższy od Gminy Zakliczyn (przeciętnie 25,6 uczniów w każdym gimnazjum), a najniższy w przypadku Gminy Radłów – 18,4 uczniów.

Wykres 22 Średnia liczba uczniów w 1 oddziale gimnazjum w 2012 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

W konsekwencji niżu demograficznego i zmniejszającej się liczby uczniów, systematycznej redukcji ulega także liczba nauczycieli w placówkach oświatowych na terenie Gminy Zakliczyn. Biorąc pod uwagę liczbę etatów nauczycielskich, ich liczba w okresie 4 lat (lata 2010-2013) zmniejszyła się o prawie 22 (ze 179,33 etatów do 157,70 etatów). Oznacza to spadek o ponad 13%. W roku szkolnym 2010/11 było to 179,33 etatów, w 2011/12: 170,03 etatów, w 2012/13: 160,58 etatów, a w 2013/14: 157,70 etatów.

Wykres 23 Liczba etatów nauczycielskich w szkołach w Gminie Zakliczyn w latach 2010-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie

Oświata ponadgimnazjalna

Na terenie Gminy Zakliczyn funkcjonuje jedna szkoła ponadgimnazjalna. To Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Józefa Piłsudskiego w Zakliczynie, dla którego organem prowadzącym jest Powiat Tarnowski. W jego skład wchodzi trzyletnie liceum ogólnokształcące, czteroletnie technikum i zasadnicza szkoła zawodowa. W roku szkolnym 2013/2014 do ZSP uczęszczało 665 uczniów, w tym 364 uczniów (prawie 55%) do klas technikum, co czwarty uczeń (160 osób) uczęszczał do zasadniczej szkoły zawodowej, a co piąty uczeń (141 osób) pobierał naukę w liceum ogólnokształcącym. Liczba etatów nauczycielskich w szkole wynosi 55,5. Całość oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 21 Struktura kształcenia w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie w roku szkolnym 2013/2014.

Lp.	Rodzaj szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba nauczycieli (etaty)	Liczba uczniów	% ogólnej liczby uczniów
1	Liceum Ogólnokształcące	matematyczno-geograficzne	13.88	29	4,4
		biologiczno-chemiczne		44	6,6
		humanistyczne		49	7,4
		matematyczno-informatyczne		19	2,9
		Ogółem:		141	21,2
2	Technikum	technik budownictwa	25.30	107	16,1
		technik żywienia i usług gastronomicznych		104	15,6
		technik hotelarstwa		64	9,6
		technik ekonomista		14	2,1
		technik pojazdów samochodowych		75	11,3
		Ogółem		364	54,7
3	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	16.36	66	9,9
		mechanik pojazdów samochodowych		29	4,4
		kucharz		14	2,1
		wielozawodowa		51	7,7
		Ogółem		160	24,1
Razem			55,54	665	100,0
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie

Kultura i biblioteki

W ramach działalności kulturalnej mieszkańcy Gminy Zakliczyn mają możliwość uczestniczyć w zajęciach prowadzonych przez Zakliczyńskie Centrum Kultury (ZCK), funkcjonujące w zakliczyńskim Ratuszu od 1999 roku. W Centrum działają następujące zespoły i grupy zajęciowe:

- Zespół Folklorystyczny „Gwoździec”;
- Strażacka Orkiestra Dęta „Filipowice”;
- Zakliczyński Klub Fotograficzny „Światłoczuli”;
- Teatr Wyobraźni „Żarówka”;
- Grupy rytmiczno-taneczne dla dzieci;
- Nauka tańca towarzyskiego dla młodzieży;
- Nauka gry na instrumentach;
- Nauka języka angielskiego.

ZCK prowadzi cztery świetlice kulturalne w miejscowościach: Filipowice, Gwoździec, Ruda Kameralna i Wola Stróska, gdzie realizowanych jest szereg inicjatyw społecznych i kulturalnych skierowanych do mieszkańców. Centrum prowadzi także, w najstarszym zakliczyńskim domu z końca XVIII wieku, Muzeum Grodzkie „Pod Wagą”, a także zajmuje się działalnością wydawniczą – jest wydawcą Miesięcznika Miasta i Gminy Zakliczyn „Głosiciel” oraz albumu promocyjnego gminy „Zakliczyn – piękno światłem malowane”. Ponadto, ZCK na bieżąco prowadzi portal informacyjny www.zakliczyninfo.pl. Sztandarowym przedsięwzięciem organizowanym przez Centrum jest odbywające się corocznie we wrześniu Święto Fasoli, jedna z największych w Małopolsce imprez promujących produkt lokalny, w tym przypadku fasolę Piękny Jaś z Doliny Dunajca – produkt wpisany na listę produktów regionalnych Unii Europejskiej.

Od 2012 roku w Lusławicach prowadzi działalność Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego (ECM) – narodowa instytucja kultury, której celem jest inspirowanie najzdolniejszych młodych muzyków z całego świata do doskonalenia umiejętności i osiągnięcia pełnej dojrzałości artystycznej. Europejskie Centrum Muzyki jest miejscem spotkań utalentowanych, młodych muzyków i profesorów – wybitnych specjalistów sztuki wykonawczej, kompozycji i szeroko pojętej humanistyki. W relacjach typu „mistrz – uczeń” kultywowane będą wartości duchowe tradycji środkowo-europejskiej. Dzięki cennym kontaktom i wymianie doświadczeń, młodzi artyści otrzymają pogłębioną wiedzę o stylach muzycznych, jak również o strukturze i znaczeniu dzieła muzycznego. ECM jest pierwszym tak ukształtowanym ośrodkiem rozwijania młodych talentów muzycznych w Polsce i w Europie.

Mieszkańcy gminy mogą poszerzać swoją wiedzę korzystając z zasobów Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakliczynie, mającej na celu rozpoznawanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych mieszkańców, a także prowadzącej bezpłatną kawiarenkę internetową w zakliczyńskim ratuszu. Gminna Biblioteka Publiczna, oprócz swojej głównej siedziby w zakliczyńskim ratuszu, prowadzi także trzy filie w sołectwach: Charzewice, Filipowice i Paleśnica.

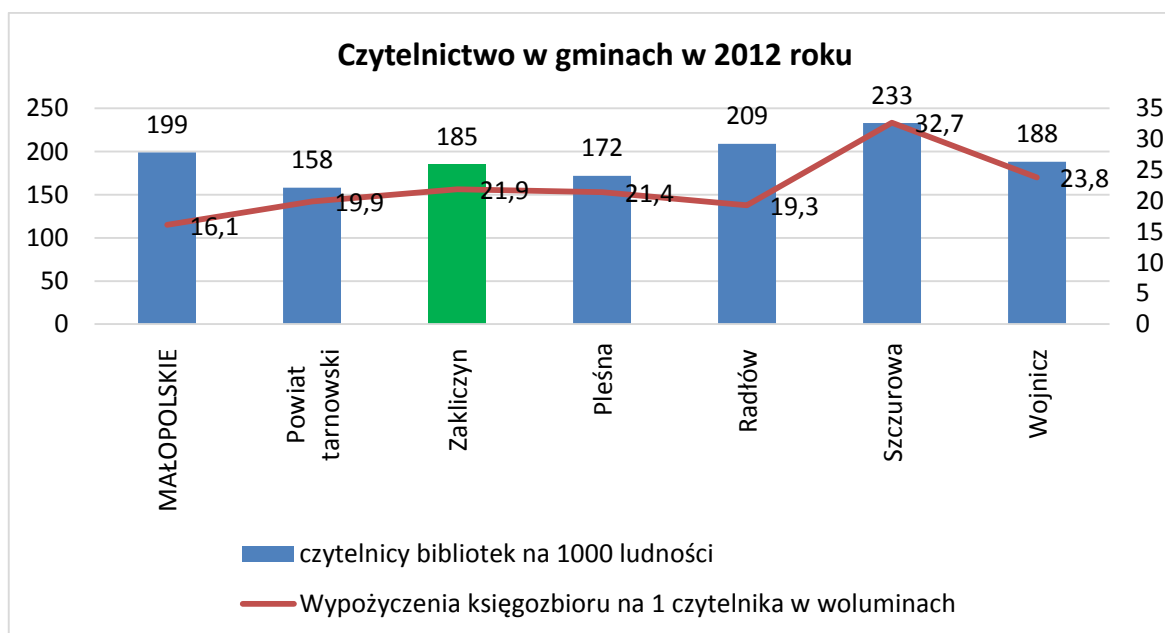
Tabela 22 Placówki biblioteczne w gminach grupy porównawczej w 2012 roku – podstawowe dane.

Jednostka	Liczba placówek bibliotecznych	Czytelnicy bibliotek na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Województwo małopolskie	744	199	16,1
Powiat tarnowski	63	158	19,9
Zakliczyn	4	185	21,9
Pleśna	5	172	21,4
Radłów	5	209	19,3
Szczurowa	6	233	32,7
Wojnicz	4	188	23,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Zakliczyn posiada w gronie gmin porównywanych przeciętny wskaźnik liczby czytelników na 1000 mieszkańców – w 2012 roku wyniósł on zaledwie 185 osób. W województwie małopolskim sięgnął on niemal 200 osób, w powiecie tarnowskim był niższy i osiągnął wartość 158 czytelników na 1000 mieszkańców. Najlepsza w tym porównaniu Gmina Szczurowa odnotowała 233 czytelników na 1000 ludności, a najgorszy wynik charakteryzował Gminę Pleśna – 172 czytelników.

Wykres 24 Czytelnicy bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców i wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Zakliczyn wypada przeciętnie także w zestawieniu dot. liczby wypożyczeń książek na 1 czytelnika rocznie. W 2012 roku wartość tego wskaźnika równa była 22 wypożyczeniom. Było to lepszym wynikiem od średniej województwa małopolskiego (16,1) i powiatu tarnowskiego (19,9), ale gorszym od wyniku Gminy Szczurowa (32,7 wypożyczonych książek na 1 czytelnika) i Gminy Wojnicz (23,8 wypożyczonych książek). Najmniejszą wartość zanotowała Gmina Radłów (19,3).

Sport i rekreacja

W Gminie Zakliczyn funkcjonuje wiele klubów sportowych, wśród których 4 dominujące prowadzą szkolenie z zakresu piłki nożnej: LKS Dunajec Zakliczyn (liga okręgowa), LKS Orzeł Stróże, LKS Pogórze Gwoździec oraz PKS Jedność Paleńnica (klasa A okręgu tarnowskiego). W ramach Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zakliczynie działa Uczniowski Klub Sportowy "Gulon", oferujący zajęcia w ramach sportu szkolnego, a także tenisa stołowego (II liga). W gminie aktywną działalność w zakresie szachów prowadzi Międzyszkolny Uczniowski Klub Szachowy Jordan Zakliczyn.

Gmina Zakliczyn posiada duże zaplecze bazy sportowej, w tym boisko treningowe wraz ze stadionem piłkarskim z zadaszonymi trybunami na 360 miejsc w Zakliczynie, dwa kompleksy boisk ORLIK 2012 (w Zakliczynie i Paleńnicy, ogólnodostępne dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy Zakliczyn), gminną halę sportową przy LKS Dunajec Zakliczyn, halę sportową i wielofunkcyjne boisko ze sztuczną nawierzchnią przy Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zakliczynie, halę sportową przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie oraz sale gimnastyczne i boiska przyszkolne. Ponadto w prywatnym kompleksie sportowo-wypoczynkowym „Modrzewiowe Wzgórze” w Faściszowej można korzystać z krytego basenu kąpielowego, jacuzzi, małego basenu dla dzieci, sauny fińskiej, na podczerwień, pokoju aromatycznego, a także zajęć ruchowych (możliwość zamówienia zajęć w wodzie z instruktorem, nauki pływania).

Opieka zdrowotna

Głównym ośrodkiem podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców Gminy Zakliczyn jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Zdrowia" w Zakliczynie. Pacjenci mogą skorzystać w Centrum z następujących poradni i pracowni finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia:

- Poradnia Medycyny Rodzinnej
- Poradnia Ginekologiczno-Położnicza
- Poradnia Okulistyczna
- Poradnia Otolaryngologiczna
- Poradnia Rehabilitacyjna
- Pracownia analityczna
- Opieka pielęgniarska i położnicza

Ponadto, w ramach NZOZ działają odpłatnie następujące poradnie:

- Poradnia Neurologiczna
- Poradnia Kardiologiczna
- Poradnia Reumatologiczna
- Poradnia Endokrynologiczna
- Poradnia Logopedyczna
- Poradnia Dermatologiczna
- Poradnia Urologiczna
- Poradnia Chirurgiczna

W tym samym budynku działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Stomatologii" lek. stom. Roman Batko, oferujący w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia świadczenia stomatologiczne. Drugim zakładem podstawowej opieki zdrowotnej, z którego korzystają mieszkańcy

gminy, jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakliczynie – lek. Maria Maruszak-Wojtas oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Paleśnicy – lek. Małgorzata Nowak. Ponadto, w Zakliczynie codziennie w godzinach od 7 do 19 dyżur prowadzi stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie, dysponująca zespołem ratownictwa medycznego i ambulansem typu „P”.

W ramach nocnej i świątecznej opieki medycznej mieszkańcy Zdoni korzystają z usług Wojnickiego Centrum Medycznego Sp. z o.o. w Wojniczu lub Centrum Zdrowia Tuchów. Dostęp do świadczeń szpitalnych dla mieszkańców Gminy Zakliczyn, w tym również Zdoni zapewniają: Szpital Specjalistyczny im. E. Szczeklika w Tarnowie, Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza w Tarnowie oraz Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku.

Od 2011 roku na terenie Gminy Zakliczyn (w miejscowości Roztoka) prowadzi działalność Szpital św. Elżbiety, specjalizujący się w ginekologii i położnictwie. Szpital prowadzi pełny zakres usług diagnostycznych, Poradnię Ginekologiczno-Położniczą oraz Poradnię Neonatologiczną. Szpital posiada wygodne pokoje jedno i dwuosobowe każdy z łazienką. Przez 24 godziny dyżury w szpitalu pełnią lekarze ginekolodzy, neonatolodzy oraz anestezjolodzy. Wykwalifikowany, doświadczony, przyjazny personel medyczny oraz nowy, nowoczesny sprzęt medyczny zapewnia wysoką, jakość świadczonych usług. Każdego roku w szpitalu w Roztoce przychodzi na świat ponad 1200 dzieci. W Zakliczynie prowadzi działalność 5 aptek, które w pełni zaspokajają potrzeby mieszkańców gminy.

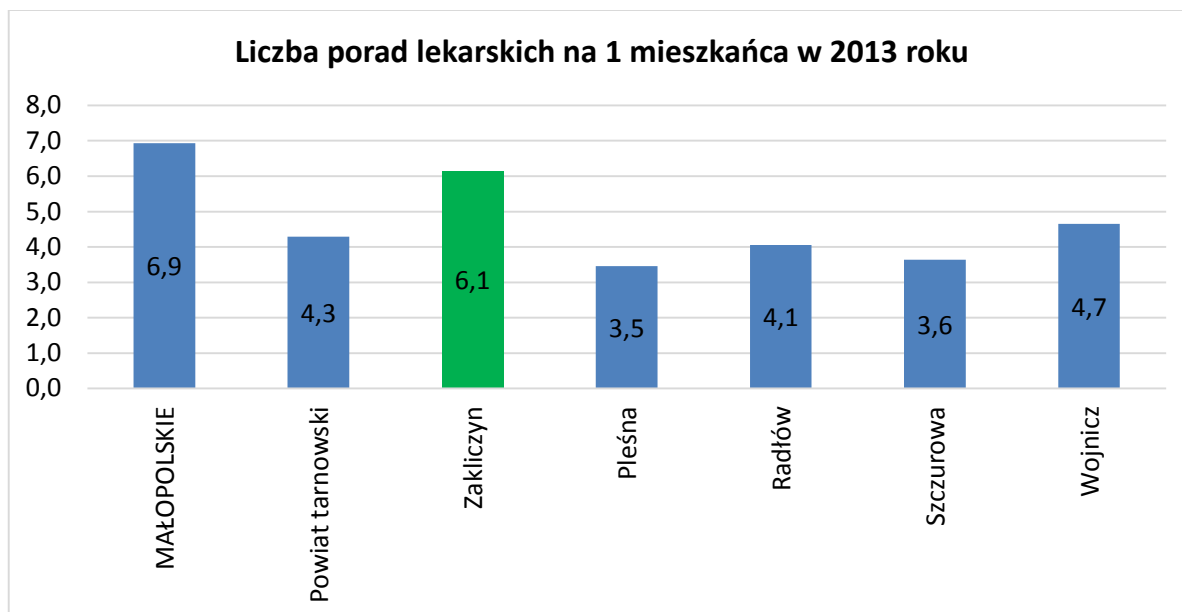
Mieszkańcom Gminy Zakliczyn udzielono w 2013 roku 76229 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. W zestawieniu z liczbą ludności, daje to średnio 6,1 porad na mieszkańca rocznie, co jest najlepszym wskaźnikiem w gronie porównywanych gmin. Druga w kolejności Gmina Wojnicz odnotowała liczbę świadczeń lekarskich na poziomie 4,7 porad na mieszkańca. Najslabiej w tym porównaniu wypadła Gmina Pleśna, która zanotowała wskaźnik 3,5 porady na mieszkańca.

Tabela 23 Liczba porad lekarskich udzielonych w 2013 roku w jednostkach grupy porównawczej.

Jednostka	Liczba porad lekarskich ogółem	Liczba porad lekarskich na osobę
Województwo małopolskie	23283201	6,9
Powiat tarnowski	856152	4,3
Zakliczyn	76229	6,1
Pleśna	41268	3,5
Radłów	39779	4,1
Szczurowa	35438	3,6
Wojnicz	61965	4,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 25 Liczba porad lekarskich na 1 mieszkańca w 2013 roku.

Średnia liczba porad lekarskich na mieszkańca województwa małopolskiego w 2013 roku wyniosła prawie 7, znacznie więcej niż wskaźnik wyliczona dla powiatu tarnowskiego (4,3).

Profilaktyka uzależnień

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakliczynie prowadzi w gminie 6 świetlic profilaktyczno-wychowawczych w następujących miejscowościach: Borowa, Faliszewice, Słona, Stróże, Wesołów i Wróblowice. W ramach świetlic prowadzone są cztery dni w tygodniu zajęcia dla dzieci i młodzieży z zakresu sportu, rekreacji, przeciwdziałania uzależnieniom, pomocy w nauce. Komisja prowadzi także w ratuszu w Zakliczynie Gminny Punkt Konsultacyjny ds. Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, w ramach którego przyjmuje Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, radca prawny oraz psycholog i terapeuta uzależnień.

W Gminie Zakliczyn w 24 miejscowościach prowadzi działalność 40 punktów handlowych posiadających zezwolenie na sprzedaż alkoholu, w tym wszystkie mają prawo sprzedawać alkohol o mocy do 4,5%, 21 punktów handlowych sprzedaje napoje o zawartości alkoholu od 4,5% do 18%, a 28 punktów może sprzedawać alkohol o mocy powyżej 18%. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 12 punktów gastronomicznych sprzedających alkohol, w tym 11 lokali ma zezwolenie na sprzedaż napojów o mocy do 4,5% alkoholu, 5 punktów zezwolenie na sprzedaż alkoholu od 4,5% do 18%, a 6 punktów może sprzedawać alkohol o mocy powyżej 18%.

W 2013 roku członkowie Komisji przeprowadzili kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych i działalności świetlic profilaktyczno-wychowawczych. Odkonano szkolenie osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, także szkolenia nauczycieli, pracowników świetlic i Komisji.

Tabela 24 Rynek sprzedaży alkoholu w Gminie Zakliczyn – liczba zezwoleń wydanych w latach 2008-2013 na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia.

Rok	Ogółem	Poza miejscem sprzedaży				W miejscu sprzedaży			
		Do 4,5%	4,5% - 18 %	Pow. 18%	Razem	Do 4,5 %	4,5% - 18 %	Pow. 18 %	Razem
2009	32	11	1	3	15	12	0	5	17
2010	15	6	4	4	14	1	0	0	1
2011	10	4	1	1	6	3	0	1	4
2012	7	0	1	5	6	0	1	0	1
2013	22	9	5	5	19	0	2	1	3

Źródło: Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2013 roku Burmistrz Miasta i Gminy Zakliczyn wydał 22 zezwolenia na sprzedaż alkoholu, w tym 19 decyzji dotyczyło sprzedaży poza miejscem prowadzenia działalności (np. podczas festynów), a jedynie 3 w miejscu prowadzonej działalności. Połowa zezwoleń (11) dotyczyła sprzedaży alkoholu do 4,5%, 7 zezwoleń na sprzedaż alkoholu o mocy od 4,5% do 18%, a 6 decyzji na alkohol powyżej 18%.

W 2013 roku do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakliczynie wpłynęło 27 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu. Dla porównania w 2012 roku było to 30 wniosków. Natomiast do 24.04.2014 roku wpłynęło 7 wniosków.

W 2013 roku na rozmowy wezwano 28 osób uzależnionych, współuzależnionych bądź świadków nadużywania alkoholu, z którymi przeprowadzono 47 rozmów. Wysłano 5 wniosków do Sądu o przymusowe leczenie. 3 osoby na leczenie zgodziły się dobrowolnie. Wydano 26 postanowień ws. wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Z budżetu Komisji Profilaktyki (ok. 200 tys. zł rocznie) finansowani są animatorzy sportu, działający na dwóch gminnych kompleksach boisk Orlik. Z okazji Dnia Dziecka zorganizowano w lecie 2013 roku imprezę w parku „Zielona Świątlica” w Zakliczynie - Piknik Country. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dofinansowała kolonię dwójki dzieci z terenu Gminy Zakliczyn. W poszczególnych świetlicach, przez cały rok odbywały się wycieczki, ogniska, bale i dyskoteki. Gmina Zakliczyn wzięła udział w ogólnopolskiej kampanii „No promil-no problem”. Programy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, agresji i przemocy odbyły się we wszystkich szkołach na terenie Gminy Zakliczyn. Wszystkie „pierwszaki” otrzymały odbłaski, zakupione przez Komisję.

Wyniki badań ankietowych na temat uzależnień

W marcu 2014 roku w Gminie Zakliczyn przeprowadzone zostały badania ankietowe, mające na celu poznanie postaw i opinii dotyczących substancji psychoaktywnych oraz zjawiska cyberprzemocy. Badania zostały przeprowadzone podczas zajęć lekcyjnych w trzech zespołach szkół na terenie gminy Zakliczyn:

- Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zakliczynie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Paleśnicy,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie.

Autorami raportu z badań są Maria Dudek – Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Joanna Dobrzańska – pedagog szkolny w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie. Wyniki badań przedstawiają się następująco:

Alkohol wśród młodzieży miasta i gminy Zakliczyn

- Największy problem stanowi spożywanie alkoholu przez nieletnich.
- Wśród populacji 429 uczniów w przedziale wiekowym 14-17 lat do picia napojów alkoholowych przyznało się 55% badanej populacji. Częściej sięgają po alkohol chłopcy niż dziewczyny.
- Najpopularniejszym napojem alkoholowym jest piwo - 82%, wódka - 77%, wino - 55% spośród osób, które przyznały się do picia. Zdecydowana większość osób pijących pije wszystkie wymienione rodzaje alkoholu.
- Połowa spośród pijących uczniów po napoje alkoholowe sięgnęła już w wieku 12-14 lat.
- Spośród pijących alkohol najczęściej, bo 74% uczniów, sięga po napoje alkoholowe rzadziej niż raz w miesiącu, 14% kilka razy w miesiącu, 10% kilka razy w tygodniu.
- Wśród pijących alkohol zdarzyło się upić 113 osobom, co stanowi około połowy spośród pijących, w tym 21 % upiło się wielokrotnie, kilka razy 43 %, a tylko raz 35%. Spośród pijących alkohol 53 % nigdy się nie upiło.
- Mniej niż połowa respondentów (46% odpowiada), że można łatwo uzależnić się od alkoholu. Nie- uważa 15%. Pozostali -39% nie mają zdania.

Narkotyki wśród młodzieży miasta i gminy Zakliczyn

- Spośród ogółu badanych do zażywania kiedykolwiek narkotyków przyznało się 10% badanej populacji. Inicjację narkotyczną młodzież na ogół rozpoczyna później niż picie napojów alkoholowych.
- Najczęściej zażywany narkotykiem była marihuana 36 uczniów, tj. 86% z grupy uczniów zażywających narkotyki. Pozostałe osoby zażywały również inny narkotyk.
- Najliczniejszą grupę (57% spośród zażywających narkotyki) stanowią uczniowie, którzy zażywali je w ostatnich 6 miesiącach, ale do zażywania w ciągu ostatniego tygodnia przyznało się 10 osób, co stanowi 24% spośród, tych którzy w ogóle zażywają.
- Co czwarty ankietowany wskazywał, iż wśród rówieśników zdarzają się osoby uzależnione od narkotyków.
- Niemal połowa ankietowanych uważa, że łatwo jest nabyć narkotyki.
- Wśród czynników mających wpływ na zażywanie narkotyków młodzież wybrała odpowiedzi w następującej kolejności: chcą poczuć się dorosłymi – 27%, bo koledzy biorą – 26%, bo po zażyciu człowiek fajnie się czuje, jest wesoły - 25%, moda – 15%, inne powody – 8%.

- Z propozycją zażywania narkotyku lub też jego zakupu spotkało się 64 uczniów, co stanowi 15% badanych. Częściej uczniowie w wieku 16-17 niż w wieku 14-15. Spośród tych, którym proponowano zażywanie narkotyków najczęściej potrafili odmówić.
- Zdecydowana większość badanych uważa, że do dobrej zabawy nie są potrzebne napoje alkoholowe ani narkotyki.

Palenie tytoniu wśród młodzieży miasta i gminy Zakliczyn

- Do palenia papierosów przyznało się 82 uczniów, co stanowi ogółem 19% badanej populacji. Chłopcy częściej palą papierosy niż dziewczyny.
- Największy wpływ na rozpoczęcie palenia papierosów ma grupa rówieśnicza w miejscu zamieszkania i w szkole. Ogółem w 73% palacze wskazuje właśnie taką odpowiedź. Dla innych był to ich własny wybór.
- Spośród palaczy rzucić palenie próbowało 49 ankietowanych (tj. 60 %), powołując się na następujące powody: dużo kosztują, szkodzą zdrowiu. Pozostałych 33 palacze (40%) nie podejmowało próby zerwania z nałogiem.
- Zdecydowana większość uczniów, bo 54% spośród niepalących, potrafi asertywnie odmówić, gdy ktoś namawia do palenia.
- Osoby, które palą, zdecydowanie nie imponują koleżankom i kolegom. Tak uważa 94 %.
- Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że umiałaby przekonać innych do zerwania z nałogiem, ale sukces przekonania odniosło połowa z tych którzy deklarują taką umiejętność.
- Do palenia „e-papierosów” przyznało się 57 osób, co stanowi 13 %. Częściej są to chłopcy. Dostrzega się też zależność, że „e- papierosy” palą Ci, którzy palą papierosy tytoniowe.

Cyberprzemoc wśród młodzieży miasta i gminy Zakliczyn

- Ankietowani każdego dnia spędzają czas wolny przy komputerze. Najlichniesza grupa (54%) respondentów spędza przed komputerem, korzystając z Internetu codziennie 1-2 godzin.
- Zdecydowana większość ankietowanych (78%) wie czym jest „cyberprzemoc”.
- Co piąty ankietowany doświadczył przemocy w sieci.
- Wśród rodzajów cyberprzemocy, respondenci najczęściej wskazywali wulgaryzmy- 49 %, poniżanie 41 %, ośmieszanie 41 %, zastraszanie 30% szantaż, rosyłanie prywatnych treści i kompromitujących materiałów po około 19 %.
- Młodzież największe zaufanie ma do rodziców/rodzeństwa. To do nich zwróciłoby się o pomoc 42% ankietowanych. Prawie 17% nie zwróciłoby się do nikogo o pomoc.
- Młodzież wyrażając swoje odczucia związane z cyberprzemocą prezentuje różne stanowiska. Duża grupa (58 %) bagatelizuje problem, ale 120 uczniów (28%) przejęłoby się i szukałoby pomocy. 10% nie udzieliło odpowiedzi - zazwyczaj Ci respondenci, którzy nigdy przemocy nie doświadczyli.
- Wśród ankietowanych 22% doświadczyło naruszenia prywatności i godności osobistej, kiedy to bez ich zgody wykonano zdjęcie lub film. 47% nigdy nie spotkało się z taką sytuacją, pozostałe 31% nie przypomina sobie.
- 72% ankietowanych nie zna organizacji i serwisów internetowych, które udzielają pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Słyszało o nich tylko 28%.

Sytuacja gospodarcza

Przedsiębiorczość i podmioty gospodarcze

Według danych rejestru REGON, na terenie Gminy Zakliczyn działały na koniec 2013 roku 832 podmioty gospodarcze, co stanowiło 7,3% wszystkich podmiotów powiatu tarnowskiego. W stosunku do 2009 roku, gdy w badanej gminie prowadziło działalność 681 podmiotów, oznacza to wzrost na poziomie 22,2%. Jest to najwyższy wskaźnik wzrostu zarówno w gronie pięciu porównywanych gmin, jak również wyższy w zestawieniu ze średnią powiatu tarnowskiego (wzrost o 20,0%) i województwa małopolskiego (11,8%). Jedynie Gmina Radłów uzyskała analizowany wskaźnik porównywalny z Zakliczynem (22,1%). Dla porównania, w Gminie Pleśna w latach 2009-2013 nastąpił wzrost liczby podmiotów na poziomie 9,1%.

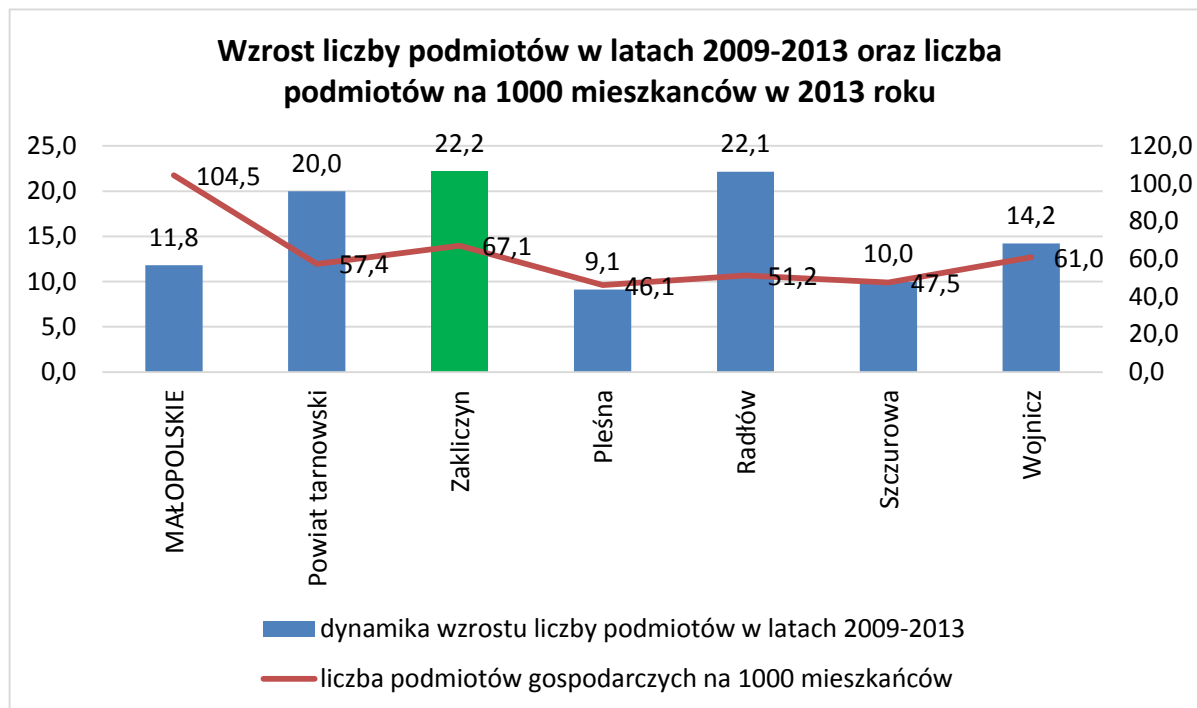
Tabela 25 Liczba podmiotów ogółem wpisanych do rejestru REGON w latach 2009-2013.

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Wzrost w %	Na 1000 mieszkańców w 2013 roku
Województwo małopolskie	314017	331363	331595	343375	351074	11,8	104,5
Powiat tarnowski	9548	10359	10484	11026	11456	20,0	57,4
Zakliczyn	681	735	755	803	832	22,2	67,1
Pleśna	504	541	543	559	550	9,1	46,1
Radłów	411	452	462	484	502	22,1	51,2
Szczurowa	421	441	418	436	463	10,0	47,5
Wojnicz	711	780	773	788	812	14,2	61,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

Gminę Zakliczyn wyróżnia wysoka wartość wskaźnika liczby podmiotów w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. W 2013 roku wartość tego wskaźnika była równa 67,1, podczas gdy dla ostatniej w zestawieniu Gminy Pleśna 46,1. Wartość osiągnięta przez Gminę Zakliczyn jest korzystniejsza w porównaniu ze średnią powiatu tarnowskiego (57,4 podmioty na 1000 mieszkańców), ale gorsza od średniej ogółu gmin województwa małopolskiego, znanego z wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców (104,5).

Wykres 26 Dynamika zmiany liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009-2013 oraz liczba podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

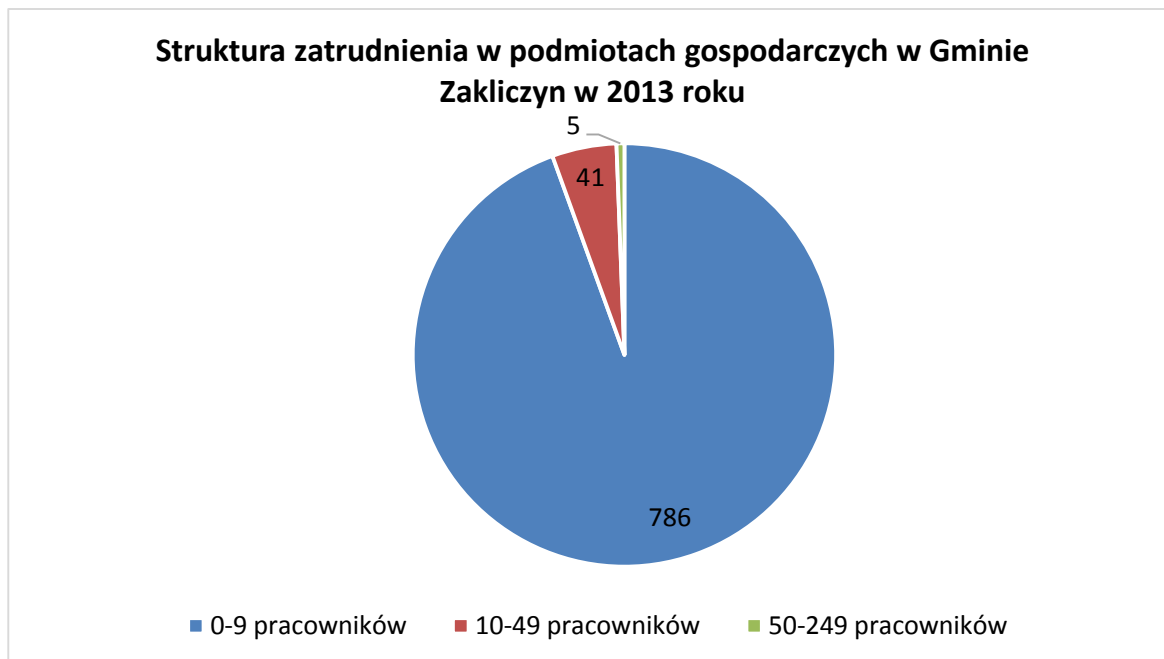
Tabela 26. Liczba podmiotów wg wielkości zatrudnienia wpisanych do rejestru REGON w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Liczba podmiotów	2009	2010	2011	2012	2013	% ogółu w 2013 roku
0-9 pracowników	634	690	708	759	786	94,5
10-49 pracowników	45	43	44	39	41	4,9
50-249 pracowników	2	2	3	5	5	0,6
Ogółem	681	735	755	803	832	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

Aż 94,5% podmiotów prowadzących działalność w Gminie Zakliczyn (786 podmiotów) to podmioty mikro, zatrudniające do 9 pracowników. Są to przeważnie firmy rodzinne, najbardziej mobilne, a zarazem najmniej narażone na wahania gospodarcze. Ich liczba w ostatnich pięciu latach systematycznie rośnie – w 2009 roku było ich 634. Małych podmiotów, zatrudniających 10-49 pracowników, funkcjonuje w Gminie Zakliczyn 41, o 4 mniej niż w 2009 roku. Zaledwie 5 podmiotów zlokalizowanych w gminie zatrudnia 50 pracowników i więcej – są to głównie jednostki publiczne (szkoły, dom pomocy społecznej). Należy zaznaczyć, że liczba tych podmiotów wzrosła w stosunku do 2009 roku o 3 jednostki.

Wykres 27 Struktura zatrudnienia w podmiotach gospodarczych w Gminie Zakliczyn w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

Do sektora prywatnego zalicza się 796 podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w Gminie Zakliczyn (95,7% ogółu podmiotów), a zaledwie 36 podmiotów (4,3%) funkcjonuje w sektorze publicznym.

Tabela 27 Podmioty wpisane do rejestru REGON według formy prawnej w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego i powiatu tarnowskiego w 2013 roku.

Jednostka	Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki				Spółdzielnie	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		W tym:					
		Handlowe			Cywilne		
		Razem	W tym:				
Akcyjne	z o.o.						
Województwo małopolskie	21	29179	741	22952	27785	1125	261711
Powiat tarnowski	0	326	5	230	524	46	9313
Zakliczyn	0	17	0	10	47	6	670

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

Na terenie Gminy Zakliczyn na koniec 2013 roku funkcjonowało 47 spółek cywilnych, stanowiących prawie 9% wszystkich spółek cywilnych powiatu tarnowskiego. Na 17 spółek handlowych prowadzących działalność w Gminie Zakliczyn, większość (10 spółek) to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, co stanowi odpowiednio 5,2% ogółu spółek handlowych w powiecie oraz 4,3% wszystkich spółek z o.o. w powiecie. W rejestrze REGON zarejestrowanych jest ponadto 6 spółdzielni

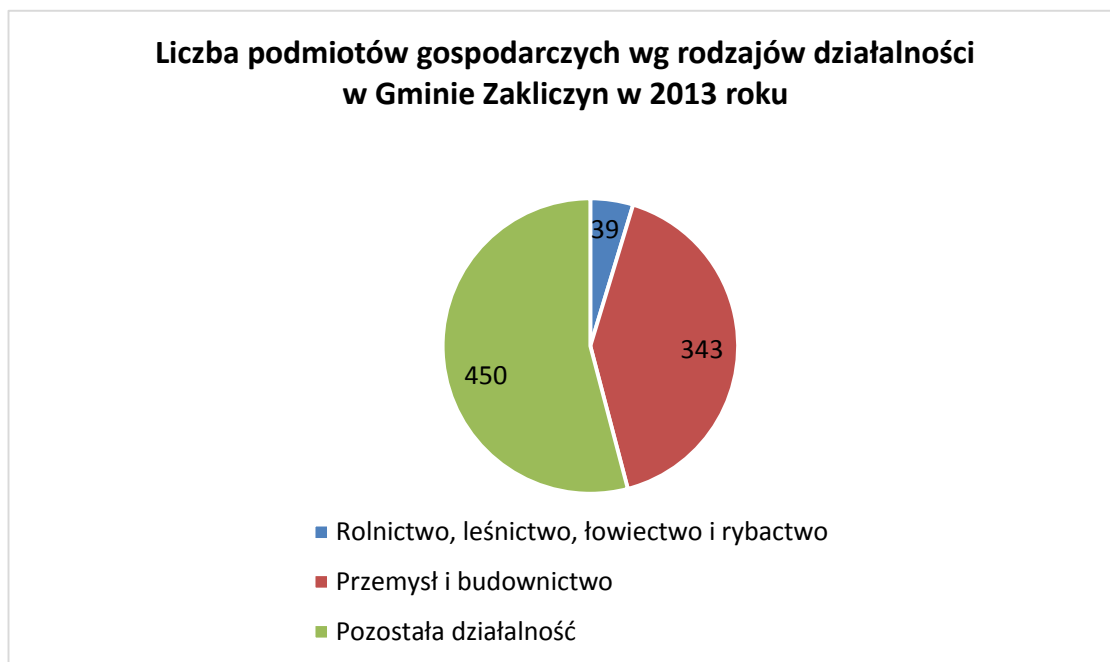
z terenu Gminy Zakliczyn, co stanowi 13% ogółu spółdzielni w powiecie. Największą grupę podmiotów wpisanych do rejestru REGON stanowią osoby fizyczne prowadzą działalność gospodarczą – jest to grupa licząca 670 podmiotów, czyli 7,2% wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie tarnowskim. W Gminie Zakliczyn nie prowadzi działalności żadne przedsiębiorstwo państwowe, jak również żadna spółka akcyjna.

Tabela 28 Liczba podmiotów wg rodzaju działalności wpisanych do rejestru REGON w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Rodzaj działalności	2009	2010	2011	2012	2013	% ogółu w 2013 roku
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37	36	35	36	39	4,7
Przemysł i budownictwo	238	272	288	319	343	41,2
Pozostała działalność	406	427	432	448	450	54,1
Ogółem	681	735	755	803	832	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

Wykres 28 Liczba podmiotów gospodarczych wg rodzajów działalności w Gminie Zakliczyn w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON

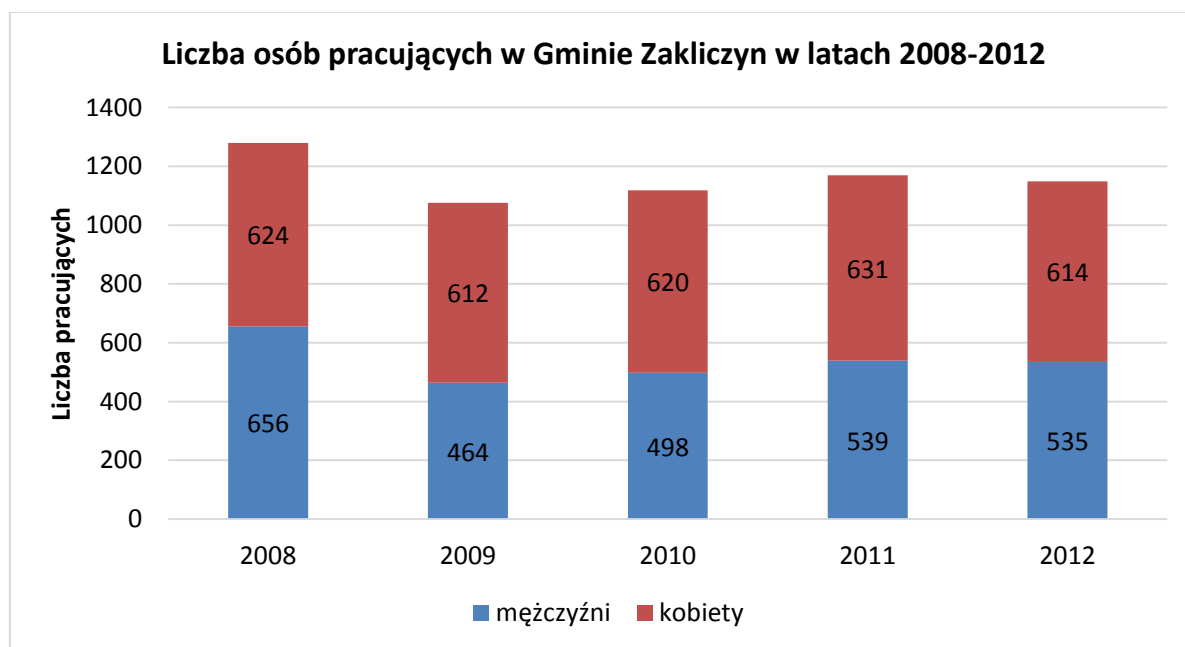
W 2013 roku na terenie Gminy Zakliczyn w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa funkcjonowało 39 podmiotów, co stanowiło 4,7% ogółu podmiotów zarejestrowanych w REGON. Liczebność tego sektora od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie - w 2009 roku w Gminie działało 37 podmiotów z tej branży. Podmioty z sektora przemysłu i budownictwa w 2013 roku stanowiły 41,2% (343 jednostki) wszystkich podmiotów z terenu Gminy Zakliczyn. W tej grupie nastąpił znaczący wzrost liczby podmiotów w okresie ostatnich 5 lat – aż o 105. Największą grupę,

liczącą 450 pozycji (54,1% ogółu podmiotów w gminie), tworzyły w analizowanym roku podmioty prowadzące pozostałą działalność, głównie w zakresie handlu i usług, z czego Zakliczyn znany jest od wielu dziesiątków lat. Także w tym sektorze w okresie 2009-2013 nastąpił wzrost liczby podmiotów (o 44 pozycje), choć nie tak znaczący, jak w przypadku sektora przemysłowo-budowlanego.

Pracujący – liczba i struktura

Według danych BDL GUS, na koniec 2012 roku w Gminie Zakliczyn pracowało 1149 osób (bez osób pracujących w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie), z czego ponad 53% (614 osób) stanowiły kobiety. W latach 2008-2012 liczba pracujących uległa zmniejszeniu o ponad 11% (131 osób). Statystyka publiczna odnotowała najwyższą liczbę pracujących w Gminie Zakliczyn w 2008 roku – było ich wówczas 1280.

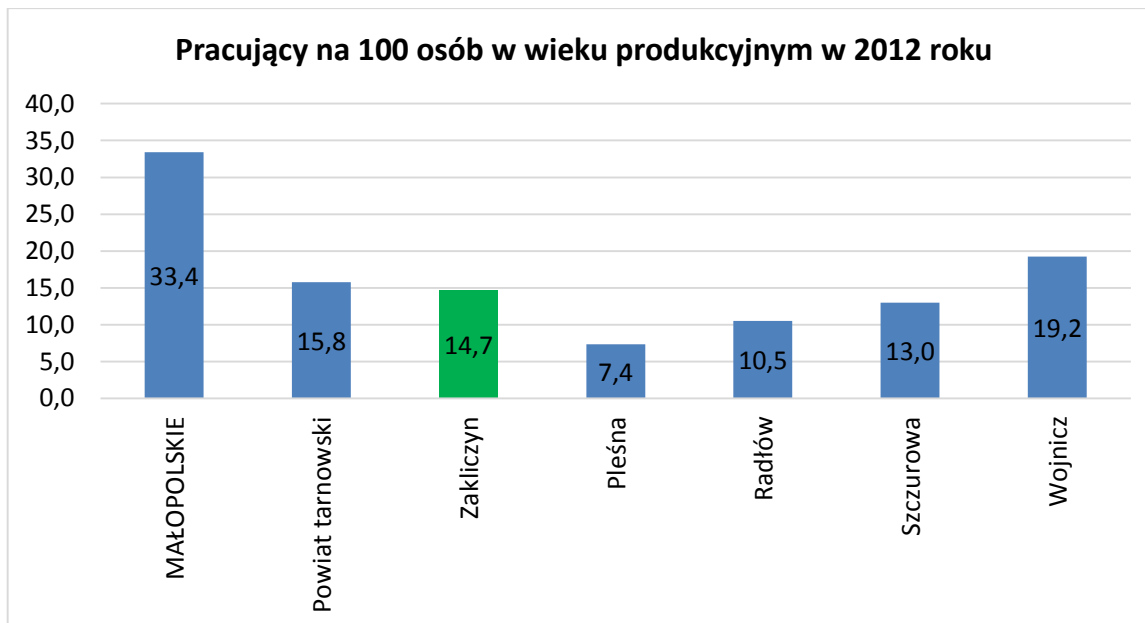
Wykres 29 Liczba osób pracujących w Gminie Zakliczyn w latach 2008-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wszystkie gminy grupy porównawczej notują zdecydowanie niższy wskaźnik liczby pracujących w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym niż średnia województwa małopolskiego, która w 2012 roku przyjęła wartość 33,4 pracujących (bez osób pracujących w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie). W Gminie Zakliczyn na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w tym samym roku przypadało 14,7 pracujących – co było wynikiem gorszym niż w Gminie Wojnicz (19,2), ale prawie dwukrotnie lepszym wskaźnikiem niż notowanym w Gminie Pleśna (7,4). Na tle powiatu tarnowskiego (gdzie na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada 15,8 pracujących) Gmina Zakliczyn wypada mniej korzystnie.

Wykres 30 Liczba osób pracujących w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w jednostkach grupy porównawczej w 2012 roku

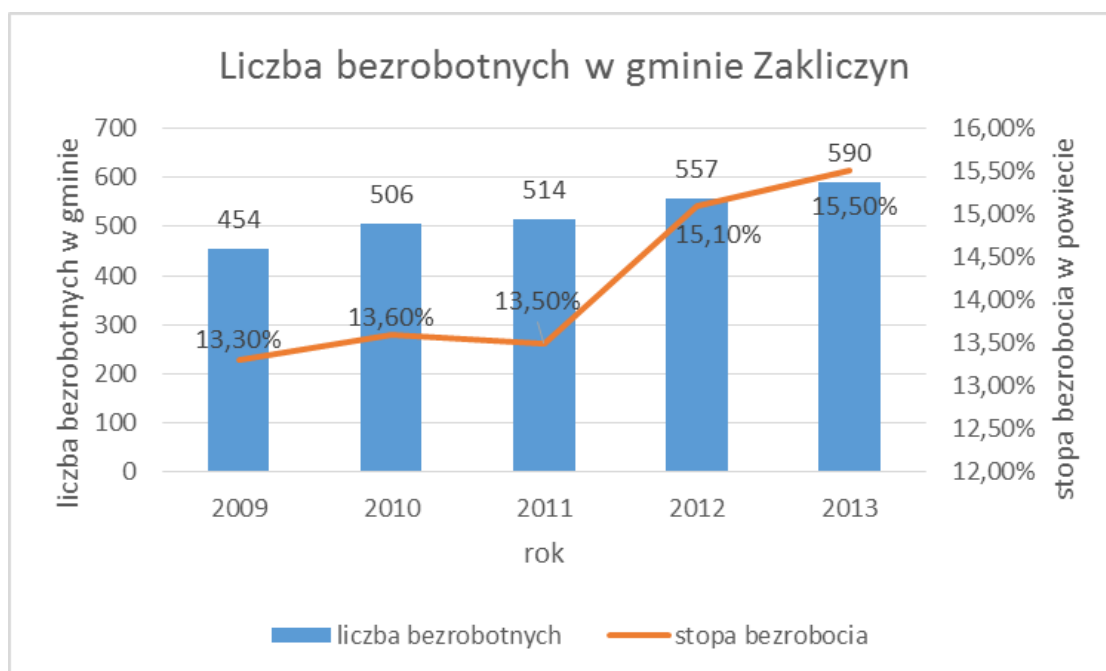

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Bezrobotni – liczba i struktura

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie zarejestrowanych było 590 mieszkańców Gminy Zakliczyn, w tym 327 kobiet (55,4% ogółu bezrobotnych w gminie). Obserwowalny jest stały wzrost liczby bezrobotnych w gminie w ostatnich 5 latach. Liczba osób pozostających bez pracy wzrosła w tym okresie o 136 osób.

Wykres 31 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Tabela 29 Liczba bezrobotnych w jednostkach grupy porównawczej w 2013 roku

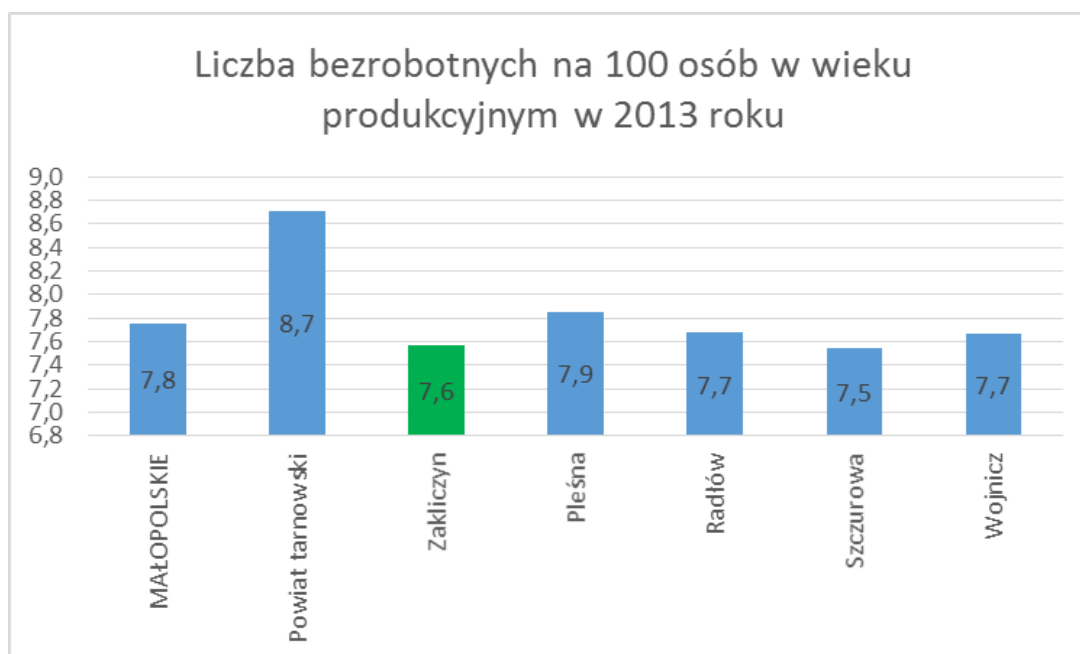
Jednostka	Liczba bezrobotnych	mężczyźni	Kobiety	Bezrobotni na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Województwo małopolskie	164434	79900	84534	7,8
Powiat tarnowski	11006	5091	5915	8,7
Zakliczyn	590	263	327	7,6
Pleśna	588	252	336	7,9
Radłów	487	209	278	7,7
Szczurowa	464	233	231	7,5
Wojnicz	648	300	348	7,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gronie porównywanych gmin najwięcej bezrobotnych odnotowano w przypadku Gminy Wojnicz (648 osób), a najmniej w przypadku Gminy Szczurowa (464 osoby). Liczba bezrobotnych w powiecie tarnowskim wynosiła 11006 osób.

Wymierną wartością bezrobocia jest liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W Gminie Zakliczyn wskaźnik ten osiągnął w 2013 roku poziom 7,6, niższy niż w województwie małopolskim (7,8) oraz znacznie niższy w porównaniu z powiatem tarnowskim (8,7). W gronie gmin porównywanych, lepszy wskaźnik osiągnęła jedynie Gmina Szczurowa (7,5). Najwyższy wynik w tej kategorii zanotowała Gmina Pleśna (7,9).

Wykres 32 Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w jednostkach grupy porównawczej w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Gmina Zakliczyn położona jest w powiecie tarnowskim, który charakteryzuje się relatywnie wysoką stopą bezrobocia – na koniec 2013 roku wskaźnik bezrobocia w powiecie wyniósł 15,5%, podczas, gdy w województwie małopolskim osiągnął poziom 11,6%, a w kraju 13,4%. Ponadto, od 2009 roku stopa bezrobocia w powiecie tarnowskim wzrosła o 2,2 punktu procentowego, co jest wyraźnym negatywnym skutkiem kryzysu gospodarczego w naszym kraju, a przede wszystkim w Tarnowie, głównym centrum przemysłowym subregionu.

Tabela 30 Stopa bezrobocia w powiecie tarnowskim w latach 2009 – 2013.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Stopa bezrobocia	13,3%	13,6%	13,5%	15,1%	15,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Największa grupa bezrobotnych w Gminie Zakliczyn jest mieszkańcami miasta (76 osób). Osoby te stanowią prawie 13% wszystkich pozostających bez pracy w gminie. Kolejna duża grupa bezrobotnych zamieszkuje w Lusławicach (47 osób) oraz w Gwoźdźcu (42 osoby) i Wesołowie (40 osób), czyli w największych miejscowościach gminy. Najmniej bezrobotnych notuje najmniejsze sołectwo – Jamna (3 osoby, wszystkie będące kobietami) oraz Melsztyn (także 3 osoby), a ponadto Roztoka (4 osoby), Słona (5 osób) oraz Borowa (6 osób).

Tabela 31 Liczba bezrobotnych z terenu gminy Zakliczyn w podziale na miejscowości wg stanu na 31.12.2013 roku.

Miejscowość	Liczba bezrobotnych		Kobiety jako % ogółu
	Ogółem	Kobiety	
Bieśnik	19	13	68,4
Borowa	9	6	66,7
Charzewice	26	17	65,4
Dzierżaniny	22	15	68,2
Faliszewice	12	9	75,0
Faściszowa	27	14	51,9
Filipowice	20	9	45,0
Gwoździec	42	21	50,0
Jamna	3	3	100,0
Kończyska	27	11	40,7
Lusławice	47	26	55,3
Melsztyn	6	3	50,0
Olszowa	17	12	70,6
Paleśnica	25	12	48,0
Roztoka	12	4	33,3
Ruda Kameralna	18	11	61,1
Słona	15	5	33,3
Stróże	30	17	56,7

Wesołów	40	22	55,0
Wola Stróska	18	9	50,0
Wróblowice	32	20	62,5
Zakliczyn	76	42	55,3
Zawada Lanckorońska	24	11	45,8
Zdonia	23	15	65,2
Ogółem	590	327	55,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

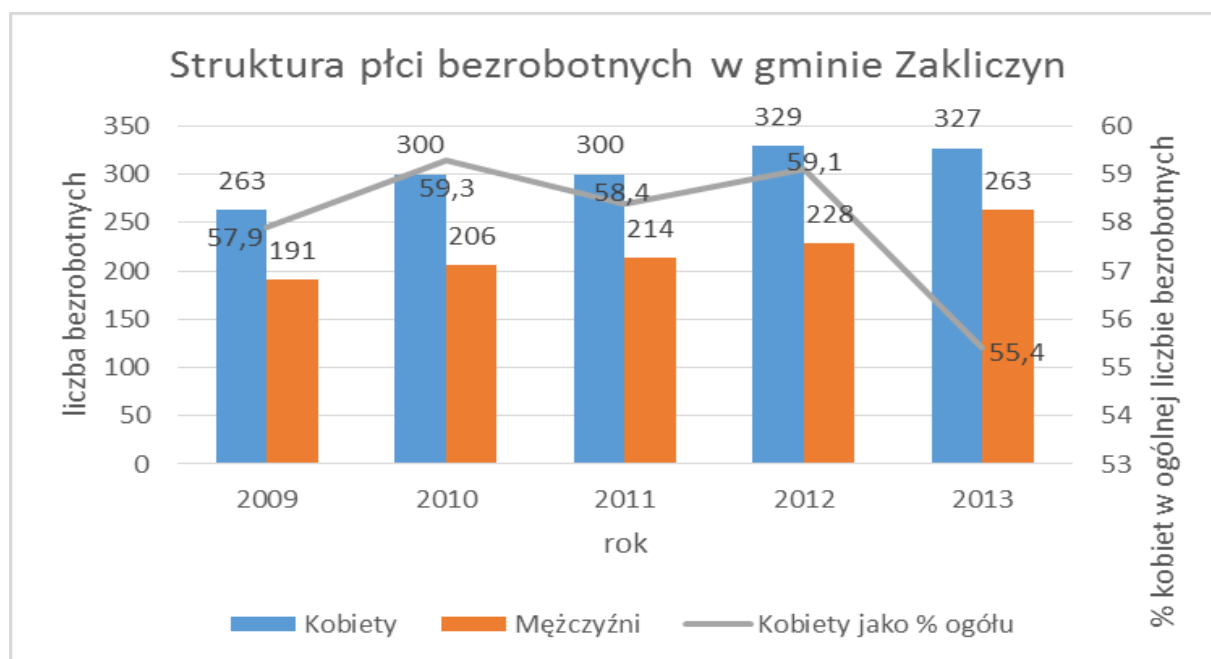
Liczba osób bez pracy w Gminie Zakliczyn wzrosła w latach 2009-2013 o 30%, przy czym większy wzrost bezrobocia dotyczył mężczyzn (liczba bezrobotnych płci męskiej zwiększyła się o prawie 38%) aniżeli kobiet (ich liczba zwiększyła się o niespełna 25%). Rok 2013 był okresem najmniejszego udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie – 55,4%, podczas gdy w 2010 roku wskaźnik ten osiągnął poziom 59,3% (najwyższy w ciągu ostatnich 5 lat).

Tabela 32 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn w podziale na płeć w latach 2009-2013.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	Wzrost / spadek w %
Ogółem	454	506	514	557	590	30,0
Kobiety	263	300	300	329	327	24,3
Mężczyźni	191	206	214	228	263	37,7
Kobiety jako % ogółu	57,9	59,3	58,4	59,1	55,4	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Wykres 33 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg płci w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

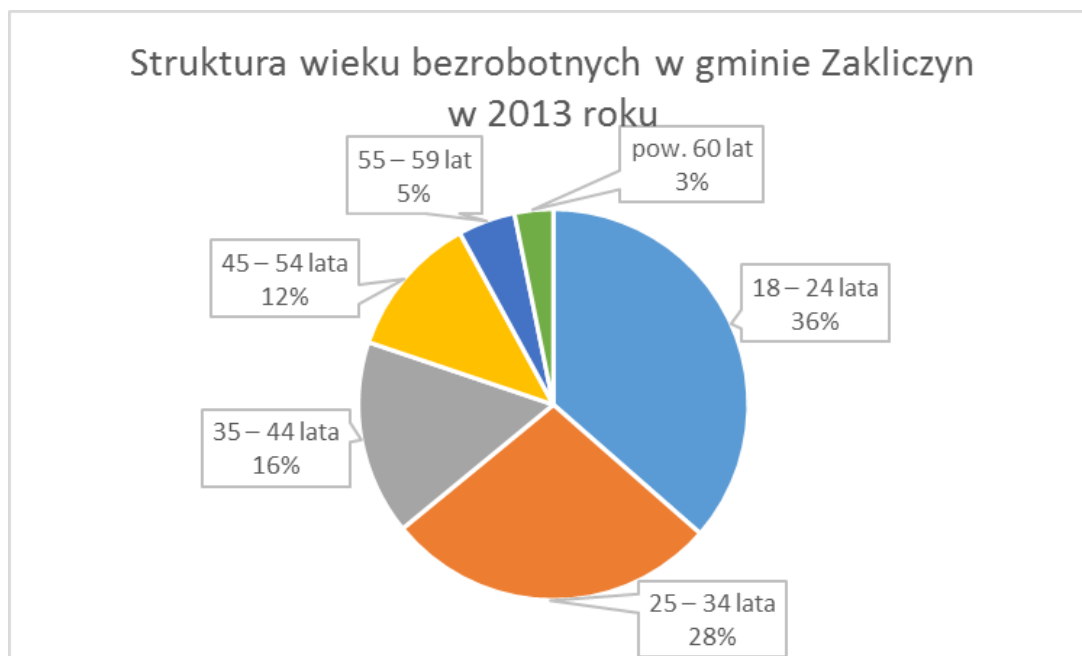
Analizując strukturę bezrobocia w Gminie Zakliczyn pod względem wieku osób bezrobotnych, widoczne staje się, że największą grupę stanowią osoby najmłodsze, liczące 18-24 lata (215 osób – 36,4% wszystkich bezrobotnych w gminie). Drugą co do liczebności grupę stanowią osoby w wieku od 25 do 34 lat, do której należy co czwarty bezrobotny (27,6%). Największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia mają zatem ludzie młodzi. Osoby w średnim wieku stanowią ponad 16% bezrobotnych, a osoby w wieku 45-54 lata - 12% bezrobotnych. Najmniej liczną grupę stanowią osoby najstarsze, liczące 55-59 lat (niepełna 5% bezrobotnych) oraz mające powyżej 60 lat (3,2%).

Tabela 33. Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg grup wieku w latach 2009-2013.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	% ogółu w 2013 roku
18 – 24 lata	184	216	227	220	215	36,4
25 – 34 lata	117	127	139	162	163	27,6
35 – 44 lata	70	73	69	96	95	16,1
45 – 54 lata	61	59	44	44	70	11,9
55 – 59 lat	19	21	21	24	28	4,7
pow. 60 lat	3	10	14	11	19	3,2
Ogółem	454	506	514	557	590	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Wykres 34 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg grup wieku w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

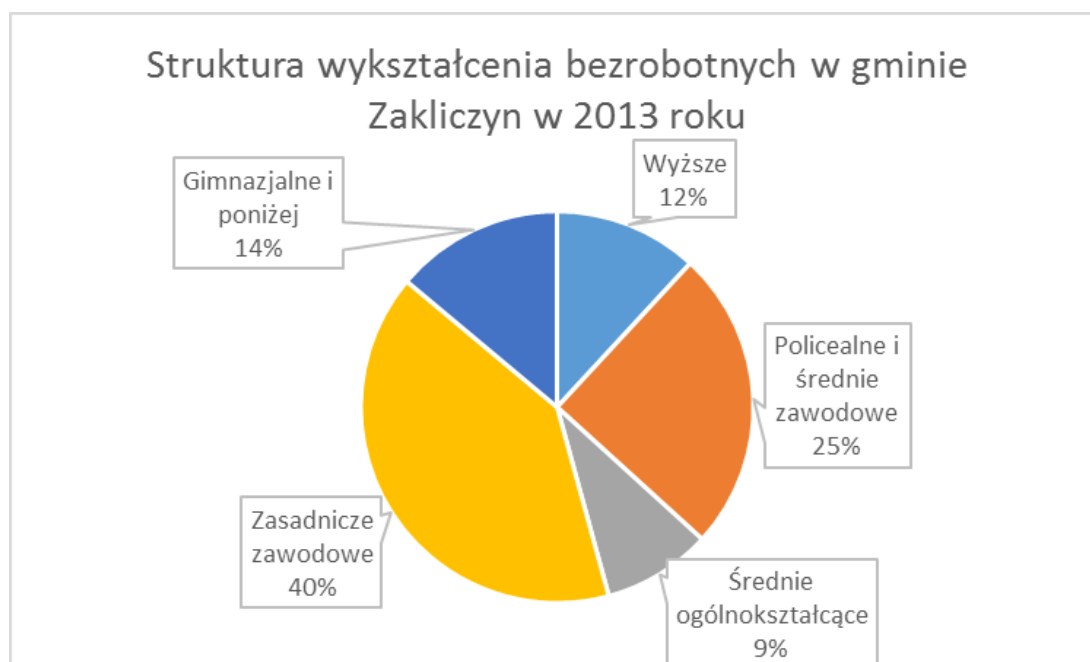
Spośród wszystkich bezrobotnych w Gminie Zakliczyn największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (238 osób – 40,3% bezrobotnych w 2013 roku). 25% osób pozostających bez pracy w gminie posiada wykształcenie policealne lub średnie zawodowe, a prawie 14% ukończyło tylko gimnazjum lub szkołę podstawową. Co jedenasty bezrobotny w gminie (9%) zakończył edukację na szczeblu szkoły średniej ogólnokształcącej. Rosnącą grupą bezrobotnych są absolwenci studiów wyższych – w 2013 roku stanowili oni prawie 12% wszystkich bezrobotnych w gminie. W 2009 roku liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym wynosiła 42 osoba, a pięć lat później już 70 osób (wzrost o 67%).

Tabela 34 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg wykształcenia w latach 2009-2013.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	% ogółu w 2013 roku
Wyższe	42	55	64	62	70	11,9
Policealne i średnie zawodowe	124	138	140	154	147	24,9
Średnie ogólnokształcące	53	64	62	54	53	9,0
Zasadnicze zawodowe	163	177	184	218	238	40,3
Gimnazjalne i poniżej	72	72	64	69	82	13,9
Ogółem	454	506	514	557	590	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Wykres 35 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg wykształcenia w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

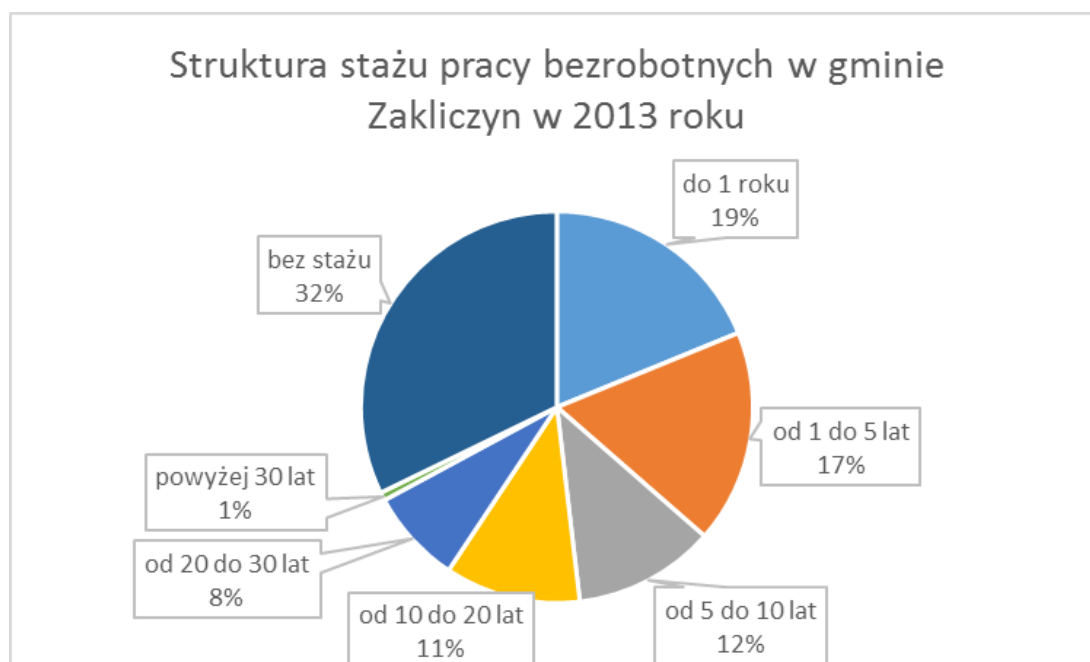
Co trzeci bezrobotny w Gminie Zakliczyn w 2013 roku (190 osób – 32,2% ogółu) nie posiadał żadnego stażu pracy, co koresponduje z wcześniejszymi danymi dotyczącymi wieku osób bezrobotnych. Drugą co do liczebności grupę osób bez zatrudnienia stanowili bezrobotni z najkrótszym, nieprzekraczającym 1 roku, stażem pracy (prawie 19% bezrobotnych). Kolejną grupą tworzyły osoby o stażu pracy od 1 roku do 5 lat (niemal 18% bezrobotnych). Bezrobotni, posiadający staż od 5 do 10 lat, to 11,7% osób bez zatrudnienia, a posiadający staż od 10 do 20 lat, to 11,2% bezrobotnych w gminie. Co trzynasty bezrobotny (7,8%) pracował wcześniej od 20 do 30 lat, a jedynie 4 bezrobotnych (niespełna 1%) posiada staż pracy powyżej 30 lat.

Tabela 35 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg stażu pracy w latach 2009-2013.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	% ogółu w 2013 roku
do 1 roku	62	71	78	92	111	18,8
od 1 do 5 lat	94	95	108	118	104	17,6
od 5 do 10 lat	50	51	45	66	69	11,7
od 10 do 20 lat	50	51	46	59	66	11,2
od 20 do 30 lat	34	37	32	41	46	7,8
powyżej 30 lat	5	10	7	3	4	0,7
bez stażu	159	191	198	178	190	32,2
Ogółem	454	506	514	557	590	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Wykres 36 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg stażu pracy w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Ważną informacją dotyczącą bezrobocia jest czas pozostawania bez pracy. W Gminie Zakliczyn dwie najliczniejsze grupy bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia od 3 do 6 miesięcy oraz od 12 do 24 miesięcy (w obu przypadkach do tych grup zaliczają się po 123 osoby, co stanowi 20,8% bezrobotnych w gminie). O ile w przypadku pierwszej grupy można interpretować ten wynik pozytywnie, ponieważ oznacza on, że duża grupa osób bez pracy relatywnie szybko znajduje zatrudnienie, o tyle w przypadku drugiej należy odnotować spore prawdopodobieństwo wystąpienia problemów społecznych, związanych z długotrwałym wykluczeniem zawodowym.

Tabela 36 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2009-2013.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	% ogółu w 2013 roku
Do 1 miesiąca	56	60	51	47	49	8,3
od 1 do 3 miesięcy	108	97	81	113	89	15,1
od 3 do 6 miesięcy	91	110	121	118	123	20,8
od 6 do 12 miesięcy	90	76	80	93	100	16,9
od 12 do 24 miesięcy	56	102	98	89	123	20,8
powyżej 24 miesięcy	53	61	83	97	106	18,0
Ogółem	454	506	514	557	590	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Wykres 37 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg czasu pozostawania bez pracy w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie

Prawie 40% wszystkich osób pozostających bez pracy w Gminie Zakliczyn jest długotrwale bezrobotna (osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy). W kolejnych latach grupa ta może się jeszcze powiększyć, bowiem prawie 17% bezrobotnych pozostaje bez pracy od 6 do 12 miesięcy – jeśli w kolejnych miesiącach nie znajdą oni zatrudnienia, to zasilą szeregi długotrwale bezrobotnych.

Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Zakliczyn leży na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie, w rewirze zarządzanym przez Komisariat Policji w Wojniczu. Zakliczyn nie należy do gmin o dużej skali przestępczości. W 2013 roku zanotowano na jej terenie 56 przestępstw, podczas, gdy 2 lata wcześniej ich liczba wyniosła 87.

Wykres 38 Liczba przestępstw w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

Tabela 37 Wybrane przestępstwa w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Kradzież cudzej rzeczy	15	9	11	6	9
Kradzież z włamaniem	12	5	5	1	3
Przestępstwa rozbójnicze	2	1	0	2	10
Kradzieże pojazdów	0	0	0	0	0
Bójki i pobicia	4	7	3	1	2
Przestępstwa gospodarcze	1	22	33	27	18
Nietrzeźwi kierujący	46	32	35	3	14
Ogółem	80	76	87	40	56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

W Gminie Zakliczyn dominują przestępstwa gospodarcze – 18 ściganych przypadków, czyli co trzeci zarejestrowany w gminie. Kolejne 14 przestępstw zanotowano na skutek nietrzeźwości kierujących pojazdami – jest to liczba mniejsza niż w 2009 roku (46 przypadków), ale niepokojąca w świetle niebezpieczeństwa, jakie stwarzają pijani kierowcy na drogach. W kategorii przestępstw rozbójniczych policja zanotowała 10 przypadków w gminie, a w kategorii kradzieży cudzej rzeczy – 9 przestępstw. Mniej w 2013 było kradzieży z włamaniem (3 sprawy) oraz bójek i pobić (2 sprawy). W całym pięcioletnim okresie nie zanotowano w Gminie Zakliczyn kradzieży pojazdów.

W poczuciu bezpieczeństwa publicznego zdecydowanie bardziej odczuwalne są pospolite wykroczenia, stanowiące w 2013 roku w Gminie Zakliczyn aż 1607 spraw. Tylko jeden rok w całym porównywanym pięcioletnim okresie był pod tym względem gorszy (1641 wykroczeń w 2010 roku), podczas gdy w 2009 roku policja prowadziła 1335 spraw z zakresu wykroczeń. Oznacza to wzrost w latach 2009-2013 liczby wykroczeń o ponad 20%.

Wykres 39 Liczba wykroczeń w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

Zdecydowana większość ujawnionych wykroczeń zostało zapisanych w kategorii bezpieczeństwo i porządek w komunikacji – aż 1167 spraw, czyli prawie 73% wszystkich wykroczeń w gminie. Kolejną grupą wykroczeń jest picie alkoholu w miejscu publicznym – 202 przypadki w 2013 roku oraz sprawy przeciwko obyczajności publicznej – 130 wykroczeń. Mniejszy udział w strukturze wykroczeń mają: niszczenie urządzeń mienia publicznego – 57 spraw, wykroczenia z zakresu porządku i spokoju publicznego – 37 spraw oraz bezpieczeństwo osób i mienia – 14 ujawnionych wykroczeń.

Tabela 38 Liczba ujawnionych wykroczeń w poszczególnych kategoriach w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		2012		2013	
	liczba	w tym nieletnich	liczba	w tym nieletnich	liczba	w tym nieletnich	liczba	w tym nieletnich	liczba	w tym nieletnich
Porządek i spokój publiczny	51	0	62	2	46	0	59	0	37	2
Bezpieczeństwo osób i mienia	19	0	16	0	23	0	19	0	14	0
Bezpieczeństwo i porządek w komunikacji	876	0	1214	0	984	0	1028	0	1167	0
Obyczajność publiczna	112	1	98	1	136	0	121	1	130	0
Niszczenie urządzeń użytku publicznego	89	0	36	1	45	1	91	3	57	0
Picie alkoholu w miejscu publicznym	188	0	215	1	169	2	184	0	202	5
Ogółem	1335	1	1641	5	1403	3	1502	4	1607	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

Na poziom bezpieczeństwa wpływa także sytuacja na drogach. W latach 2009-2013 na drogach w Gminie Zakliczyn zanotowano 408 kolizji oraz 66 wypadków. W ich wyniku 84 osoby zostały ranne, a 5 uczestników ruchu zginęło. W 2013 roku policja odnotowała 66 kolizji oraz 15 wypadków drogowych, w których ucierpiało 17 osób. Nie było zabitych.

Tabela 39 Zdarzenia drogowe w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	Ogółem
Wypadki drogowe	17	9	14	11	15	66
Kolizje drogowe	98	81	81	82	66	408
Zabici	2	1	2	0	0	5
Ranni	26	10	19	12	17	84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

Organizacje pozarządowe

W Gminie Zakliczyn aktywnie działa 30 organizacji pozarządowych oraz jeden podmiot ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna. Wśród organizacji dominuje 9 jednostek ochotniczych straży pożarnych, 8 klubów sportowych oraz organizacje pro-rozwojowe (6 podmiotów) i działające w obszarze pomocy społecznej (4 podmioty).

Tabela 40 Lista aktywnie działających organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w Gminie Zakliczyn.

Lp.	Nazwa organizacji	Dane adresowe
Stowarzyszenia oświatowe		
1	Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Szkoły we Wróblowicach	Wróblowice 142, 32-840 Zakliczyn
2	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły im. Jacka Malczewskiego "Szkoła Marzeń" w Faściszowej	Faściszowa 126, 32-840 Zakliczyn
3	Stowarzyszenie Edukacyjne "Szansa" w Zakliczynie	Ul. Grabina 57, 32-840 Zakliczyn
Stowarzyszenia działające w obszarze pomocy społecznej		
4	Samarytańska Federacja Organizacji Pozarządowych w Zakliczynie	Ul. Grabina 11, 32-840 Zakliczyn
5	Samarytańskie Towarzystwo im. Jana Pawła II w Zakliczynie	Ul. Grabina 11, 32-840 Zakliczyn
6	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Bez Barrier" w Zakliczynie	Ul. Tarnowska 2, 32-840 Zakliczyn
7	Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej w Stróżach	Stróże 103, 32-840 Zakliczyn
Stowarzyszenia pobudzające aktywność obywatelską		
8	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dunajec – Biała	Ul. Browarki 7, 32-840 Zakliczyn
9	Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Gminy Zakliczyn "Klucz"	Rynek 1, 32-840 Zakliczyn
10	Stowarzyszenie „Ekopsychologia”	Ul. Grabina 6/18, 32-840 Zakliczyn
11	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wesołów	Wesołów 39, 32-840 Zakliczyn
12	Stowarzyszenie „Sokół” Zakliczyn	Ul. Dr. Korczyńskiego 27, 32-840 Zakliczyn
13	Koło Gospodyń "Wróblowianki" we Wróblowicach	Wróblowice 112A, 32-840 Zakliczyn
Stowarzyszenia i kluby sportowe		
14	Ludowy Klub Sportowy Dunajec Zakliczyn	Ul. Kamieniec 17, 32-840 Zakliczyn
15	Ludowy Klub Sportowy Orzeł Stróże	Stróże 88, 32-840 Zakliczyn
16	Ludowy Klub Sportowy Pogórze Gwoździec	32-855 Gwoździec 21A
17	Parafialny Klub Sportowy Jedność Paleśnica	32-842 Paleśnica
18	Uczniowski Klub Sportowy Gulon Zakliczyn	Ul. Malczewskiego 56, 32-840 Zakliczyn
19	Międzyszkolny Uczniowski Klub Szachowy Jordan Zakliczyn	Rynek 1, 32-840 Zakliczyn

20	Uczniowski Klub Sportowy Pogórze Zakliczyn	Ul. Malczewskiego 56, 32-840 Zakliczyn
21	Uczniowski Klub Sportowy Jordan Zakliczyn	Ul. Malczewskiego 56, 32-840 Zakliczyn
Ochotnicze straże pożarne		
22	Ochotnicza Straż Pożarna w Charzewicach	Charzewice, 32-840 Zakliczyn
23	Ochotnicza Straż Pożarna w Faliszewicach	Faliszewice 91, 32-840 Zakliczyn
24	Ochotnicza Straż Pożarna w Filipowicach	Filipowice 163, 32-840 Zakliczyn
25	Ochotnicza Straż Pożarna w Gwoźdźcu	32-855 Gwoździec
26	Ochotnicza Straż Pożarna w Melsztynie	Melsztyn 16, 32-840 Zakliczyn
27	Ochotnicza Straż Pożarna w Stróżach	Stróże 103, 32-840 Zakliczyn
28	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Stróskiej	Wola Stróska, 32-840 Zakliczyn
29	Ochotnicza Straż Pożarna w Wróblowicach	Wróblowice 112A, 32-840 Zakliczyn
30	Ochotnicza Straż Pożarna w Zakliczynie	Ul. Browarki 7, 32-840 Zakliczyn
31	Spółdzielnia Socjalna „Serce Pogórza” w Dzierżaninach	Dzierżaniny 72, 32-842 Paleśnica

Źródło: Urząd Miejski w Zakliczynie

W 2013 roku zrealizowano w ramach Programu współpracy Gminy Zakliczyn z organizacjami pozarządowymi łącznie 10 zadań, w których uczestniczyło 9 lokalnych organizacji pozarządowych, wyłonionych w ramach otwartych konkursów ofert. W ramach programu wydatkowano ogółem kwotę 303.120 zł, w tym z zakresu:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu – 157.400 zł (52%),
- pomocy społecznej – 139.500 zł (46%),
- oświaty – 6.220 zł (2%).

Tabela 41. Zadania publiczne zrealizowane z dotacji Gminy Zakliczyn w 2013 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Kwota dotacji	Organizacja realizująca
1.	Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców z terenu części gminy w obrębie miejscowości Zakliczyn	68.500 zł	Ludowy Klub Sportowy Dunajec Zakliczyn
2.	Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców z terenu części gminy w obrębie miejscowości Gwoździec wraz z utrzymaniem obiektów sportowych w Gwoźdźcu	21.700 zł	Ludowy Klub Sportowy Pogórze Gwoździec
3.	Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców z terenu części gminy w obrębie miejscowości Stróże wraz z utrzymaniem gminnych obiektów sportowych w Stróżach	18.700 zł	Ludowy Klub Sportowy Orzeł Stróże
4.	Prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla mieszkańców z terenu części gminy w obrębie miejscowości Paleśnica wraz z utrzymaniem gminnych obiektów sportowych w Paleśnicy	16.000 zł	Parafialny Klub Sportowy Jedność Paleśnica

5.	Prowadzenie szkolenia i współzawodnictwa sportowego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów Gminy Zakliczyn w ramach Małopolskiego Systemu Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży, prowadzenie szkolenia sportowego w zakresie tenisa stołowego oraz organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców gminy	32.500 zł	Uczniowski Klub Sportowy Gulon Zakliczyn
6.	Prowadzenie programu stypendialnego dla uczniów gimnazjum z terenu Gminy Zakliczyn	6.220 zł	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "BEZ BARIER" w Zakliczynie
7.	Prowadzenie zajęć profilaktyczno-terapeutycznych i wychowawczych w placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego	10.000 zł	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "BEZ BARIER" w Zakliczynie
8.	Prowadzenie zajęć profilaktyczno-rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych z terenu gminy Zakliczyn	10.000 zł	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "BEZ BARIER" w Zakliczynie
9.	Zapewnienie dostaw żywności dla rodzin najuboższych	4.000 zł	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "BEZ BARIER" w Zakliczynie
10.	Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą poprzez utworzenie ośrodka wsparcia – klubu samopomocy	115.500 zł	oferta wspólna stowarzyszeń: Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "BEZ BARIER" w Zakliczynie, Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Gminy Zakliczyn „KLUCZ”, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły im. Jacka Malczewskiego „Szkoła Marzeń” w Faściszowej, Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Szkoły we Wróblowicach).

Źródło: Urząd Miejski w Zakliczynie

Realizacja działań wspierających i promujących organizacje pozarządowe oraz inne podmioty w rozumieniu przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w Gminie Zakliczyn w 2013 roku:

- realizacja projektu pn. „Konsultacje Społeczne w Gminie Zakliczyn”, finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, obejmującego cykl szkoleń i warsztatów dla 30 osób – przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych oraz radnych, sołtysów i pracowników administracji publicznej, a także opracowanie internetowej platformy do konsultacji społecznych (projekt realizowany we współpracy z Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego z Tarnowa w okresie listopad 2013 – sierpień 2014);
- współpraca z Lokalną Grupą Działania Dunajec-Biała oraz Stowarzyszeniem Promocji i Rozwoju Gminy Zakliczyn „KLUCZ” w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego i realizacji projektu pn. „Miejscowości tematyczne Małopolski”. Dzięki współpracy dwie miejscowości z terenu Gminy Zakliczyn: Gwoździec i Ruda Kameralna – obok czterech innych z Małopolski – zakwalifikowały się do udziału w projekcie, realizowanym przez Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych w Krakowie;

- pożyczka udzielona Ochotniczej Straży Pożarnej w Filipowicach na realizację celów statutowych organizacji (pożyczka w wysokości 24.720 zł została spłacona przez OSP);
- preferencje w umowach najmu i umowach użyczenia obiektów komunalnych, użytkowanych przez lokalne organizacje pozarządowe;
- udostępnianie stron internetowych (zakliczyn.pl, zakliczyninfo.pl) oraz łam miesięcznika „Głosiciel” w celu promocji organizacji pożytku publicznego w ramach 1%, promocji bieżących działań organizacji pozarządowych, zamieszczania ogłoszeń i informacji;
- udział przedstawicieli gminy w walnych zebraniach organizacji (Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "BEZ BARIER", Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Gminy Zakliczyn „KLUCZ”, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, Stowarzyszenie Sokół Zakliczyn);
- udział przedstawicieli gminy w pracach komisji stypendialnych w ramach programów prowadzonych przez SPON „BEZ BARIER” (stypendia dla gimnazjalistów, uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów) oraz w uroczystej gali wręczenia stypendiów podczas Święta Fasoli w Zakliczynie w dniu 1 września 2013 roku;
- współpraca gminy i organizacji pozarządowych w organizowaniu i promocji imprez o zasięgu gminnym i ponadgminnym: Dni Powiatu Tarnowskiego w Gminie Zakliczyn, Święto Fasoli, Święto Niepodległości 11 Listopada (organizator: Gmina we współpracy ze Stowarzyszeniem Promocji i Rozwoju Gminy Zakliczyn „KLUCZ”), „Czas na Straż” (organizator: Ochotnicza Straż Pożarna w Zakliczynie), 40-lecie LKS Dunajec Zakliczyn (organizator: Ludowy Klub Sportowy Dunajec Zakliczyn); organizacja corocznego spotkania konsultacyjnego dla przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych – listopad 2013.

Analiza SWOT obszaru polityki społecznej w Gminie Zakliczyn

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod strategicznej diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa, bądź konkretna sfera jej funkcjonowania wspólnoty – w tym przypadku polityka społeczna w Gminie Zakliczyn. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

	Czynniki wspierające rozwój	Czynniki hamujące rozwój
Czynniki wewnętrzne	SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Czynniki zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

W tabeli zaprezentowane zostały wyniki analizy SWOT sfery polityki społecznej w Gminie Zakliczyn.

Tabela 42 Wyniki analizy SWOT sfery polityki społecznej w Gminie Zakliczyn – czynniki wewnętrzne

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE
SILNE STRONY (ATUTY)
1. Położenie geograficzne gminy: w niedużej odległości od dużych ośrodków gospodarczych i społecznych (Kraków, Tarnów).
2. Walory środowiska naturalnego i kulturowego: - tereny rekreacyjne – Dolina Dunajca, - walory przyrodnicze- różnorodność ukształtowania terenu, - atrakcje turystyczne – ruiny zamku w Melsztynie, baczówka w Jamnej (plany inwestycyjne nowego właściciela baczówki), - Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, - Muzeum Grodzkie „Pod Wagą” w Zakliczynie.
3. Zaradność i operatywność mieszkańców w poszukiwaniu pracy.
4. Duża liczba organizacji pozarządowych.
5. Rozwój wolontariatu – głównie przy organizacjach pozarządowych i szkołach.
6. Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, szkołami i młodzieżą – pisanie i realizacja projektów.
7. Stabilny i silny samorząd terytorialny.
8. Racjonalizacja sieci placówek oświatowych na terenie gminy.
9. Sukcesy placówek oświatowych w pracy z młodzieżą utalentowaną (np. gimnazjum w Zakliczynie).
10. Funkcjonowanie świetlic profilaktycznych oraz środowiskowych na terenie gminy.
11. Funkcjonowanie Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dostępność do pedagoga, terapeuty, psychologa, prawnika).
12. Gęsta sieć ośrodków wsparcia prowadzonych przez sektor samorządowy i pozarządowy: - Działalność Ośrodków Wsparcia Dziennego – opieka nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych, najuboższych, - Działalność Ośrodka Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych w Stróżach, - Działalność ośrodka wsparcia dla osób starszych i młodzieży (integracja pokoleniowa), - Punkt Integracji Społecznej – wsparcie merytoryczne i finansowe w sytuacjach kryzysowych.
13. Dom Pogodnej Jesieni w Zakliczynie.
14. Działania zmierzające do przeciwdziałaniu skutkom wykluczenia społecznego – prace interwencyjne, publiczne, społecznie użyteczne.
15. Duża liczba małych podmiotów gospodarczych oraz zagospodarowywana strefa aktywności gospodarczej w Zakliczynie.
16. Działalność filii pogotowia ratunkowego w Zakliczynie.
17. Funkcjonowanie stołówek szkolnych – rozwiązywanie problemów związanych zżywianiem dzieci i młodzieży potrzebującej.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE
SŁABE STRONY (SŁABOŚCI)
1. Wysoki poziom bezrobocia w gminie i niekorzystna struktura osób bezrobotnych – osoby młode (do 35 roku życia) stanowiące ponad 64% wszystkich osób bezrobotnych, ponad 40% wszystkich osób bezrobotnych pozostające bez pracy ponad 1 rok, zjawisko bezrobocia ukrytego.
2. Brak średnich przedsiębiorstw na terenie gminy, generujących nowe miejsca pracy.
3. Mało miejsc pracy – brak systemu ulg dla przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy.
4. Niskie dochody społeczności lokalnej.
5. Emigracja zarobkowa – zwłaszcza ludzi młodych.
6. Zjawisko niżu demograficznego.
7. Zjawisko przemocy domowej, rosnąca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, rozluźnienie więzi rodzinnych.
8. Zjawisko alkoholizmu, również wśród młodocianych – problem dobrowolnego poddawania się terapii przez osoby uzależnione (alkoholizm ukryty), pojawiające się problemy z narkotykami i substancjami pobudzającymi.
9. Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeni publicznej.
10. Wzrost niesłusznych roszczeń osób korzystających z pomocy społecznej.
11. Mała ufność w stosunku do instytucji pomocy społecznej.
12. Niezrozumienie idei pomocy społecznej wśród społeczeństwa.
13. Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych.
14. Brak monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych.
15. Ograniczenia zabudowy mieszkaniowej, związane z różnymi czynnikami: – ochrona konserwatorska (Zakliczyn, Lusławice), – zagrożenia powodziowe – tereny zalewowe, – tereny osuwiskowe.
16. Niezadowalający poziom dostępu do Internetu – mała dywersyfikacja dostawców internetowych
17. Słabo funkcjonująca komunikacja zbiorowa na terenie gminy – szczególnie na terenach wiejskich i w weekendy.

Tabela 43 Wyniki analizy SWOT sfery polityki społecznej w Gminie Zakliczyn – czynniki zewnętrzne

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE
POZYTYWNE (SZANSE)
1. Możliwość pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej.
2. Nowy okres programowania budżetowego Unii Europejskiej (lata 2014 –2020) – nowe możliwości.
3. Moda na agroturystykę, żywność ekologiczną, produkty lokalne i tradycyjne.
4. Rosnące zainteresowanie rekreacją, turystyką weekendową, aktywną i kwalifikowaną (np. uruchomione spływy kajakowe Dunajcem, możliwości zagospodarowania zbiorników wodnych, moda na usługi typu spa i rehabilitacyjne), a także kulturową (działalność Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego) i pielgrzymkową (klasztery i kościoły).
5. Rozwój gospodarczy kraju.
6. Rozwój nowoczesnych technologii – społeczeństwo informacyjne, Internet, telefonia komórkowa.
7. Moda na tereny wiejskie – duży napływ zamożniejszych mieszkańców miast na tereny wiejskie.
8. Rosnący poziom wykształcenia młodzieży i kadr zarządzających.
9. Możliwość współpracy z organizacjami pożytku publicznego, rosnące znaczenie wolontariatu.
10. Rozwój technologii związanych z wykorzystywaniem energii odnawialnej.
11. Przygotowywanie obszarów pod zabudowę mieszkaniową – uzbrajanie terenów wyznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego
12. Polska część EuroVelo i przechodzący przez Zakliczyn odcinek EuroVelo 11 – wzdłuż Dunajca.
13. Rozwój infrastruktury drogowej w regionie – autostrada A4, obwodnica Wojnicza.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE
NEGATYWNE (BARIERY, TRUDNOŚCI)
1. Często zmieniające się regulacje w przepisach prawnych.
2. Długotrwałe i skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych.
3. Niestabilna sytuacja polityczna kraju.
4. Duży wpływ polityki na gospodarkę.
5. Wysokie bezrobocie w Polsce.
6. Wysokie podatki i koszty pracy.
7. Zubożenie społeczeństwa, powodujące patologie społeczne.
8. Brak perspektyw zawodowych zwłaszcza dla ludzi młodych – emigracja zarobkowa na skalę masową, niekorzystne tendencje w rodzinach spowodowane długookresowymi wyjazdami.
9. Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież.
10. Nadmierne obciążenie jednostek samorządu terytorialnego zadaniami administracji rządowej bez przekazania wystarczających środków finansowych.
11. Niska opłacalność produkcji rolnej – degradacja obszarów rolnych w kraju
12. Niski przyrost naturalny w kraju – nieefektywna polityka prorodzinna.
13. Niewystarczający dostęp do służby zdrowia – szczególnie specjalistycznej.
14. Przewaga programów wsparcia dla osób młodych lub 45+ i pomijanie wsparcia dla osób w pełni cyklu produkcyjnego.
15. Schematyczne funkcjonowanie urzędów pracy – nastawienie na realizację procedur zamiast na realną pomoc aktywnym osobom bezrobotnym.
16. Centralizacja usług jako kierunek polityki państwa – przenoszenie urzędów i punktów usług publicznych z Tarnowa do Krakowa.
17. Konflikt ukraiński – niepewna sytuacja polityczna w Europie.
18. Wzrost znaczenia sił eurosceptycznych w Europie.
19. Społeczne przyzwolenie na sprzedaż alkoholu i papierosów osobom nieletnim oraz nietrzeźwym, a także na spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (np. w sklepach wiejskich i ich otoczeniu).
20. Brak stałego komisariatu policji w gminie.

Misja polityki społecznej w Gminie Zakliczyn

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Gminie Zakliczyn, wokół którego mają koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych oraz środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna w pełni oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi reprezentacjami. W wyniku prac warsztatowych w Gminie Zakliczyn przyjęto następującą misję polityki społecznej:

MISJĄ POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE ZAKLICZYN JEST ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN ORAZ ŁAGODZENIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

GMINA ZAKLICZYN ZAPEWNIĄ SWOIM MIESZKAŃCOM WYSOKI POZIOM BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO ORAZ WYSOKĄ JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH - POPRZECZ INTEGRUJĄCĄ POLITYKĘ SPOŁECZNĄ ORAZ PARTNERSKIE, WIELOKIERUNKOWE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH.

Plan operacyjny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020

Przedstawiony plan operacyjny jest wynikiem wspólnych prac członków Konwentu Strategicznego oraz konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji. Zadaniem Konwentu Strategicznego – jako lokalnych ekspertów – była analiza strategiczna polityki społecznej Gminy Zakliczyn, sformułowanie priorytetów rozwoju gminnej polityki społecznej oraz założeń planu operacyjnego niniejszej Strategii. Rolą konsultantów FRDL MISTiA było wspieranie procesu budowy strategii poprzez stosowanie odpowiednich narzędzi i technik pracy indywidualnej i grupowej, proponowanie nowych rozwiązań oraz eksperckie opracowanie końcowych zapisów w ramach dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 posiada strukturę (układ celów i kierunków interwencji) ułatwiającą jej wdrażanie i cykliczną aktualizację.

Obszary priorytetowe

Obszary priorytetowe (kierunki rozwoju) to sfery, które powinny odzwierciedlać zasadnicze pola działań w zakresie polityki społecznej w Gminie Zakliczyn w latach 2014-2020. W wyniku prac warsztatowych i analiz statystycznych oraz strategicznych wyodrębniono następujące obszary priorytetowe polityki społecznej:

**POMOC SPOŁECZNA
I POLITYKA
PRORODZINNA**

**INTEGRUJĄCA
POLITYKA SPOŁECZNA**

USŁUGI PUBLICZNE

**PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
I RYNEK PRACY**

Cele strategiczne

Cele te należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie: co chcemy osiągnąć?) i długofalowych.

Cele operacyjne

Cele te dotyczą średniego horyzontu czasowego. Odpowiadają na pytanie: w jaki sposób to osiągnąć?, wskazują zatem określone narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.

Kierunki interwencji

Kierunki interwencji to kluczowe zadania służące realizacji celów. Są one podstawą wdrażania Strategii, posiadają więc określone ramy organizacyjne – jednostkę realizującą, jednostkę monitorującą oraz partnerów. Część kierunków interwencji w swej treści oraz zakresie działania może służyć realizacji różnych celów strategicznych bądź operacyjnych. Niektóre kierunki interwencji stanowią jednorazowe bądź cykliczne przedsięwzięcia, jednakże w zapisach niniejszej strategii istnieją także zadania ciągłe (realizowane permanentnie), a ich realizacja będzie miała duży wpływ na rozwój społeczny Gminy Zakliczyn w najbliższych latach.

Zaproponowane cele i kierunki interwencji kładą istotny akcent na zrównoważony rozwój społeczny Gminy Zakliczyn. Przy takim założeniu polityka społeczna Gminy Zakliczyn musi iść w parze z zaplanowanymi i przemyślanymi działaniami w innych obszarach rozwoju samorządu lokalnego (takich, jak działania infrastrukturalne oraz przestrzenne).

Na etapie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 niezmiernie istotna jest koordynacja i współpraca środowisk i organizacji (zarówno publicznych, jak i niepublicznych), działających na polu polityki społecznej w Gminie Zakliczyn. Dzięki partnerstwu różnych środowisk, zaangażowanych w tworzenie niniejszej Strategii, proponuje ona także zadania, które z powodzeniem mogą być realizowane w ramach kontraktów zlecanych i dotacji przekazywanych organizacjom pozarządowym. Rozwiązania te zdobywają coraz większą popularność na wszystkich szczeblach samorządowych, zwłaszcza w okresie ciągłych niedoborów finansów publicznych. Umożliwiają one bowiem realizację ustawowych zadań bez nadmiernego obciążania budżetu lokalnego.

Każdą strategię powinna charakteryzować jedna główna cecha – elastyczność na etapie jej wdrażania. Oznacza to, że cele i kierunki interwencji zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również zasobów gminy i potrzeb jej mieszkańców. Jest to podstawowy element procesu wdrażania planu strategicznego. Możliwość wprowadzania zmian w dokumencie, jego regularna aktualizacja ma zachować ciągłość realizacji, dzięki czemu możliwe staje się osiągnięcie celów.

Schemat 2 Struktura operacyjna Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn

POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA	INTEGRUJĄCA POLITYKA SPOŁECZNA	USŁUGI PUBLICZNE	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY
CEL STRATEGICZNY I: <i>ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN</i>	CEL STRATEGICZNY II: <i>SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH</i>	CEL STRATEGICZNY III: <i>WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH</i>	CEL STRATEGICZNY IV: <i>WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH</i>
Cel operacyjny I.1 Wspieranie osób i rodzin w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych oraz profilaktyka przemocy w rodzinie Cel operacyjny I.2 Prowadzenie działań ułatwiających funkcjonowanie w społeczeństwie osób starszych i niepełnosprawnych Cel operacyjny I.3 Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych Cel operacyjny I.4 Zapobieganie i zwalczanie wykluczenia społecznego	Cel operacyjny II.1 Zwiększenie poziomu współpracy instytucji polityki społecznej z terenu gminy Cel operacyjny II.2 Włączenie mieszkańców gminy w działania na rzecz osób potrzebujących oraz wzrost spójności społecznej Cel operacyjny II.3 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie	Cel operacyjny III.1 Rozwój profilaktyki zdrowotnej oraz podniesienie jakości i dostępności usług medycznych w gminie Cel operacyjny III.2 Zagospodarowanie czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży Cel operacyjny III.3 Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w szkołach i placówkach oświatowych Gminy Zakliczyn	Cel operacyjny IV.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy Cel operacyjny IV.2 Doskonalenie kwalifikacji zawodowych i kształtowanie cech przedsiębiorczych mieszkańców gminy Cel operacyjny IV.3 Rozwój systemu informacji z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego Cel operacyjny IV.4 Kreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju gospodarczego gminy

Poniżej zamieszczono plan operacyjny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020.

OBSZAR I: POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA

CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYŃ

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	JEDNOSTKA MONITORUJĄCA ZE STRONY GMINY	PARTNERZY
I.1 Wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz profilaktyka przemocy w rodzinie <i>Rodzina stanowi podstawową jednostkę życia społecznego. Rozluźnienie więzi rodzinnych, zła sytuacja materialno-ekonomiczna czy brak wsparcia w społeczności lokalnej prowadzą często do powstawania problemów i dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin, które dotyczą w szczególności dzieci (np. zjawisko przemocy w rodzinie). By ograniczyć negatywne zdarzenia w rodzinach, konieczna jest efektywna prewencja oraz szybkie diagnozowanie problemów i skuteczna pomoc. Zakłada się zatem realizację działań integracyjnych (spędzanie czasu w rodzinie) oraz oferowanie pomocy specjalistycznej w sytuacjach problemowych (poradnictwo, terapia, itp.). Polityka prorodzinna stanowić będzie podstawą działań społecznych w gminie.</i>			
	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Liczba porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych udzielanych rodzinom i osobom potrzebującym – dane GOPS; 2. Liczba inicjatyw i imprez promujących pozytywne wzorce i wartości rodzinne – dane GOPS i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 3. Liczba przypadków zdiagnozowanej przemocy domowej – dane GOPS; 4. Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych i chronionych na terenie gminy – dane GOPS i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie.		

I.1.1 Kontynuacja i rozszerzenie działalności Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakliczynie.	Pełnomocnik Burmistrza ds. Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie (Pełnomocnik Burmistrza)	Pełnomocnik Burmistrza	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakliczynie (GOPS), Urząd Miejski w Zakliczynie, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie (PCPR), organizacje pozarządowe
I.1.2 Wspieranie działalności funkcjonującego Ośrodka Wsparcia Dziennego, Ośrodka Pobytu Dziennego i innych stacjonarnych form pomocy społecznej.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, Pełnomocnik Burmistrza, PCPR, organizacje pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Dziennego, Ośrodek Pobytu Dziennego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)
I.1.3 Prowadzenie stałego monitoringu rodzin wymagających wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej w gminie.	GOPS	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, Policja, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie (PUP), Sąd Rejonowy, zakłady opieki zdrowotnej
I.1.4 Szkolenie nauczycieli i wychowawców w zakresie diagnozy zaburzeń psychicznych i dysfunkcji oraz przeciwdziałania przemocy.	Szkoły	Dyrektorzy szkół	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zakliczynie (GZOSiP), GOPS, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej

I.1.5 Tworzenie warunków do istnienia grup wsparcia dla różnych odbiorców, według zdiagnozowanych potrzeb.	GOPS	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe
I.1.6 Wspieranie dziecka i rodziny (w tym dysfunkcyjnej) oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży m.in. poprzez zatrudnienie specjalistów, w tym także zatrudnienie asystenta rodziny.	Szkoły GOPS	GOPS	GZOSiP, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe
I.1.7 Promowanie pozytywnych wzorców i wartości rodzinnych – przeciwdziałanie zjawiskom eurosieroctwa i degradacji rodziny.	Gmina Zakliczyn Szkoły GOPS Organizacje pozarządowe Instytucje kultury i sportu	GOPS	GZOSiP, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie
I.1.8 Promocja idei Karty Dużej Rodziny oraz analiza wdrożenia gminnego systemu polityki prorodzinnej.	GOPS Gmina Zakliczyn	GOPS	Kancelaria Prezydenta RP, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, szkoły i przedszkola, GZOSiP
I.1.9 Doskonalenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych, tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe, poprawę przepływu informacji, profilaktykę, organizację akcji uświadamiających, procedurę Niebieskiej Karty).	GOPS Zespół Interdyscyplinarny	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, Policja, Sąd Rejonowy, szkoły, zakłady opieki zdrowotnej, grupy robocze, grupy wsparcia
I.1.10 Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie propagowania rodzicielstwa zastępczego, możliwości prowadzenia rodzinnych domów dziecka, rodzinnego pogotowia opiekuńczego.	GOPS PCPR	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe

I.1.11 Zapobieganie problemom niedożywienia poprzez zapewnienie dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym gorących posiłków.	Gmina Zakliczyn	GOPS	Szkoły, organizacje pozarządowe, GZOSiP
I.1.12 Zwiększenie zakresu pomocy osobom i rodzinom poprzez wsparcie finansowe, prawne, socjalne dla rodzin najuboższych.	GOPS Gmina Zakliczyn	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe
I.1.13 Organizacja zasobu mieszkań socjalnych i chronionych na terenie gminy (np. poprzez adaptację istniejących zasobów lokalowych).	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS
I.2 Prowadzenie działań ułatwiających funkcjonowanie w społeczeństwie osób starszych i niepełnosprawnych <i>Osoby niepełnosprawne i starsze stanowią bardzo istotną grupę beneficjentów pomocy społecznej, która wymaga specjalistycznego podejścia. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych powinna obejmować szereg działań organizacyjnych, medycznych, psychologicznych, edukacyjnych i technicznych, zmierzających do ich aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej. Pozostawienie osób niepełnosprawnych i ich rodzin bez pomocy może powodować pogłębianie się stopnia niepełnosprawności, ale także ich izolację w społeczeństwie (wykluczenie). Podobnym wsparciem powinny być objęte także osoby starsze, których – ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa – będzie coraz więcej. Zakłada się zatem prowadzenie działań ułatwiających funkcjonowanie w społeczeństwie osób starszych i niepełnosprawnych, zarówno poprzez realizację inwestycji, jak i projektów miękkich - według zdiagnozowanych potrzeb.</i>	Mierniki osiągnięć celu operacyjnego: 1. Kwota środków finansowych przeznaczonych na umieszczanie osób starszych / niepełnosprawnych w domach pomocy społecznej - dane z budżetu Gminy Zakliczyn; 2. Liczba osób starszych / niepełnosprawnych otrzymujących wsparcie finansowe i rzeczowe – dane GOPS; 3. Liczba osób uczestniczących w klubach seniora i innych formach samoorganizacji osób starszych – dane GOPS; 4. Liczba zrealizowanych projektów dot. likwidacji barier architektonicznych – dane placówek użyteczności publicznej.		

I.2.1 Wsparcie procesu rehabilitacji zdrowotnej i społecznej osób niepełnosprawnych i starszych, w tym m.in. włączanie niepełnosprawnych dzieci i dorosłych do systemów edukacji powszechnej oraz otwartego rynku pracy, dofinansowywanie pobytu osób w domach pomocy społecznej oraz wspieranie rodziny w zapewnieniu opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych w formie usług opiekuńczych.	GOPS Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej Szkoly	Urząd Miejski w Zakliczynie	GZOSiP, PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON
I.2.2 Eliminowanie barier uniemożliwiających osobom z dysfunkcjami i deficytami korzystanie z szeroko rozumianych usług publicznych, w tym dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej i miejsc publicznych w gminie dla poruszania się osób starszych i niepełnosprawnych.	Gmina Zakliczyn Instytucje publiczne	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON
I.2.3 Wsparcie inicjatyw (prywatnych, pozarządowych, itd.) nastawionych na opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON, sektor prywatny, zakłady opieki zdrowotnej
I.2.4 Tworzenie infrastruktury do udzielenie kompleksowego wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym dzieci.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, PFRON, sektor prywatny, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, GZOSiP, organizacje pozarządowe
I.2.5 Aktywizacja osób starszych poprzez m.in. organizowanie wspólnych imprez integracyjnych i wspieranie działalności Klubu Seniora, a także ośrodków wsparcia dla osób starszych.	GOPS Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	Urząd Miejski w Zakliczynie	PCPR, Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe
I.2.6 Organizacja transportu dla osób starszych, niepełnosprawnych.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, PFRON, organizacje pozarządowe

I.3 Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych

Wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, środki psychotropowe, itd.) mają negatywny wpływ na kondycję psychofizyczną człowieka. Są one bardzo często powodem trudnej sytuacji życiowej i korzystania z pomocy społecznej. Stąd profilaktyka uzależnień oraz terapia osób uzależnionych i współuzależnionych nabierają coraz większego znaczenia.

Na uzależnienie szczególnie narażeni są ludzie młodzi, którzy na skutek wpływu środowiska, problemów z nauką bądź znalezieniem pracy, mogą wpadać w nałogi. Nie są oni do końca świadomi negatywnych konsekwencji swojego postępowania.

W ramach niniejszego celu główny nacisk położony zostanie na profilaktykę uzależnień, nie ograniczając przy tym działań leczniczych i terapeutycznych, służących terapii osób uzależnionych. Realizowane będą także działania w zakresie wsparcia rodzin i osób współuzależnionych, mieszkających z osobami uzależnionymi. Sposobem na skuteczną interwencję będzie ścisła współpraca wielu instytucji lokalnych i regionalnych, organizacji pozarządowych, zakładów opieki zdrowotnej, szkół i innych zaangażowanych podmiotów.

Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:

1. Liczba inicjatyw edukacyjnych, akcji i wydarzeń z zakresu uświadamiania zagrożeń związanych z uzależnieniami i zachowaniami społecznymi – dane placówek oświatowych i instytucji kultury;
2. Liczba osób / rodzin korzystających ze wsparcia w związku z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a także innych uzależnień - dane GOPS;
3. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programów profilaktycznych – dane placówek oświatowych i instytucji kultury.

I.3.1 Zacieśnianie współpracy z pedagogami szkolnymi, lekarzami i innymi specjalistami w profilaktyce i identyfikacji uzależnień u dzieci i młodzieży.	Pełnomocnik Burmistrza Szkoly Zakłady opieki zdrowotnej	Pełnomocnik Burmistrza	GZOSiP, GOPS, Urząd Miejski w Zakliczynie, Policja, PCPR, organizacje pozarządowe
I.3.2 Prowadzenie programów profilaktyki uzależnień w szkołach gminnych.	Szkoly	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, GOPS, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej
I.3.3 Rozwijanie systemu wsparcia rodzin z problemami uzależnień oraz wsparcia osób współuzależnionych.	Gmina Zakliczyn GOPS	Pełnomocnik Burmistrza	Urząd Miejski w Zakliczynie, Policja, PCPR, organizacje pozarządowe, szkoły, zakłady opieki zdrowotnej
I.3.4 Współpraca z oddziałami odwykowymi w szpitalach w procesie leczenia uzależnień wśród mieszkańców gminy.	Gmina Zakliczyn GOPS	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, szpitalne oddziały odwykowe, zakłady opieki zdrowotnej
I.3.5 Działalność wychowawcza i zapobiegawcza problemom uzależnień na terenie Gminy Zakliczyn.	Szkoly Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	Pełnomocnik Burmistrza	GZOSiP, GOPS, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe

I.4 Zapobieganie i zwalczanie wykluczenia społecznego <i>Dobrowolna lub wymuszona izolacja (spowodowana uwarunkowaniami zewnętrznymi, jak np. bieda, bezrobocie, niepełnosprawność, ale także brak dostępu do Internetu czy brak mobilności), stanowi jeden z ważniejszych współczesnych problemów społecznych. W celu przeciwdziałania wykluczeniu, należy realizować zadania i inicjatywy, mające na celu wzmocnienie profilaktyki zapobiegającej powstawaniu zjawisk negatywnych (pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem) oraz wsparcie osób wykluczonych. Osoby zagrożone muszą mieć możliwość adaptacji w społeczeństwie. Projektowane działania zorientowane są na zapobieganie zjawiskom skutkującym wykluczeniem społecznym oraz likwidowanie ich przyczyn bardziej niż minimalizowanie skutków.</i>	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej – dane BDL GUS i/lub GOPS; 2. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku - dane BDL GUS i/lub GOPS; 3. Liczba i wysokość udzielonych świadczeń pomocy społecznej – dane GOPS; 4. Liczba zorganizowanych prac krótkoterminowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – dane GOPS.		
I.4.1 Zwiększanie szans na rynku pracy osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych i poszukujących pracy m.in. poprzez organizację we współpracy z pracodawcami prac krótkoterminowych, warsztatów i szkoleń aktywizujących, wspieranie rozwoju zatrudnienia socjalnego oraz finansowanie prac społecznie użytecznych.	GOPS PUP	GOPS	Pracodawcy i organizacje pracodawców, agencje pracy czasowej, Urząd Miejski w Zakliczynie, Ochotnicze Hufce Pracy, PFRON, PCPR, organizacje pozarządowe, Pełnomocnik Burmistrza
I.4.2 Wspieranie inicjatyw służących utworzeniu Klubu Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	GOPS	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, Ochotnicze Hufce Pracy, PFRON, PCPR, organizacje pozarządowe, Pełnomocnik Burmistrza

I.4.3 Zapobiegania wykluczeniu dzieci i młodzieży, w tym zapobieganie „dziedziczeniu” wykluczenia przez dzieci wychowywane w zagrożonych wykluczeniem rodzinach (z tytułu ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, stanu zdrowia, wykluczenia cyfrowego).	GOPS Szkoły Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	GOPS	GZOSiP, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, zakłady opieki zdrowotnej, Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe
I.4.4 Ograniczenie zjawiska bezrobocia i zapobieganie jego negatywnym skutkom oraz łagodzenie problemów społecznych m.in. poprzez inicjowanie i wspieranie programów realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, kierowanych do osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie z powodu bezrobocia.	GOPS PUP	GOPS	Pracodawcy i organizacje pracodawców, agencje pracy czasowej, Urząd Miejski w Zakliczynie, Ochotnicze Hufce Pracy, PFRON, PCPR, organizacje pozarządowe, Pełnomocnik Burmistrza
I.4.5 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i zmniejszanie obszarów wykluczonych cyfrowi poprzez m.in. wzmacnianie infrastruktury szerokopasmowej o wysokiej przepustowości i sieci teleinformatycznej na terenie gminy.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	Mieszkańcy, przedsiębiorcy i instytucje publiczne, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (UMWM)

OBSZAR II: INTEGRUJĄCA POLITYKA SPOŁECZNA

CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	JEDNOSTKA MONITORUJĄCA ZE STRONY GMINY	PARTNERZY
II.1 Zwiększenie poziomu współpracy instytucji polityki społecznej z terenu gminy <i>Współpraca i partnerstwo na rzecz wdrożenia zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są warunkami koniecznymi powodzenia w jej realizacji. Wynika to w szczególności z faktu, że na zakres interwencji Strategii składają się zarówno zadania ściśle związane z pomocą społeczną, jak i obejmujące inne pola polityki społecznej, np. doskonalenie jakości i dostępności usług publicznych. Zaplanowane działania wykraczają poza sferę wyłącznych kompetencji administracji, stanowiąc zaproszenie dla partnerów z sektora pozarządowego i prywatnego. Strategia postępowania opierać będzie się zatem na racjonalnej, adekwatnej do potrzeb i nowoczesnej polityce społecznej, prowadzonej przy współpracy wielu organizacji, instytucji i zaangażowanych osób.</i>			
	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Liczba organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu polityki społecznej na terenie gminy – dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 2. Liczba pracowników, którzy zostali objęci systemem doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej w gminie – dane GOPS i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 3. Liczba przygotowanych przez instytucje polityki społecznej wniosków aplikacyjnych o fundusze zewnętrzne, w tym liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie – dane GOPS i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 4. Suma środków zewnętrznych, pozyskanych na projekty przez instytucje polityki społecznej – dane GOPS i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie.		

II.1.1 Organizacja cyklicznych spotkań organizacji działających na polu polityki społecznej w gminie.	GOPS	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie (ROPS)
II.1.2 Prowadzenie akcji promocyjnych i informacyjnych, uświadamiających mieszkańcom rolę i zasady funkcjonowania pomocy społecznej w gminie.	GOPS	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, ROPS
II.1.3 System doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej w gminie.	Gmina Zakliczyn GOPS	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, organizacje pozarządowe, ROPS
II.1.4 Rozwój współpracy międzysektorowej w obszarze polityki społecznej w tym zlecanie organizacjom pozarządowym zadań i przyznawanie dotacji w formie otwartych konkursów i małych grantów.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, Ochotnicze Straże Pożarne
II.1.5 Współpraca instytucji polityki społecznej w gminie w aplikowaniu po fundusze zewnętrzne, w tym strukturalne Unii Europejskiej.	GOPS Instytucje polityki społecznej Organizacje pozarządowe	GOPS	Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, ROPS, szkoły

II.2 Włączenie mieszkańców gminy w działania na rzecz osób potrzebujących oraz wzrost spójności społecznej

Gmina to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim mieszkańcy tworzący z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna, społeczna i gospodarcza, która funkcjonuje w bliskim sobie otoczeniu i na określonych zasadach społecznych. Sprawą oczywistą jest, że społeczeństwo lokalne jest zróżnicowane pod względem statusu społecznego i ekonomicznego, co jednak nie powinno wpływać na kształtowanie więzi pomiędzy różnymi grupami zamieszkującymi gminę, a na pewno nie może mieć wpływu na równy dostęp wszystkich mieszkańców do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Działania w ramach niniejszego celu przyczyniać się będą do zapobiegania występowaniu oraz niwelowania przejawów wykluczenia społecznego, kulturowego i ekonomicznego.

Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:

1. Liczba aktywnych wolontariuszy na terenie gminy – dane organizacji pozarządowych i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie;
2. Liczba członków i wolontariuszy organizacji pozarządowych, którzy zostali objęci systemem szkoleń – dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie;
3. Suma środków publicznych przeznaczonych na projekty rewitalizacyjne i odnowy centrów wsi - dane z budżetu Gminy Zakliczyn.

II.2.1 Utworzenie centrum wolontariatu i promocja idei wolontariatu wśród mieszkańców gminy.

Gmina Zakliczyn
Organizacje pozarządowe
Szkoły

Urząd Miejski w Zakliczynie

GZOSiP, GOPS, instytucje kultury i sportu, np. Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe, Ochotnicze Straże Pożarne, media lokalne i regionalne, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego

II.2.2 System wsparcia dla organizacji pozarządowych, działających w obszarze polityki społecznej, w tym rozwój szkoleń dla lokalnych organizacji pozarządowych.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, organizacje pozarządowe, PCPR, ROPS
II.2.3 Promocja i rozwój idei pomocy sąsiedzkiej w gminie, w tym sąsiedzkich usług opiekuńczych.	GOPS	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, organizacje pozarządowe, PCPR
II.3.4 Stymulowanie i wspieranie przez gminę działań na rzecz integracji i solidarności międzypokoleniowej.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, organizacje pozarządowe, PCPR, ROPS
II.3.5 Tworzenie miejsc integracji społecznej, w tym m.in. budowa świetlic wiejskich we wsiach, które są ich pozbawione.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, organizacje pozarządowe, sołtysi i mieszkańcy wsi
II.3.6 Kształtowanie przyjaznych przestrzeni publicznych, w tym m.in. realizacja projektów rewitalizacyjnych i odnowy centrów wsi, niwelacja barier architektonicznych i przestrzennych.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, organizacje pozarządowe, PFRON
II.3.7 Budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców m.in. poprzez działania pielęgnujące oraz promujące kulturę i dziedzictwo kulturowe Gminy Zakliczyn.	Zakliczyńskie Centrum Kultury Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie Szkoly Organizacje pozarządowe	Zakliczyńskie Centrum Kultury	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, instytucje kultury i sportu, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego, media lokalne i regionalne
II.3.8 Kształtowanie postaw obywatelskich u mieszkańców gminy, w tym m.in. promowanie samoorganizacji i podejmowania wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć przez mieszkańców w zakresie aktywizacji społecznej.	Gmina Zakliczyn Organizacje pozarządowe	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, instytucje kultury i sportu, np. Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, szkoły, GZOSiP

II.3 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie <i>Jednym z podstawowych zadań administracji publicznej jest zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego. Wymaga to szerokiej i kompleksowej współpracy wszystkich służb publicznych i odbywać się powinno na różnych płaszczyznach życia mieszkańców.</i> <i>W ramach niniejszego celu zakłada się szereg inicjatyw służących podnoszeniu świadomości mieszkańców i ich gotowości do działania w sytuacjach zagrożeń, doskonalenie pracy służby odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, a także inwestycje, ukierunkowane na rozwój odpowiedniej infrastruktury. Ponadto, zakłada się realizację działań prowadzących do zapobiegania i likwidacji negatywnych dla środowiska skutków działalności człowieka (ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego). Poprawi to pozycję konkurencyjną gminy oraz warunki bytowe mieszkańców.</i>	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Liczba interwencji Policji i/lub Straży Pożarnej- dane Policji i/lub Straży Pożarnej; 2. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - dane Policji; 3. Wysokość wsparcia finansowego dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej – dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 4. Liczba nietrzeźwych kierowców zatrzymanych w ramach kontroli drogowych – dane Policji.		
II.3.1 Współpraca władz gminy, Policji i innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w zmniejszaniu przestępczości, realizacji interwencji i minimalizacji zagrożeń.	Gmina Zakliczyn Policja Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, organizacje pozarządowe
II.3.2 Zapewnienie bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery w szkołach gminnych (m.in. spotkania przedstawicieli Policji i innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo z dziećmi i młodzieżą, lekcje pokazowe, profilaktyka).	Szkoły Policja Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, organizacje pozarządowe, PCPR

II.3.3 Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców gminy.	Media Policja Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Policja	Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, organizacje pozarządowe, szkoły, Straż Pożarna, GZOSiP
II.3.4 Szkolenie mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzieży szkolnej, w zakresie udzielania pierwszej pomocy i zachowania w sytuacjach zagrożeń, a także bezpiecznych zachowań oraz sposobów reagowania na wykroczenia w przestrzeni publicznej.	Zakłady opieki zdrowotnej Policja Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Dyrektorzy szkół	Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, organizacje pozarządowe, szkoły, PCPR, GZOSiP
II.3.5 Wsparcie profesjonalizacji jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w szczególności jednostek w systemie krajowym (Zakliczyn, Filipowice, Gwoździec) – m.in. realizacja inwestycji, uzupełnianie wyposażenia i wspieranie bazy lokalowej.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej
II.3.6 Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy, w szczególności pomiędzy poszczególnymi miejscowościami oraz zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego (kierowcy, rowerzyści, piesi, itd.)	Gmina Zakliczyn Policja	Urząd Miejski w Zakliczynie	Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, powiat tarnowski, sąsiednie gminy, UMWM, organizacje pozarządowe
II.3.7 Dbłość o stan środowiska naturalnego, w tym organizacja działań z zakresu wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży.	Gmina Zakliczyn Szkoly Organizacje pozarządowe	Urząd Miejski w Zakliczynie	GOPS, instytucje kultury i sportu, np. Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, media lokalne i regionalne, GZOSiP
II.3.8 Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych.	Gmina Zakliczyn Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Urząd Miejski w Zakliczynie	Administracja rządowa, powiat tarnowski, sąsiednie gminy, UMWM, Policja, Straż Pożarna, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie (RZGW), Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie (MZMiUW)

OBSZAR III: USŁUGI PUBLICZNE

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	JEDNOSTKA MONITORUJĄCA ZE STRONY GMINY	PARTNERZY
III.1 Rozwój profilaktyki zdrowotnej oraz podniesienie jakości i dostępności usług medycznych w gminie <i>W obszarze bezpieczeństwa zdrowotnego jednym z najważniejszych zadań Gminy Zakliczyn jest poprawa poziomu zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców m.in. poprzez zapewnienie im dostępu do opieki medycznej o wysokim standardzie usług. W związku z tym, zakłada się poszerzenie wachlarza i zakresu usług medycznych, w tym dostosowanie oferty do zachodzących procesów demograficznych. Ponadto, prowadzone i upowszechniane będą działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej (celem zapobiegania i wczesnego wykrywania groźnych chorób), wspierane i promowane różnorodne inicjatywy na rzecz zdrowego stylu życia (dbanie o zdrowie i kondycję fizyczną).</i>			
	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca – dane BDL GUS; 2. Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych organizowanych dla mieszkańców – dane zakładów opieki zdrowotnej i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 3. Liczba uczniów objętych programem edukacji zdrowotnej – dane szkół i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie.		

III.1.1 Inicjowanie i promocja działań z zakresu profilaktyki zdrowia, np. bezpłatne badania okresowe dla różnych grup mieszkańców.	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej Szkoly Sponsorzy (np. firmy farmaceutyczne czy producenci urządzeń medycznych)	Pełnomocnik Burmistrza	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, media lokalne i regionalne
III.1.2 Zwiększenie zakresu opieki stomatologicznej w placówkach oświatowych na terenie gminy.	Gmina Zakliczyn Szkoly	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe
III.1.3 Prowadzenie w szkołach podstawowych i gimnazjalnych programu edukacji zdrowotnej, w tym m.in. współpraca z instytucjami i organizacjami opieki zdrowotnej oraz pedagogizacja rodziców.	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej Szkoly	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Pełnomocnik Burmistrza, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, rodzice
III.1.4 Propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Zakliczyn.	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej Szkoly Kluby sportowe	Pełnomocnik Burmistrza	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, PSPP, organizacje pozarządowe, media lokalne i regionalne
III.1.5 Zwiększenie zakresu usług rehabilitacyjnych dla mieszkańców gminy.	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej	Urząd Miejski w Zakliczynie	Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe
III.1.6 Współpraca z pogotowiem ratunkowym w Tarnowie w zakresie zapewnienia szybkiej pomocy medycznej na terenie gminy (docelowo całodobowej).	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej	Urząd Miejski w Zakliczynie	Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe

III.1.7 Zapewnienia opieki medycznej całodobowej i świątecznej na terenie gminy.	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej	Urząd Miejski w Zakliczynie	Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe
III.1.8 Rozwój usług specjalistycznych skierowanych do grupy osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych.	Gmina Zakliczyn Zakłady opieki zdrowotnej	Urząd Miejski w Zakliczynie	Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON
III.2 Zagospodarowanie czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży <i>Wykreowanie oferty czasu wolnego poprzez właściwe wykorzystanie zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego oraz rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej pozwoli na poprawę atrakcyjności Gminy Zakliczyn jako miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku.</i> <i>Kultura i dziedzictwo kulturowe stanowią istotny czynnik rozwoju ekonomicznego gminy, wpływając m.in. na jej atrakcyjność osiedleńczą, determinując rozwój turystyki i tworząc zróżnicowany rynek pracy. Jako czynnik rozwoju społecznego kultura buduje z kolei kapitał ludzki i kreuje potencjał intelektualny gminy, budzi świadomość wspólnoty, jej roli i wartości, integruje, umacnia więzi lokalne, przeciwdziała patologiom społecznym, pomaga przywracać osoby wyalienowane i zmarginalizowane do życia społecznego i zawodowego, wzmacnia poczucie tożsamości i identyfikacji z gminą¹¹. Aktywność ruchowa poprzez różnego rodzaju sporty i rekreację pozwalają na utrzymanie właściwej kondycji i stanu zdrowia, a tym samym dobrego samopoczucia. Współzawodnictwo</i>	Mierniki osiągnięć celu operacyjnego: 1. Liczba ćwiczących ogółem przypadająca na 10 tys. mieszkańców – dane klubów sportowych i/lub BDL GUS; 2. Liczba zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice imprez – dane gminnych instytucji kultury i/lub BDL GUS; 3. Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice – dane gminnych instytucji kultury i/lub BDL GUS; 4. Liczba czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – dane bibliotek i/lub BDL GUS.		

¹¹ Ministerstwo Kultury, Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013, s. 7 i 13.

<i>sportowe tworzy silne relacje międzyludzkie i wpływa pozytywnie na poziom spójności społecznej.</i> <i>Odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży, to jedna z najlepszych form profilaktyki uzależnień, pozwalająca na unikanie szkód społecznych i zdrowotnych.</i>			
III.2.1 Aktywizacja dzieci i młodzieży m.in. poprzez: organizację międzyszkolnych rozgrywek sportowych o zasięgu ponadlokalnym w różnorodnych dyscyplinach oraz imprez sportowo-rekreacyjnych o charakterze gminnym i ponadlokalnym, a także zwiększanie dostępności infrastruktury do aktywnego wypoczynku – współpraca gminy, klubów i organizacji sportowych	Gmina Zakliczyn Kluby sportowe Organizacje pozarządowe Szkoły	Urząd Miejski w Zakliczynie	Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, sąsiednie gminy, powiat tarnowski, UMWM, Zakliczyńskie Centrum Kultury
III.2.2 Zwiększenie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze m.in. poprzez promocję wydarzeń kulturalnych, czytelnictwa i działalności w ramach zespołów.	Zakliczyńskie Centrum Kultury Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie Organizacje pozarządowe	Zakliczyńskie Centrum Kultury	Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, instytucje kultury i sportu, media lokalne i regionalne, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego
III.2.3 Wspieranie realizacji imprez promujących gminę m.in. poprzez dorobek lokalnych animatorów i artystów, tradycyjne potrawy regionalne i inne lokalne produkty.	Zakliczyńskie Centrum Kultury Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie Organizacje pozarządowe	Zakliczyńskie Centrum Kultury	Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, instytucje kultury i sportu, media lokalne i regionalne, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego
III.2.4 Przekształcenie biblioteki gminnej wraz z filiami w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury oraz ośrodki życia społecznego, w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. niewidomych) oraz starszych.	Gmina Zakliczyn Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie	Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie	Zakliczyńskie Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, PCPR, instytucje kultury i sportu

III.3 Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w szkołach i placówkach oświatowych Gminy Zakliczyn <i>Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość gospodarcza i społeczna, przemiany na rynku pracy sprawiają, że coraz większego znaczenia nabiera proces edukacji, rozpoczynający się już od edukacji przedszkolnej. „Jednocześnie nasilające się zmiany demograficzne powodują, że cykl życia w zasadniczej mierze zaczyna być wyznaczany cyklem aktywności zawodowej, w którym podstawową cechą staje się adaptacyjność związana z otwartością na stałe nabywanie nowej wiedzy i doskonalenie umiejętności”¹². Strategia wspierać będzie zatem działania w zakresie zwiększania dostępności i jakości kształcenia, poszerzenia oferty, tworzenia warunków umożliwiających identyfikowanie i kształtowanie talentów oraz rozwijanie pasji, jak również zmierzające do zwiększenia odsetka dorosłych uczestniczących w różnorodnych formach kształcenia ustawicznego.</i>	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – dane BDL GUS; 2. Wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej – dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej; 3. Wyniki testu gimnazjalnego - dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej; 4. Edukacyjna wartość dodana – dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.		
III.3.1 Stworzenie oferty edukacji przedszkolnej przez placówki wychowania przedszkolnego lub w formach poza przedszkolnych dla dzieci najmłodszych do 3 roku życia, w tym we współpracy z sektorem prywatnym i pozarządowym	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	GZOSiP, Pełnomocnik Burmistrza, GOPS, organizacje pozarządowe, sektor prywatny, rodzice

¹² Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, s. 88.

III.3.2 Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i oferty „czasu wolnego” dzieci i młodzieży, w szczególności ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, np. przedsiębiorczości, zaradności, inicjatywy, elastycznego myślenia, kreatywności i umiejętności współpracy.	Szkoły Organizacje pozarządowe	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, instytucje kultury i sportu, np. Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe, Pełnomocnik Burmistrza, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego, świetlice
III.3.3 Organizowanie tematycznych konkursów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież.	Szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, GOPS, instytucje kultury i sportu, np. Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe, Pełnomocnik Burmistrza, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego, świetlice
III.3.4 Wykorzystywanie Internetu i nowoczesnych technik nauczania w procesie kształcenia młodzieży szkolnej	Szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie
III.3.5 Wykorzystanie międzynarodowej współpracy uczniów i nauczycieli m.in. do pogłębiania znajomości języków obcych, poznawania kultury, stymulowania rozwoju indywidualnego uczniów i realizacji wspólnych, innowacyjnych projektów.	Szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, partnerzy zagraniczni
III.3.6 Rozszerzenie zakresu opieki psychologiczno-pedagogicznej uczniów w szkołach gminy.	Szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Pełnomocnik Burmistrza

III.3.7 Łączenie sfery edukacji z sektorem gospodarki m.in. poprzez zacieśnienie współpracy szkół i placówek oświatowych z instytucjami rynku pracy oraz lokalnymi i regionalnymi przedsiębiorcami i pracodawcami na rzecz wprowadzenia autorskich programów z zakresu kształtowania cech przedsiębiorczych w szkołach na terenie gminy	Szkoły Sektor biznesu	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, pracodawcy i organizacje pracodawców, Kurator oświaty
III.3.8 Tworzenie nowoczesnej bazy oświatowej na terenie gminy – poprawa warunków nauczania w szkołach (modernizacja sal lekcyjnych, tworzenie nowych pracowni) oraz doposażenie placówek w pomoce naukowe i dydaktyczne.	Gmina Zakliczyn Szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, sektor biznesu, UMWM
III.3.9 Utworzenie oddziału szkoły muzycznej na terenie gminy.	Gmina Zakliczyn, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Urząd Miejski w Zakliczynie	GZOSiP, szkoły, Pełnomocnik Burmistrza, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach
III.3.10 Prowadzenie edukacji ustawicznej i nieformalnej na terenie gminy.	Szkoły Organizacje pozarządowe	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, placówki publiczne i niepubliczne, realizujące koncepcję kształcenia ustawicznego
III.3.11 Rozwój systemu nagród i stypendiów dla uczniów, wyróżniających się w nauce.	Gmina Zakliczyn szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, sektor biznesu, UMWM, Kurator oświaty
III.3.12 Rozwój systemu nagród dla nauczycieli, przyznawanych za osiągnięcia w nauczaniu i wychowaniu młodzieży.	Gmina Zakliczyn szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, sektor biznesu, UMWM, Kurator oświaty
III.3.13 Realizacja programu doksztalcania i doskonalenia nauczycieli.	Szkoły	Dyrektorzy szkół	GZOSiP, Urząd Miejski w Zakliczynie, Pełnomocnik Burmistrza, UMWM, Kurator oświaty

OBSZAR IV: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY

CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIĘSZNIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	JEDNOSTKA MONITORUJĄCA ZE STRONY GMINY	PARTNERZY
IV.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy <i>Działania służące aktywizacji osób pozostających bez pracy służą nie tylko zaspokajaniu ich aspiracji zawodowych, ale także mają na celu zmniejszanie niekorzystnych zjawisk związanych z bezrobociem. Wyrównywanie szans osób zagrożonych marginalizacją na rynku pracy (np. ludzie młodzi bez doświadczenia zawodowego, długotrwale bezrobotni, kobiety, bezrobotne matki, osoby niepełnosprawne, itd.) powinno przynieść efekty w postaci wzrostu poziomu ich zatrudnienia oraz podwyższenia statusu społecznego i ekonomicznego.</i> <i>Działania realizowane na terenie gminy powinny koncentrować się na tworzeniu optymalnych warunków do wszechstronnego i pełnego wykształcenia zawodowego mieszkańców, nabywania doświadczenia</i>			

Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:

1. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy - dane PUP;
2. Udział osób w wieku 18-24 lata w ogóle osób bezrobotnych na terenie gminy – dane PUP;
3. Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych na terenie gminy – dane PUP.

<i>i odpowiednich kwalifikacji oraz podnoszenia ich mobilności zawodowej. Działania te muszą być prowadzone za pomocą różnorodnych narzędzi i instrumentów aktywizujących. Tylko wtedy będzie można dotrzeć do wszystkich grup docelowych i większości ich członków.</i>			
IV.1.1 Wykorzystanie aktywnych form wsparcia zawodowego, w tym m.in. współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz zatrudnienia w organizacji staży w celu zdobycia przez młodych ludzi koniecznych umiejętności i doświadczenia zawodowego (np. w ramach projektów finansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).	GOPS PUP	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, pracodawcy i organizacje pracodawców, Ochotnicze Hufce Pracy, organizacje pozarządowe, podmioty działające na rzecz zatrudnienia
IV.1.2 Organizowanie pracy i refundacji części jej kosztów przy zatrudnianiu osób młodocianych.	PUP Ochotnicze Hufce Pracy	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, pracodawcy i organizacje pracodawców, organizacje pozarządowe, podmioty działające na rzecz zatrudnienia
IV.1.3 Propagowanie działań opierających się na wolontariacie (zdobywanie doświadczenia zawodowego).	GOPS Organizacje pozarządowe	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, PUP, PCPR, instytucje kultury i sportu, np. Zakliczyńskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Zakliczynie, kluby sportowe, Ochotnicze Straże Pożarne, media lokalne i regionalne, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy

IV.1.4 Rozwój przedsiębiorczości społecznej jako alternatywnej formy przedsiębiorczości grup z trudną sytuacją na rynku pracy, w tym wspieranie działania i inicjowanie powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnej).	Gmina Zakliczyn GOPS Organizacje pozarządowe	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, PUP, PCPR, media lokalne i regionalne, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, podmioty ekonomii społecznej
IV.1.5 Organizowanie i wspieranie spotkań integracyjnych i motywacyjnych dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy.	GOPS PUP	GOPS	PCPR, Urząd Miejski w Zakliczynie, pracodawcy i organizacje pracodawców, Ochotnicze Hufce Pracy, organizacje pozarządowe, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, szkoły
IV.1.6 Rozwój korzystnych warunków instytucjonalnych i infrastrukturalnych dla godzenia aktywności zawodowej i rodzinnej, sprzyjających aktywności zawodowej kobiet.	Gmina Zakliczyn GOPS Organizacje pozarządowe	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, PUP, PCPR, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, instytucje otoczenia biznesu, Pełnomocnik Burmistrza
IV.1.7 Inicjowanie i wspieranie działań promocyjno-informacyjnych z zakresu rynku pracy i przedsiębiorczości, skierowanych do środowisk kobiecych.	PUP GOPS Organizacje pozarządowe	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, PCPR, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, Pełnomocnik Burmistrza

IV.2 Doskonalenie kwalifikacji zawodowych i kształtowanie cech przedsiębiorczych mieszkańców gminy

Jednym z priorytetów rozwojowych Gminy Zakliczyn jest wysoki kapitał intelektualny mieszkańców, gwarantujący wysoki poziom zatrudnienia i mniejszy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, tworzący jednocześnie korzystne warunki dla postępu w twórczym i innowacyjnym środowisku. Doskonalenie kwalifikacji zawodowych i kształtowanie cech przedsiębiorczych mieszkańców gminy odbywać się będzie m.in. poprzez system szkoleń i kursów. System ten od wielu lat jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy w naszym kraju. Udział w szkoleniach jest nie tylko źródłem nowej wiedzy i umiejętności, ale nierzadko formą oderwania się od problemów nurtujących na co dzień osoby bezrobotne. Stanowi również forum wymiany doświadczeń przez osoby poszukujące pracy. Tematyka szkoleń powinna być odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby osób bezrobotnych i pracodawców, dlatego wymaga systematycznego monitorowania i analizy oczekiwań zainteresowanych grup. Nacisk powinien zostać położony na kształcenie kompetencji kluczowych, w tym przedsiębiorczości. Konieczne jest też zorganizowanie systemu wsparcia dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą.

Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:

1. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy, które ukończyły szkolenia i kursy zawodowe – dane PUP i/lub GOPS;
2. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Gminy Zakliczyn – dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie i/lub CEIDG;
3. Liczba przedsiębiorców, którzy otrzymali wsparcie finansowe na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej – dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie.

IV.2.1 Rozwój systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych, w tym współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz zatrudnienia w procesie systematycznego badania potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i kreowania właściwej oferty szkoleniowej.	GOPS PUP Instytucje badawcze i szkoleniowe	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, instytucje otoczenia biznesu, Ochotnicze Hufce Pracy
IV.2.2 Zwiększanie atrakcyjności zatrudnieniowej osób pozostających bez pracy poprzez m.in. kształcenie kompetencji i zdolności kluczowych oraz zapewniających indywidualny rozwój – np. organizację szkoleń w zakresie obsługi programów komputerowych, nauki języków obcych oraz kierunkowych kursów zawodowych.	GOPS PUP Instytucje badawcze i szkoleniowe	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, instytucje otoczenia biznesu, Ochotnicze Hufce Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy
IV.2.3 Wdrażanie umów trójstronnych w zakresie szkoleń: Powiatowy Urząd Pracy – bezrobotny –pracodawca.	PUP	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy
IV.2.4 Pomoc w organizacji szkoleń i doradztwa w zakresie zakładania działalności gospodarczej.	GOPS PUP Instytucje badawcze i szkoleniowe Instytucje otoczenia biznesu	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy

IV.2.5 Informowanie o możliwościach i inicjowanie wsparcia finansowego dla osób rozpoczynających i prowadzących działalność gospodarczą (preferencyjne pożyczki, poręczenia kredytowe, fundusze zewnętrzne, w tym strukturalne Unii Europejskiej).	GOPS PUP Instytucje badawcze i szkoleniowe Instytucje otoczenia biznesu	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy
IV.3 Rozwój systemu informacji z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego <i>Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, jako kluczowe narzędzia aktywizacji rynku pracy, wymagają stałego rozwoju m.in. poprzez wykorzystanie nowych technologii i form pracy.</i> <i>Powiększający się zasób informacji o różnej tematyce i różnym pochodzeniu wymaga odpowiedniego zarządzania tą informacją – zbierania, selekcjonowania i udostępniania zainteresowanym odbiorcom. Konieczne jest wdrożenie sprawnego i efektywnego systemu przepływu informacji na temat bezrobocia między Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz zatrudnienia. Stosowne bazy danych winny być stale aktualizowane a podejmowane działania stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemy i zidentyfikowane potrzeby, zarówno osób poszukujących pracy, jak i pracodawców i rynku pracy. Priorytetem pozostaje rozwój gospodarczy Gminy Zakliczyn, oparty na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Stąd doskonałym będzie system doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych i realizowana promocja specjalizacji zawodowej.</i>	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Liczba zrealizowanych godzin doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych na terenie gminy – dane szkół gimnazjalnych; 2. Udział osób bezrobotnych z obszaru gminy w ogóle osób bezrobotnych na terenie powiatu tarnowskiego – dane PUP; 3. Liczba pracowników pomocy społecznej przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu – dane GOPS.		

IV.3.1 Doskonalenie systemu przepływu informacji na temat bezrobocia między Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz zatrudnienia, w tym m.in. opracowanie i aktualizacja bazy danych, zawierającej segmentację bezrobotnych i poszukujących pracy według różnych kryteriów.	GOPS PUP podmioty działające na rzecz zatrudnienia	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, pracodawcy i organizacje pracodawców, Ochotnicze Hufce Pracy, instytucje badawcze i szkoleniowe, PCPR, ROPS
IV.3.2 Wdrożenie dla mieszkańców gminy systemu informacji i promocji w zakresie programów rynku pracy.	GOPS PUP	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, instytucje badawcze i szkoleniowe, Regionalne Centrum Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego, instytucje otoczenia biznesu, media lokalne i regionalne
IV.3.3 Wykorzystanie nowoczesnych technologii komputerowych i Internetu w pracy opieki społecznej i w rozwoju pośrednictwa pracy.	GOPS PUP	GOPS	Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, PCPR, ROPS, UMWM
IV.3.4 Współpraca szkół z terenu Gminy Zakliczyn (głównie gimnazjalnych) z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie i innymi podmiotami działającymi na rzecz zatrudnienia w zakresie doradztwa zawodowego i kształtowania kariery zawodowej młodych ludzi.	Szkoły PUP	Dyrektorzy szkół	GOPS, Urząd Miejski w Zakliczynie, organizacje pozarządowe, pracodawcy i organizacje pracodawców, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, instytucje otoczenia biznesu

IV.4 Kreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju gospodarczego gminy <i>Jakość życia mieszkańców w dużej mierze uzależniona jest od atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy. Odpowiednio prowadzona polityka gospodarcza, uwzględniająca rozwój i poszerzanie Zakliczyńskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, system zachęt i ulg dla przedsiębiorców i inwestorów, oraz promocję gospodarczą, skorelowana z zacieśnianiem współpracy z różnymi podmiotami specjalizującymi się w rozwoju gospodarczym, przyczyni się do intensyfikacji czynników rozwoju i wzrostu konkurencyjności gminy. Wykreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju gospodarczego gminy pozwoli na wzrost zatrudnienia, skutkujący zmniejszeniem napięć i niespójności społecznych oraz skali ubóstwa gospodarstw domowych.</i>	<u>Mierniki osiągnięć celu operacyjnego:</u> 1. Liczba przedsiębiorców działających w Zakliczyńskiej Strefy Aktywności Gospodarczej – dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 2. Liczba przedsiębiorców, którzy objęci zostali systemem wsparcia i preferencji podatkowych - dane Urzędu Miejskiego w Zakliczynie; 3. Wielkość wpływów z podatku CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca – dane BDL GUS i/lub Urzędu Miejskiego w Zakliczynie.		
IV.4.1 Rozwój Zakliczyńskiej Strefy Aktywności Gospodarczej.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	Inwestorzy zewnętrzni, lokalni przedsiębiorcy, media lokalne i regionalne, instytucje otoczenia biznesu, pracodawcy i organizacje pracodawców, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, UMWM
IV.4.2 Opracowanie spójnego i efektywnego systemu wsparcia i preferencji podatkowych dla firm rozwijających działalność gospodarczą oraz tworzących nowe miejsca pracy.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	Inwestorzy zewnętrzni, lokalni przedsiębiorcy, media lokalne i regionalne, instytucje otoczenia biznesu, pracodawcy i organizacje pracodawców, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, UMWM

IV.4.3 Promocja lokalnych przedsiębiorstw oraz produktów z terenu gminy.	Gmina Zakliczyn	Urząd Miejski w Zakliczynie	Inwestorzy zewnętrzni, lokalni przedsiębiorcy, media lokalne i regionalne, instytucje otoczenia biznesu, pracodawcy i organizacje pracodawców, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, UMWM
--	-----------------	-----------------------------	--

Ramy finansowe realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020

Warunkiem skutecznej i efektywnej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 będzie zabezpieczenie przez gminę potrzebnych zasobów, w tym odpowiednich środków finansowych. Wysokość wydatków budżetowych na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej uzależniona jest od kondycji finansowej gminy.

Na pomoc społeczną Gmina Zakliczyn przeznaczyła w 2013 roku 6,42 mln zł (17,25% wydatków), a w 2014 roku wydatki planowane są na poziomie 6,31 mln zł (16% wszystkich planowanych wydatków). W ostatnich latach, kwota wydatków wahała się od blisko 5,52 mln zł w 2008 roku do 6,77 mln zł w 2011 roku. W latach 2008-2013 wydatki wynosiły średnio 6,26 mln zł. Szczegółowe zestawienie zawarte zostało w poniższej tabeli.

Tabela 44 Wydatki budżetu Gminy Zakliczyn na pomoc społeczną w latach 2008-2013/14

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014 (plan)	
	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków	Wielkość wydatków	Odsetek ogółu wydatków
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	5 519 288,73	20,85%	5 878 770,44	19,37%	6 555 419,24	20,02%	6 775 005,36	16,92%	6 402 091,62	16,77%	6 422 627,60	17,25%	6 312 200,50	15,99%
Pozostałe*	20 946 644,87	79,15%	24 471 786,74	80,63%	26 184 101,03	79,98%	33 266 044,30	83,08%	31 778 163,13	83,23%	30 819 191,88	82,75%	33 170 717,84	84,01%

*POZOSTAŁE: Rolnictwo i łowiectwo, Transport i łączność, Gospodarka mieszkaniowa, Administracja publiczna, Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, Oświata i wychowanie, Ochrona zdrowia, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, Kultura fizyczna

Planuje się, że wydatki budżetowe Gminy Zakliczyn na pomoc społeczną w każdym roku realizacji niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynosić będą około 6,35 mln zł. Środki te rozdysponowane zostaną w ramach realizacji 4 celów strategicznych:

POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA	INTEGRUJĄCA POLITYKA SPOŁECZNA	USŁUGI PUBLICZNE	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Cel strategiczny nr 1 i nr 2 zawierają w szczególności zdania będące w bezpośredniej kompetencji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie, dlatego na ich realizację przeznaczone zostanie ok. 80% wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną. Pozostałe 2 cele strategiczne będą realizowane i współrealizowane przez inne podmioty, co wiąże się jednocześnie ze (współ)finansowaniem zadań w ramach innych kategorii budżetowych.

Cel strategiczny nr 3, związany z doskonaleniem jakości i zwiększaniem dostępności usług publicznych, będzie realizowany również z innych działów budżetowych, jak np.: oświata i wychowanie, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego czy kultura fizyczna. Stąd też cel ten w ramach działów związanych z pomocą społeczną dofinansowany zostanie na poziomie ok. 10% wszystkich wydatków na pomoc społeczną.

Cel strategiczny nr 4, związany z rozwojem przedsiębiorczości i poprawą sytuacji na rynku pracy, zawiera wiele zadań pozostających w kompetencji Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie. Stąd też cel ten w ramach działów związanych z pomocą społeczną dofinansowany zostanie na poziomie ok. 10% wszystkich wydatków na pomoc społeczną.

Tabela 45 Prognozowane wydatki budżetu Gminy Zakliczyn na pomoc społeczną w każdym roku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – w podziale na cele strategiczne

2014		
RAZEM	6 312 200,50	
2015		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	3 810 000	60%
CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	1 270 000	20%

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	635 000	10%
CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH	635 000	10%
RAZEM	6 350 000	100%
2016		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	3 810 000	60%
CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	1 270 000	20%
CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	635 000	10%
CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH	635 000	10%
RAZEM	6 350 000	100%
2017		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	3 810 000	60%
CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	1 270 000	20%
CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	635 000	10%
CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH	635 000	10%
RAZEM	6 350 000	100%
2018		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	3 810 000	60%
CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	1 270 000	20%

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	635 000	10%
CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH	635 000	10%
RAZEM	6 350 000	100%
2019		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	3 810 000	60%
CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	1 270 000	20%
CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	635 000	10%
CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH	635 000	10%
RAZEM	6 350 000	100%
2020		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
CEL STRATEGICZNY I: ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM SKUTKUJĄCYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LIKWIDACJA ICH PRZYCZYN	3 810 000	60%
CEL STRATEGICZNY II: SILNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE INSTYTUCJI I ORGANIZACJI FUNKCJONUJĄCYCH W STRUKTURACH SPOŁECZNYCH	1 270 000	20%
CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY, DZIĘKI EFEKTYWNEMU SYSTEMOWI USŁUG PUBLICZNYCH	635 000	10%
CEL STRATEGICZNY IV: WZROST ZATRUDNIENIA, SKUTKUJĄCY ZMNIEJSZENIEM NAPIĘĆ I NIESPÓJNOŚCI SPOŁECZNYCH ORAZ SKALI UBÓSTWA GOSPODARSTW DOMOWYCH	635 000	10%
RAZEM	6 350 000	100%

Źródło: opracowanie własne we współpracy z Urzędem Gminy Zakliczyn

Poza wskazanymi środkami budżetu gminy, źródłem finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn będą m.in.:

- budżet powiatu tarnowskiego;
- budżet państwa;
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej, istotnym źródłem będą: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i Program Fundusz Inicjatyw Społecznych na lata 2014-2020;
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON);
- prywatni sponsorzy, indywidualne wkłady osób - uczestników działań.

Projekty w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań stałych. Działania będą realizowane w ramach własnych zasobów samorządu przy partnerskim udziale organizacji pozarządowych oraz instytucji i podmiotów zewnętrznych. Realizowane projekty powinny cechować się efektywnością, skutecznością i celowością.

System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania zapisów Strategii do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach: organizacyjnym, merytorycznym i społecznym.

Poziom organizacyjny

Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej.

Partnerów, biorących udział w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020, można podzielić na trzy główne grupy:

- 1) instytucje publiczne (władze samorządowe, instytucje użyteczności publicznej, agendy rządowe),
- 2) prywatni przedsiębiorcy i organizacje otoczenia biznesu (firmy, spółdzielnie, stowarzyszenia gospodarcze),
- 3) organizacje pozarządowe (towarzystwa i stowarzyszenia, fundacje, parafie, grupy nieformalne, liderzy lokalni).

Praca zespołowa, partnerska na rzecz rozwoju polityki społecznej wymaga od osób i organizacji pełnego zaangażowania. Być „partnerem” oznacza w pełni odpowiadać za działania własne i tych, z którymi wspólnie podejmujemy decyzje. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Koordinacja procesu wdrażania i aktualizacji Strategii będzie odbywać się poprzez wykorzystanie samorządowego modelu zarządzania Strategią. Model ten przekazuje proces zarządzania Strategią w ręce przedstawicieli władz jednostek samorządowych, a więc w tym przypadku – Burmistrza Zakliczyna oraz Rady Miejskiej. Decyzje, podejmowane w porozumieniu tych organów, oparte na kompleksowym podejściu do uwarunkowań społeczno-gospodarczych, będą w bardzo istotny sposób wpływały na politykę społeczną Gminy Zakliczyn.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Celem wystąpienia efektu synergii w odniesieniu do działań władz samorządowych w zakresie stymulowania polityki społecznej gminy, zostaną nadane uprawnienia zarządzania strategią Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Zakliczynie. Jego podstawowymi zadaniami powinny być:

- koordynacja współpracy z innymi partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami,
- harmonizacja realizacji działań zapisanych w Strategii,
- przedstawianie informacji o realizacji Strategii,
- pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii.

Wszyscy partnerzy realizujący zadania zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 będą proszeni o aktywną współpracę z zespołem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie. W tym celu, u każdej jednostki koordynującej zadania w Strategii powinna zostać wyznaczona osoba do kontaktu z Ośrodkiem, szczególnie w kontekście aktualizacji i monitorowania Strategii. Utworzenie takiej sieci współpracy na terenie gminy z pewnością przyczyni się do koordynacji zadań w zakresie polityki społecznej, efektywniejszego generowania pomysłów na wspólne projekty oraz realnego zarządzania Strategią.

Sprawozdawczość z monitoringu i ewaluacji oraz aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 dokonywane będą w okresach dwuletnich. Zespół Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- 1) Analizę wskaźnikową, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii, opracowywaną przez Ośrodek w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:
 - statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych;
 - statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne komórki Urzędu Miejskiego w Zakliczynie oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie;
 - statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym (informacje i dane pozyskiwane przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie).

Mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (BDL GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin i średniej dla powiatu tarnowskiego, województwa małopolskiego oraz kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014 r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

- 2) Raport z realizacji kierunków interwencji Strategii, przygotowywany przez zespół Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie, opierający się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych (co dwa lata) przez poszczególne komórki Urzędu Miejskiego w Zakliczynie oraz jednostki gminne zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym (konkretna komórka lub jednostka gminy składa sprawozdanie do Ośrodka, który – na podstawie złożonych sprawozdań, opracowuje raport).

Raport z realizacji kierunków interwencji, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla władz samorządowych Gminy Zakliczyn do podejmowania oceny realizacji Strategii, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu gminy).

Poziom merytoryczny

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 oraz przegląd zapisów Strategii i ich aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących, osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) i strategiczne (długookresowe). Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn określona została na lata 2014-2020. Okres ten odzwierciedla kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej oraz działania aktualizacyjne dokumentów regionalnych i krajowych.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Miejskiej, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Tym samym Rada będzie wsparciem merytorycznym dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii będą dokonywane w następujący sposób:

- Grupa robocza spotyka się raz w roku, celem dokonania oceny zadań realizowanych w danym okresie (w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie). W trakcie spotkań grupy roboczej oceniana będzie skuteczność stosowanych instrumentów realizacyjnych, identyfikowane i analizowane będą sukcesy w realizacji zadań, problemy, które ograniczały lub uniemożliwiały realizację wyznaczonych zadań, a także środki podjęte w celu ich przezwyciężenia. Formułowane będą rekomendacje dotyczące realizacji podobnych zadań w przyszłości.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w oparciu o dane z jednostek i od partnerów realizacyjnych, sporządza co 2 lata raport z realizacji niniejszej Strategii.
- Na wniosek zespołu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie organizowane jest posiedzenie Rady Miejskiej, w trakcie którego odbywa się dyskusja i ewentualna aktualizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn.

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań Strategii. Głównym adresatem zapisów Strategii są mieszkańcy gminy, a w szczególności:

- Radni, pracownicy Urzędu Miejskiego w Zakliczynie i gminnych jednostek organizacyjnych;
- Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
- Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Upowszechnienie zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 wśród społeczności lokalnej ma na celu:

- Poinformowanie o zakończeniu prac nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020;
- Objasnienie dalszych etapów procesu planowania rozwoju polityki społecznej w gminie – realizacja zapisów Strategii, zaproszenie partnerów do współpracy;

- Prezentację lokalnego potencjału społecznego Gminy Zakliczyn, priorytetów i kierunków jego rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe i cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki interwencji);
- Objaśnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu polityki społecznej i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 (zidentyfikowanych kierunków interwencji);
- Zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020.

W celu upowszechnienia treści Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 proponuje się realizację następujących działań:

- Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020;
- Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020;
- Przekazanie bibliotekom publicznym oraz szkołom z terenu gminy wydrukowanego egzemplarza tekstu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 wraz z nagraniem płytą CD, zawierającą materiał informacyjny przybliżający Strategię oraz jej pełny tekst.

Ważnym adresatem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakliczyn na lata 2014-2020 jest również otoczenie jednostki, szczególnie: sąsiednie gminy, powiat tarnowski, Zarząd Województwa Małopolskiego, Wojewoda Małopolski, organizacje samorządu gospodarczego i organizacje pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu działania.

Spis tabel

Tabela 1 Członkowie Konwentu Strategicznego.	6
Tabela 2 Podstawowe informacje o gminach grupy porównawczej.....	17
Tabela 3 Zmiany w liczbie ludności Gminy Zakliczyn w latach 2009-2013.....	20
Tabela 4 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Zakliczyn w grudniu 2013 roku.	21
Tabela 5 Struktura wieku ludności w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego, powiatu tarnowskiego i gmin w 2013 roku.	25
Tabela 6 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego i powiatu tarnowskiego w latach 2009-2013.....	27
Tabela 7 Migracje w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.....	28
Tabela 8 Saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego, powiatu tarnowskiego i gmin w latach 2009-2013.....	29
Tabela 9 Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom - liczba rodzin* objętych pomocą w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	33
Tabela 10 Powody udzielania pomocy społecznej – liczba osób* objętych pomocą w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	34
Tabela 11 Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w miejscowościach Gminy Zakliczyn w 2013 roku (w podziale na poszczególne miejscowości).	36
Tabela 12 Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku.....	40
Tabela 13 Zestawienie wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w latach 2009-2013	41
Tabela 14 Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku.....	42
Tabela 15 Świadczenia niepieniężne w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	43
Tabela 16 Realizacja procedury Niebieskiej Karty w Gminie Zakliczyn w latach 2011-2013.	44
Tabela 17 Przeciętna powierzchnia mieszkania ogółem i przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w gminach grupy porównawczej w 2012 roku.....	45
Tabela 18 Wykaz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013....	47
Tabela 19 Wykaz szkół podstawowych w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.....	49
Tabela 20 Wykaz gimnazjów w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.....	50
Tabela 21 Struktura kształcenia w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie w roku szkolnym 2013/2014.	52
Tabela 22 Placówki biblioteczne w gminach grupy porównawczej w 2012 roku – podstawowe dane.....	54
Tabela 23 Liczba porad lekarskich udzielonych w 2013 roku w jednostkach grupy porównawczej.....	56
Tabela 24 Rynek sprzedaży alkoholu w Gminie Zakliczyn – liczba zezwoleń wydanych w latach 2008-2013 na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia.	58
Tabela 25 Liczba podmiotów ogółem wpisanych do rejestru REGON w latach 2009-2013.	61

Tabela 26. Liczba podmiotów wg wielkości zatrudnienia wpisanych do rejestru REGON w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	62
Tabela 27 Podmioty wpisane do rejestru REGON według formy prawnej w Gminie Zakliczyn na tle województwa małopolskiego i powiatu tarnowskiego w 2013 roku.	63
Tabela 28 Liczba podmiotów wg rodzaju działalności wpisanych do rejestru REGON w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	64
Tabela 29 Liczba bezrobotnych w jednostkach grupy porównawczej w 2013 roku	67
Tabela 30 Stopa bezrobocia w powiecie tarnowskim w latach 2009 – 2013.....	68
Tabela 31 Liczba bezrobotnych z terenu gminy Zakliczyn w podziale na miejscowości wg stanu na 31.12.2013 roku.	68
Tabela 32 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn w podziale na płeć w latach 2009-2013.....	69
Tabela 33. Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg grup wieku w latach 2009-2013.	70
Tabela 34 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg wykształcenia w latach 2009-2013.....	71
Tabela 35 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg stażu pracy w latach 2009-2013.....	72
Tabela 36 Liczba bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2009-2013.....	73
Tabela 37 Wybrane przestępstwa w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	74
Tabela 38 Liczba ujawnionych wykroczeń w poszczególnych kategoriach w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	76
Tabela 39 Zdarzenia drogowe w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.....	76
Tabela 40 Lista aktywnie działających organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w Gminie Zakliczyn.....	77
Tabela 41. Zadania publiczne zrealizowane z dotacji Gminy Zakliczyn w 2013 roku.	78
Tabela 42 Wyniki analizy SWOT sfery polityki społecznej w Gminie Zakliczyn – czynniki wewnętrzne	82
Tabela 43 Wyniki analizy SWOT sfery polityki społecznej w Gminie Zakliczyn – czynniki zewnętrzne.	84
Tabela 44 Wydatki budżetu Gminy Zakliczyn na pomoc społeczną w latach 2008-2013/14.....	122
Tabela 45 Prognozowane wydatki budżetu Gminy Zakliczyn na pomoc społeczną w każdym roku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – w podziale na cele strategiczne	123

Spis wykresów

Wykres 1 Zmiana liczby ludności Gminy Zakliczyn w latach 2009-2013.	20
Wykres 2 Liczba mieszkańców Gminy Zakliczyn w 2013 roku.....	22
Wykres 3 Dynamika wzrostu liczby ludności Gminy Zakliczyn (w podziale na sołectwa) w latach 2009-2013.....	23
Wykres 4 Struktura ludności Gminy Zakliczyn w 2013 roku	26
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakliczyn, powiecie tarnowskim i województwie małopolskim w latach 2009-2013.....	27
Wykres 6 Średni przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w jednostkach grupy porównawczej w latach 2009-2013	28
Wykres 7 Zameldowania i wymeldowania w gminie Zakliczyn w latach 2009-2013	29
Wykres 8 Średnie saldo migracji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w jednostkach grupy porównawczej w latach 2009-2013	30
Wykres 9 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008-2012	31
Wykres 10 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Zakliczyn (liczba wsparć dla rodzin). 31	
Wykres 11 Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w Gminie Zakliczyn w 2013 roku.....	32
Wykres 12 Liczba osób objętych pomocą społeczną w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013 (liczba wsparć dla osób).....	34
Wykres 13 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zakliczyn w 2013 roku (w podziale na poszczególne miejscowości).	35
Wykres 14 Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w latach 2009-2013.	40
Wykres 15 Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku – zadania zlecone.	42
Wykres 16 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakliczynie w 2013 roku – zadania własne.	43
Wykres 17 Świadczenia niepieniężne w pomocy społecznej w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	44
Wykres 18 Zasoby mieszkaniowe jednostek grupy porównawczej w 2012 roku	46
Wykres 19 Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2012 roku.	48
Wykres 20 Średnia liczba uczniów w 1 oddziale szkoły podstawowej w 2012 roku.....	49
Wykres 21 Liczba dzieci i uczniów w placówkach oświatowych Gminy Zakliczyn.	50
Wykres 22 Średnia liczba uczniów w 1 oddziale gimnazjum w 2012 roku.....	51
Wykres 23 Liczba etatów nauczycielskich w szkołach w Gminie Zakliczyn w latach 2010-2014.	51
Wykres 24 Czytelnicy bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców i wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika.....	54
Wykres 25 Liczba porad lekarskich na 1 mieszkańca w 2013 roku.	57

Wykres 26 Dynamika zmiany liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009-2013 oraz liczba podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2013 roku.....	62
Wykres 27 Struktura zatrudnienia w podmiotach gospodarczych w Gminie Zakliczyn w 2013 roku...	63
Wykres 28 Liczba podmiotów gospodarczych wg rodzajów działalności w Gminie Zakliczyn w 2013 roku.	64
Wykres 29 Liczba osób pracujących w Gminie Zakliczyn w latach 2008-2012.....	65
Wykres 30 Liczba osób pracujących w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w jednostkach grupy porównawczej w 2012 roku	66
Wykres 31 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.....	66
Wykres 32 Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w jednostkach grupy porównawczej w 2013 roku.....	67
Wykres 33 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg płci w latach 2009-2013.....	69
Wykres 34 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg grup wieku w 2013 roku.	70
Wykres 35 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg wykształcenia w 2013 roku.....	71
Wykres 36 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg stażu pracy w 2013 roku.	72
Wykres 37 Struktura bezrobotnych w Gminie Zakliczyn wg czasu pozostawania bez pracy w 2013 roku.	73
Wykres 38 Liczba przestępstw w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.....	74
Wykres 39 Liczba wykroczeń w Gminie Zakliczyn w latach 2009-2013.	75